

**Акціонерне товариство
«Державний експортно-імпортний банк України»**

Річна консолідована звітність Банківської групи

*За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
зі звітом незалежного аудитора*

ЗМІСТ

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

РІЧНА КОНСОЛІДОВАНА ЗВІТНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ ГРУПИ

Консолідований звіт про фінансовий стан (Консолідований баланс)	1
Консолідований звіт про прибутки та збитки (Консолідований звіт про фінансові результати)	2
Консолідований звіт про сукупний дохід	3
Консолідований звіт про зміни у власному капіталі (Консолідований звіт про власний капітал)	4
Консолідований звіт про рух грошових коштів (прямий метод)	5

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ КОНСОЛІДОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ГРУПИ

1.	Інформація про банківську групу	6
2.	Основа складання звітності	7
3.	Основні положення облікової політики	7
4.	Суттєві облікові судження та оцінки	23
5.	Інформація за сегментами	24
6.	Грошові кошти та їх еквіваленти	28
7.	Зміни в зобов'язаннях у фінансовій діяльності	28
8.	Витрати за очікуваними кредитними збитками	29
9.	Заборгованість кредитних установ	30
10.	Кредити клієнтам	31
11.	Інвестиційні цінні папери	38
12.	Інвестиційна нерухомість	40
13.	Основні засоби	40
14.	Нематеріальні активи	42
15.	Податок на прибуток	43
16.	Інші активи та зобов'язання	45
17.	Заборгованість перед кредитними установами	47
18.	Заборгованість перед клієнтами	48
19.	Емітовані сврооблігації	50
20.	Субординований борг	51
21.	Капітал	52
22.	Договірні та умовні зобов'язання	53
23.	Комісійні доходи та витрати	61
24.	Витрати на персонал та інші операційні витрати	62
25.	Управління ризиками	62
26.	Справедлива вартість активів та зобов'язань	78
27.	Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення	83
28.	Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки	84
29.	Операції з пов'язаними сторонами	85
30.	Достатність капіталу	87

Звіт незалежного аудитора щодо річної консолідованої звітності Банківської групи

Акціонеру Акціонерного товариства «Державний експортно-імпортний банк України»

Думка

Ми провели аудит річної консолідованої звітності банківської групи Акціонерного товариства «Державний експортно-імпортний банк України» (далі - «Відповідальна особа») та Товариство з обмеженою відповідальністю «Ексімлізинг» (далі разом - «Банківська група»), що складається з консолідованого звіту про фінансовий стан (консолідованого балансу) на 31 грудня 2019 року та консолідованого звіту про прибутки та збитки (консолідованого звіту про фінансові результати), консолідованого звіту про сукупний дохід, консолідованого звіту про зміни у власному капіталі (консолідованого звіту про власний капітал) та консолідованого звіту про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою, та приміток до річної консолідованої звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

На нашу думку, річної консолідована звітність Банківської групи складена в усіх суттєвих аспектах відповідно до вимог розділу VI «Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп», затвердженого постановою Правління Національного банку України від 20 червня 2012 року №254 (далі - «Постанова №254»).

Основа для думки

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит річної консолідованої звітності» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Групи згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту річної консолідованої звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки.

Пояснювальний параграф - Основа бухгалтерського обліку та обмеження щодо розповсюдження

Ми звертаємо увагу на Примітку 2 до річної консолідованої звітності Банківської групи, яка описує основу бухгалтерського обліку. Річна консолідована звітність Банківської групи була складена з метою сприяння Відповідальній особі у дотриманні вимог, встановлених Національним банком України. Тому річна консолідована звітність Банківської групи не може використовуватися для інших цілей. Наш звіт призначений виключно для Відповідальної особи та Національного банку України і не може бути використаним іншими сторонами, крім Відповідальної особи та Національного банку України. Нашу думку не було модифіковано щодо цього питання.

Відповідальність управлінського персоналу та Наглядової ради за річну консолідовану звітність Банківської групи

Управлінський персонал несе відповідальність за складання та достовірне подання річної консолідованої звітності Банківської групи відповідно до вимог Розділу VI Постанови №254 та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання річної консолідованої звітності Банківської групи, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні річної консолідованої звітності Банківської групи управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Банківської групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, окрім випадків, коли управлінський персонал або планує ліквідувати Банківську групу чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому. Наглядова рада несе відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Банківської групи.

Відповідальність аудитора за аудит річної консолідованої звітності Банківської групи

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що річна консолідована звітність Банківської групи у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА завжди виявить суттєве викривлення, коли воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки та вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї річної консолідованої звітності Банківської групи.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом всього завдання з аудиту. Окрім того, ми:

- ▶ ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення річної консолідованої звітності Банківської групи внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо та виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, та отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, невірні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;
- ▶ отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю Банківської групи;
- ▶ оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;

- доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, доходимо висновку, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, що може поставити під значний сумнів здатність Банківської групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в нашому звіті аудитора до відповідних розкриттів інформації у річній консолідованій звітності Банківської групи або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Тим не менш, майбутні події або умови можуть примусити Банківську групу припинити свою діяльність на безперервній основі.

Партнером із завдання з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежного аудитора щодо річної консолідованої звітності Банківської групи, є Студинська Ю.С.

Від імені ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги»:

Свістич О.М.
Генеральний директор

Номер запису в Реєстрі аудиторів та
суб'єктів аудиторської діяльності 101250

Студинська Ю.С.
Партнер

Номер запису в Реєстрі аудиторів та
суб'єктів аудиторської діяльності 101256

Прищепко Ю.Ю.
Аудитор

Номер запису в Реєстрі аудиторів та
суб'єктів аудиторської діяльності 101251

м. Київ, Україна

27 травня 2020 року

ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги» включено до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, який веде Аудиторська палата України. Номер реєстрації у Реєстрі: 3516.

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН (КОНСОЛІДОВАНИЙ БАЛАНС)

станом на 31 грудня 2019 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	31 грудня 2019 року	31 грудня 2018 року
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	33 469 935	18 545 858
Заборгованість кредитних установ	9	256 172	569 890
Кредити клієнтам	10	53 285 804	72 496 358
Інвестиційні цінні папери:	11		
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки		25 731 949	26 653 561
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		22 633 899	35 789 095
- за амортизованою собівартістю		—	49 855
Поточні податкові активи	15	246 869	161 067
Інвестиційна нерухомість	12	1 035 586	1 153 243
Основні засоби	13	1 616 456	1 646 102
Нематеріальні активи	14	59 167	54 259
Відстрочені податкові активи	15	1 463 771	2 033 021
Необоротні активи, утримувані для продажу		—	39 614
Інші активи	16	546 439	2 451 225
Усього активи		140 346 047	161 643 148
Зобов'язання			
Заборгованість перед кредитними установами	17	21 825 762	24 405 913
Заборгованість перед клієнтами	18	77 125 961	82 163 738
Емітовані єврооблігації	19	26 553 076	42 541 905
Субординований борг	20	5 429 914	3 584 690
Резерв під зобов'язання кредитного характеру	22	49 062	71 796
Інші зобов'язання	16	445 117	424 123
Усього зобов'язання		131 428 892	153 192 165
Капітал	21		
Статутний капітал		38 730 093	38 730 093
Резерв переоцінки		337 779	(816 406)
Результат від операцій з акціонером		635 104	635 104
Непокритий збиток		(30 948 747)	(30 260 734)
Резервні та інші фонди		162 926	162 926
Усього капітал		8 917 155	8 450 983
Усього капітал та зобов'язання		140 346 047	161 643 148

Затверджено до випуску та підписано

27 травня 2020 року

Голова Правління

 Є.В. Мецгер

Головний бухгалтер банку

 Н.А. Потьомська

Медко В.М.
247-89-16

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ (КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ)

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	2019 рік	2018 рік
Процентний дохід			
Процентні доходи, розраховані з використанням ефективної процентної ставки:			
- кредити клієнтам		7 230 591	7 445 262
- інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		2 337 146	2 895 190
- інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю		2 724	11 075
- заборгованість кредитних установ		349 279	158 740
Інші процентні доходи:			
- інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки		1 226 328	1 226 335
- фінансовий лізинг		422 836	11 237
		11 568 904	11 747 839
Процентні витрати			
Заборгованість перед клієнтами		(4 538 048)	(3 837 335)
Емітовані сврооблігації		(3 469 631)	(4 184 372)
Заборгованість перед кредитними установами		(1 444 093)	(1 503 708)
Субординований борг		(339 913)	(316 019)
Інші процентні витрати		(1 509)	—
		(9 793 194)	(9 841 434)
Чисті процентні доходи		1 775 710	1 906 405
Чисті прибутки/(збитки) від модифікації фінансових активів за амортизованою собівартістю		38 115	(778 755)
(Витрати)/сторнування витрат за очікуваними кредитними збитками	8	(3 036 025)	1 602 450
Сторнування витрат/(витрати) за очікуваними кредитними збитками за зобов'язаннями кредитного характеру	8	18 619	(28 763)
Комісійні доходи		1 082 059	997 822
Комісійні витрати		(430 266)	(370 348)
Чисті прибутки/(збитки) від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки		(924 980)	(1 422 103)
Чисті збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані зі звіту про сукупний дохід при погашенні		(7 780)	(52 803)
Чисті прибутки від операцій з іноземними валютами:			
- торгові операції		541 206	478 028
- курсові різниці		3 970 946	553 897
Чисті прибутки/(збитки) від операцій з банківськими металами:			
- торгові операції		138	210
- переоцінка		489	(382)
Інші доходи		104 883	205 345
Витрати на персонал	24	(1 520 240)	(1 333 644)
Знос та амортизація	13, 14	(111 054)	(100 519)
Інші операційні витрати	24	(866 702)	(746 599)
Прибуток до оподаткування		635 118	910 241
Витрати з податку на прибуток	15	(569 298)	(105 136)
Прибуток за період		65 820	805 105

Затверджено до випуску та підписано

27 травня 2020 року

Голова Правління

Головний бухгалтер банку

Медко В.М. 247-89-16

Примітки на сторінках 6-87 є невід'ємною частиною цієї річної консолідованої звітності банківської групи.

Е.В. Мешчер

Н.А. Потьомська

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	2019 рік	2018 рік
Прибуток за рік		65 820	805 105
Інший сукупний дохід / (збиток)			
<i>Інший сукупний дохід / (збиток), який буде реклаसифікований до консолідованого звіту про прибутки та збитки (консолідованого звіту про фінансові результати) в наступних періодах</i>			
Чисті прибутки / (збитки) від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	21	1 167 422	(1 014 931)
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу		—	—
Інший сукупний дохід / (збиток) за рік, за вирахуванням податків		1 167 422	(1 014 931)
Усього сукупний дохід / (збиток) за рік		1 233 242	(209 826)

Затверджено до випуску та підписано

27 травня 2020 року

Голова Правління

Є.В. Мецгер

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

Мецко В.М.
247-89-16

**КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ
(КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ)**

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

(в тисячах гривень)

	<i>Статутний капітал</i>	<i>Резерви переоцінки</i>	<i>Результат від операцій з акціонером</i>	<i>Непокритий збиток</i>	<i>Резервні та інші фонди</i>	<i>Усього капітал</i>
На 1 січня 2018 року	38 730 093	211 783	635 104	(30 491 064)	162 926	9 248 842
Прибуток за рік	—	—	—	805 105	—	805 105
Інший сукупний збиток за рік	—	(1 014 931)	—	—	—	(1 014 931)
Усього сукупний збиток за рік	—	(1 014 931)	—	805 105	—	(209 826)
Амортизація резерву переоцінки, за вирахуванням податків (Примітка 21)	—	(13 258)	—	13 258	—	—
Частина прибутку, спрямована на виплату дивідендів	—	—	—	(588 033)	—	(588 033)
На 31 грудня 2018 року	38 730 093	(816 406)	635 104	(30 260 734)	162 926	8 450 983
Прибуток за рік	—	—	—	65 820	—	65 820
Інший сукупний прибуток за рік	—	1 167 422	—	—	—	1 167 422
Усього сукупний дохід за рік	—	1 167 422	—	65 820	—	1 233 242
Амортизація резерву переоцінки, за вирахуванням податків (Примітка 21)	—	(13 237)	—	13 237	—	—
Частина прибутку, спрямована на виплату дивідендів	—	—	—	(767 070)	—	(767 070)
На 31 грудня 2019 року	38 730 093	337 779	635 104	(30 948 747)	162 926	8 917 155

Затверджено до випуску та підписано

27 травня 2020 року

Голова Правління

Є.В. Мецгер

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

Медко В.М.
247-89-16

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (прямий метод)

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	2019 рік	2018 рік
Рух грошових коштів в операційній діяльності			
Проценти отримані		10 403 326	10 983 793
Проценти сплачені		(9 464 572)	(9 147 533)
Комісії отримані		1 112 145	954 533
Комісії сплачені		(430 266)	(370 071)
Результат від торгових операцій з іноземними валютами та банківськими металами		541 344	478 238
Витрати на персонал сплачені		(1 517 552)	(1 297 862)
Інші операційні доходи отримані		103 667	125 407
Інші операційні та адміністративні витрати сплачені		(733 472)	(689 272)
Рух грошових коштів в операційній діяльності до змін в операційних активах та зобов'язаннях		14 620	1 037 233
<i>Чисте (збільшення) / зменшення операційних активів</i>			
Заборгованість кредитних установ		275 193	135 145
Кредити клієнтам		11 350 584	(8 610 370)
Інші активи		347 441	(1 731 446)
<i>Чисте збільшення / зменшення операційних зобов'язань</i>			
Заборгованість перед кредитними установами		(888 684)	(209 292)
Заборгованість перед Національним банком України		—	(2 424)
Заборгованість перед клієнтами		3 222 628	(7 482 128)
Інші зобов'язання		(278 794)	50 983
Чистий рух грошових коштів в операційній діяльності до сплати податку на прибуток		14 042 988	(16 812 299)
Аванс з податку на прибуток сплачений		(138 140)	(105 880)
Чистий рух грошових коштів в операційній діяльності		13 904 848	(16 918 179)
Рух грошових коштів в інвестиційній діяльності			
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів		25 236 732	42 976 965
Придбання інвестиційних цінних паперів		(12 762 719)	(32 115 352)
Дивіденди отримані		394	560
Надходження від реалізації необоротних активів, що утримуються для продажу		—	1 821
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(75 165)	(111 361)
Надходження від реалізації основних засобів		—	76
Надходження від реалізації інвестиційної нерухомості		—	104 136
Чистий рух грошових коштів в інвестиційній діяльності		12 399 242	10 856 845
Рух грошових коштів у фінансовій діяльності			
Частина прибутку, спрямована на виплату дивідендів		(767 070)	(588 033)
Сплата орендних платежів	7	(5 154)	—
Надходження субординованого боргу	7	2 397 803	—
Надходження від емітованих єврооблігацій	7	—	4 020 167
Погашення емітованих єврооблігацій		(11 730 648)	—
Надходження від позик, отриманих від кредитних установ	7	5 470 370	6 334 445
Погашення позик, отриманих від кредитних установ	7	(3 939 153)	(4 735 876)
Чистий рух грошових коштів у фінансовій діяльності		(8 573 852)	5 030 703
Вплив змін обмінних курсів на грошові кошти та їх еквіваленти		(2 793 196)	(284 387)
Вплив змін кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(12 965)	(5 341)
Чиста зміна грошових коштів та їх еквівалентів		14 924 077	(1 320 359)
Грошові кошти та їх еквіваленти на 1 січня		18 545 858	19 866 217
Грошові кошти та їх еквіваленти на 31 грудня	6	33 469 935	18 545 858

Затверджено до випуску та підписано
27 травня 2020 року

Голова Правління

Головний бухгалтер банку

 Є.В. Меппер
 Н.А. Потьомська

Медко В.М.
247-89-16

Примітки на сторінках 6-87 є невід'ємною частиною цієї річної консолідованої звітності банківської групи.

1. Інформація про банківську групу

Ця річна консолідована звітність Банківської групи, визначеної згідно з вимогами «Положення про порядок ідентифікації та визнання банківських груп», затвердженого постановою Правління Національного банку України № 134 від 9 квітня 2012 року (зі змінами), включає звітність Акціонерного товариства «Державний експортно-імпорتنний банк України» (далі – «Укресімбанк» або «Банк») та Товариства з обмеженою відповідальністю «Ексімлізинг» (далі – Банківська група). Банківська група Акціонерного товариства «Державний експортно-імпорتنний банк України» була визнана згідно з рішенням Комітету з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем Національного банку України № 385 від 3 грудня 2018 року, Укресімбанк було погоджено відповідальною особою цієї Банківської групи.

Банківська діяльність є переважною у Банківській групі (активи Укресімбанку складають 99,99% активів Банківської групи). Контролером Банківської групи є Акціонерне товариство «Державний експортно-імпорتنний банк України».

Укресімбанк засновано у 1992 році. Укресімбанк здійснює свою діяльність на підставі Банківської ліцензії № 2 від 7 серпня 2019 року.

Станом на 31 грудня 2019 та 2018 років 100% статутного капіталу Укресімбанку належать державі в особі Кабінету Міністрів України.

Головний офіс Укресімбанку знаходиться у м.Києві по вул. Антоновича, 127. Банк має 22 філії та 38 безбалансових відділень (31 грудня 2018 року: 22 філії та 39 безбалансових відділень) і два представництва в Лондоні та Нью-Йорку. Банк та його філії є єдиною юридичною особою.

Історично основним видом діяльності Укресімбанку є обслуговування експортно-імпорتنних операцій. Наразі Укресімбанк має диверсифіковану клієнтську базу, що включає значну кількість великих промислових і державних підприємств. Укресімбанк приймає вклади від фізичних та юридичних осіб, надає кредити, здійснює платіжне обслуговування в Україні та переказ коштів за кордон, операції з обміну іноземних валют, інвестує кошти, здійснює розрахунково-касове обслуговування клієнтів та надає інші банківські послуги.

Однією із головних функцій Укресімбанку є сприяння, від імені Уряду України, обслуговуванню кредитних договорів, що підписані Урядом України та урядами інших держав. Укресімбанк виступає агентом Уряду України та обслуговує кредити від іноземних фінансових установ у відповідності до зазначених договорів.

Метою діяльності Укресімбанку (відповідно до Статуту) є створення сприятливих умов для розвитку економіки та підтримки вітчизняного товаровиробника, обслуговування експортно-імпорتنних операцій, кредитно-фінансова підтримка процесів структурної перебудови, зміцнення та реалізація виробничого і торгового потенціалу галузей економіки та підприємств, що є експортоорієнтованими або провадять діяльність, пов'язану з виробництвом імпортозамінної продукції, а також отримання прибутку в інтересах Укресімбанку та його акціонера.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Ексімлізинг» (ТОВ «Ексімлізинг»), що повністю належить Укресімбанку, було засноване у 2006 році та зареєстроване в Україні. ТОВ «Ексімлізинг» знаходиться у м. Києві, за адресою вул. Німецька, 5.

Відповідно до свідоцтва від 21 червня 2018 року ФК № 1049, виданого Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – «комісія»), ТОВ «Ексімлізинг» зареєстровано як фінансову установу. Розпорядженням комісії від 26 червня 2018 року №1103 ТОВ «Ексімлізинг» видано безстрокову ліцензію на провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів), а саме на надання послуг з фінансового лізингу.

Основним видом діяльності ТОВ «Ексімлізинг» є торгові та лізингові операції. Компанія пропонує сучасні та ефективні інструменти фінансування придбання легкових та комерційних автомобілів, обладнання, сільськогосподарської та будівельної техніки, а також комерційної нерухомості.

2. Основа складання звітності

Ця річна консолідована звітність Банківської групи підготовлена відповідно до вимог «Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп», затвердженого постановою Правління Національного банку України № 254 від 20 червня 2012 року (зі змінами).

Ця річна консолідована звітність Банківської групи складена на основі принципу історичної собівартості, крім зазначеного в розділі «Основні положення облікової політики», наприклад, інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки та інвестиційна нерухомість оцінюються за справедливою вартістю, будівлі оцінюються за переоціненою вартістю, активи, утримувані для продажу оцінюються за найменшою з двох величин – балансовою або справедливою вартістю з вирахуванням витрат на операції, пов'язаних з продажем.

Ця річна консолідована звітність Банківської групи представлена в тисячах гривень («тис. грн.»), якщо не зазначено інше.

Перекласифікації

У 2019 році Банківська група прийняла рішення відображати різницю між сумою процентів, розрахованих за ефективною процентною ставкою на валову балансову вартість, та процентними доходами, розрахованими за ефективною процентною ставкою на амортизовану собівартість фінансового активу, при відновленні корисності за кредитно-знеціненими фінансовими активами у результаті погашення клієнтом заборгованості за нарахованими доходами у межах суми, яка була визнана як коригування процентних доходів у минулих періодах, у складі витрат за очікуваними кредитними збитками. У 2018 році Банківська група відображала зазначені суми у складі процентних доходів.

Вплив такої перекласифікації на розкриття в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року, наведений нижче:

	<i>Згідно з попередньою звітністю</i>	<i>Сума перекласифікації</i>	<i>Скоригована сума</i>
Процентний дохід	12 089 218	(341 379)	11 747 839
(Витрати)/Сторнування витрат за очікуваними кредитними збитками	1 261 071	341 379	1 602 450

У 2019 році Банківська група класифікувала гарантії, які передбачають виплату компенсації на користь однієї з сторін, у випадку не виконання зобов'язань іншою стороною, як гарантії виконання. У попередніх звітних періодах такі гарантії класифікувалися Банківською групою як фінансові гарантії.

Вплив перекласифікації резервів, сформованих під гарантії виконання, на розкриття в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року, наведений нижче:

	<i>Згідно з попередньою звітністю</i>	<i>Сума перекласифікації</i>	<i>Скоригована сума</i>
Сторнування витрат / (витрати) за очікуваними кредитними збитками за зобов'язаннями кредитного характеру	(29 313)	550	(28 763)
Інші операційні витрати	(746 049)	(550)	(746 599)

3. Основні положення облікової політики

Зміни в обліковій політиці

Принципи обліку, прийняті при підготовці цієї річної консолідованої звітності Банківської групи, відповідають принципам, що застосовувались при підготовці річної консолідованої звітності Банківської групи за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року, за виключенням застосування нових стандартів та поправок до них, які були уперше застосовані з 1 січня 2019 року. Характер та вплив цих змін розкритий нижче. Банківська група не застосовувала достроково стандарти, інтерпретації та поправки до них, які було оприлюднено, але які не набрали чинності.

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Зміни в обліковій політиці (продовження)

МСФЗ (IFRS) 16 «Оренда»

МСФЗ (IFRS) 16, який був випущений у січні 2016 року та замінив МСБО (IAS) 17 «Оренда», роз'яснення КТМФЗ (IFRIC) 4 «Визначення наявності в угоді ознак оренди», роз'яснення ПКТ (SIC) 15 «Операційна оренда – Стимули» і роз'яснення ПКТ (SIC) 27 «Визначення сутності операцій, які мають юридичну форму оренди», набув чинності для річних звітних періодів, які починаються 1 січня 2019 року або після цієї дати.

Порядок обліку для орендодавця відповідно до МСФЗ (IFRS) 16 практично не змінюється в порівнянні з вимогами МСБО (IAS) 17. Орендодавці продовжують класифікувати оренду, використовуючи ті ж принципи класифікації, що і в МСБО (IAS) 17, виділяючи при цьому два види оренди: операційну та фінансову.

Банківська група здійснила перше застосування МСФЗ (IFRS) 16 із застосуванням модифікованого ретроспективного підходу без впливу первісного застосування МСФЗ (IFRS) 16 на нерозподілені прибутки/збитки Банківської групи. Банківська група застосувала стандарт до договорів, які раніше були визнані як договори оренди, застосовуючи МСБО (IAS) 17 та КТМФЗ 4.

Банківська група скористалася винятками, запропонованими МСФЗ (IFRS) 16, щодо договорів оренди, щодо яких умови оренди закінчуються протягом 12 місяців з дати їх первісного застосування, а також договорів оренди, щодо яких базовий актив має низьку вартість.

Застосування Банківською групою МСФЗ (IFRS) 16 не мало істотного впливу на фінансовий стан та результати діяльності Банківської групи.

Нижче наведено вплив застосування МСФЗ (IFRS) 16 станом на 1 січня 2019 року:

	31 грудня 2018 року	Вплив переходу на МСФЗ 16	1 січня 2019 року з урахуванням переходу на МСФЗ 16
Основні засоби			
Основні засоби	1 646 102	–	1 646 102
Активи з права користування	–	11 316	11 316
Усього основні засоби	1 646 102	11 316	1 657 418
Інші активи			
Інші активи	2 451 225	(498)	2 450 727
Усього інші активи	2 451 225	(498)	2 450 727
Інші зобов'язання			
Інші зобов'язання	424 123	–	424 123
Зобов'язання з оренди	–	10 818	10 818
Усього інші зобов'язання	424 123	10 818	434 941

Характер впливу першого застосування МСФЗ (IFRS) 16

У Банківській групі наявні договори оренди різних об'єктів основних засобів. До застосування МСФЗ (IFRS) 16 Банківська група класифікувала кожен договір оренди (в якому він виступав орендарем) на дату початку орендних відносин як фінансову оренду або як операційну оренду. Договір оренди класифікувався як фінансова оренда, якщо Банківській групі передавалися практично всі ризики та вигоди, пов'язані з володінням орендованим активом; в іншому випадку договір оренди класифікувався як операційна оренда. Фінансова оренда капіталізувалась на дату початку оренди за справедливою вартістю орендованого майна або, якщо ця сума менша, по теперішній вартості мінімальних орендних платежів. Орендні платежі розподілялися між відсотками і зменшенням зобов'язання по оренді. У випадку операційної оренди вартість орендованого майна не капіталізувалась, а орендні платежі визнавалися в якості витрат по оренді у складі прибутку або збитку прямолінійним методом протягом строку оренди. Всі авансові орендні платежі та нараховані орендні платежі визнавалися у складі «Інших активів» та «Інших зобов'язань» відповідно.

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Зміни в обліковій політиці (продовження)

У результаті застосування МСФЗ (IFRS) 16 Банківська група використала єдиний підхід до визнання та оцінки всіх договорів оренди, крім короткострокової оренди та оренди активів з низькою вартістю. Банківська група застосувала особливі перехідні вимоги та спрощення практичного характеру, передбачені стандартом.

Оренда, яка раніше класифікувалася як фінансова аренда

На дату переходу на МСФЗ (IFRS) 16 у Банківській групі відсутні діючі договори оренди, які раніше класифікувалися як фінансова аренда.

Оренда, яка раніше класифікувалася як операційна аренда

Для оренди, яка раніше класифікувалася як операційна аренда, крім короткострокової оренди та оренди активів з низькою вартістю, Банківська група визнала активи у формі права користування і зобов'язання з оренди. Активи у формі права користування визнавалися за величиною, рівною зобов'язанням з оренди, з коригуванням на суми авансових платежів, які були визнані раніше. Зобов'язання з оренди були визнані за теперішньою вартістю несплачених орендних платежів, дисконтованих з використанням ставки відсотка, яка передбачена у договорі оренди. Банківська група застосовувала ставку залучення додаткових запозичень орендарем, якщо ставку в договорі оренди не було визначено.

Банківська група також застосувала доступні спрощення практичного характеру, в результаті чого вона:

- ▶ використала єдину ставку дисконтування щодо портфеля договорів оренди з обґрунтовано аналогічними характеристиками;
- ▶ застосувала звільнення від визнання щодо короткострокової оренди до договорів оренди, строк яких закінчується протягом 12 місяців з дати первісного застосування;
- ▶ виключила первісні прямі витрати з оцінки активу у формі права користування на дату первісного застосування;
- ▶ використала судження при визначенні строку оренди, якщо договір містив опціон на продовження оренди для договорів оренди, строк дії яких складає 12 місяців або менше.

Нижче наведено звірку зобов'язань з оренди станом на 1 січня 2019 року з договірними зобов'язаннями з операційної оренди станом на 31 грудня 2018 року:

Договірні зобов'язання з операційної оренди на 31 грудня 2018 року	34 652
Ставка залучення додаткових запозичень на 1 січня 2019 року	19%
Договірні зобов'язання, пов'язані з короткостроковою орендою та з орендою активів з низькою вартістю	(22 296)
Платежі в періодах, передбачених опціонами на продовження, не визнані на 31 грудня 2018 року	1 763
Ефект дисконтування на 1 січня 2019 року	(3 301)
Зобов'язання з оренди на 1 січня 2019 року	10 818

Детальна інформація щодо застосовуваної Банківською групою нової облікової політики у результаті переходу на МСФЗ (IFRS) 16 описана нижче в цій примітці.

Застосування перелічених нижче поправок та вдосконалень до стандартів та тлумачень не мало впливу на консолідовану звітність Банківської групи:

- ▶ роз'яснення КТМФЗ (IFRIC) 23 «Невизначеність щодо правил обчислення податку на прибуток»;
- ▶ поправки до МСФЗ (IFRS) 9 «Умови про дострокове погашення з потенційним від'ємним відшкодуванням»;
- ▶ поправки до МСФЗ (IAS) 19 «Внесення змін до плану, його скорочення або врегулювання зобов'язань за ним»;
- ▶ поправки до МСФЗ (IAS) 28 «Довгострокові вкладення в асоційовані організації та спільні підприємства»;
- ▶ вдосконалення МСФЗ (IFRS) 3 «Об'єднання бізнесів»;
- ▶ вдосконалення МСФЗ (IFRS) 11 «Спільне підприємництво»;
- ▶ вдосконалення МСФЗ (IAS) 12 «Податки на прибуток»;
- ▶ вдосконалення МСФЗ (IAS) 23 «Витрати за запозиченнями».

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Зміни в обліковій політиці (продовження)

Визначення справедливої вартості

Справедлива вартість це вартість, яка буде отримана від продажу активу або сплачена при передачі зобов'язання в рамках звичайної угоди між учасниками ринку на дату оцінки.

Справедлива вартість фінансових інструментів, по яким здійснюються торги на активному ринку на звітну дату, визначається за ринковими котируваннями або ціною дилерів (ціна покупки за довгою позицією та ціна продавця за короткою позицією) без будь-якого вирахування витрат на здійснення операції.

Справедлива вартість усіх інших фінансових інструментів, що не мають обігу на активному ринку, визначається з використанням відповідних методів оцінки, які включають використання чистої дисконтованої вартості, порівняння з ідентичними інструментами, стосовно яких існує інформація про ринкові ціни, моделі опціонного ціноутворення та інші відповідні методи оцінки.

Фінансові активи і зобов'язання

Первісне визнання

Дата визнання

Фінансові активи та фінансові зобов'язання, окрім кредитів клієнтам та коштів клієнтів, первісно визнаються на дату укладення угоди, тобто на дату, з якої Банківська група стає стороною по договору, який визначає умови відповідного інструмента. Це є угоди на стандартних умовах, до яких відносяться операції з купівлі-продажу фінансових активів, умови яких потребують поставки активів протягом проміжку часу, який встановлений законодавством або прийнятий на ринку. Кредити клієнтам визнаються в момент перерахування коштів на рахунки клієнтів. Кошти клієнтів визнаються в момент перерахування коштів на рахунки в Банківській групі.

Первісна оцінка фінансових інструментів

Фінансові інструменти первісно визнаються за справедливою вартістю, включаючи витрати, безпосередньо пов'язані з угодою, окрім випадків, коли фінансові активи та фінансові зобов'язання оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток (СВПЗ). Дебіторська заборгованість оцінюється за ціною угоди. Якщо справедлива вартість фінансових інструментів при первісному визнанні відрізняється від ціни угоди, Банківська група визнає прибуток або збиток «першого дня».

Класифікація та визначення категорії оцінки усіх фінансових активів, за виключенням дольових та похідних інструментів, при первісному визнанні здійснюється, виходячи з бізнес-моделі, яку використовує Банківська група для управління певною групою активів, до якої відноситься фінансовий актив, класифікація якого здійснюється, а також із характеристик грошових потоків за цим фінансовим активом, передбачених договором.

Бізнес-модель визначається на рівні груп фінансових активів, управління якими здійснюється у сукупності для досягнення певної бізнес-цілі.

Усі групи боргових фінансових активів повинні бути віднесені до однієї із трьох бізнес-моделей:

- ▶ бізнес-модель «Утримання активу для цілей отримання контрактних (передбачених договором) грошових потоків» (БМ 1);
- ▶ бізнес-модель «Утримання активу як для отримання контрактних грошових потоків, так і для цілей продажу» (БМ 2);
- ▶ бізнес-модель «Використання активу для отримання максимальних грошових потоків від продажу» або «Бізнес-модель інша, ніж БМ 1 та БМ 2» (БМ 3).

Під час первісного визнання фінансового активу Банківська група може класифікувати його, без права подальшої рекласифікації, як такий, що оцінюється за СВПЗ, якщо це дозволить усунути або значно зменшити непослідовність оцінки або визнання, яка б виникла внаслідок використання різних баз оцінки до активів або до зобов'язань, або до визнання пов'язаних з ними прибутків та збитків.

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Фінансові активи і зобов'язання (продовження)

На дату первісного визнання кожного боргового фінансового активу, окрім тих, які Банківська група класифікувала як такі, що оцінюються за СВПЗ, для цілей усунення або значного зменшення непослідовності оцінки або визнання, а також тих, управління якими здійснюється відповідно до БМ 3, Банківська група проводить аналіз контрактних грошових потоків за таким фінансовим активом.

Основною ціллю проведення аналізу контрактних грошових потоків (SPPI тест) є визначення того, чи відповідають умови договору за фінансовим активом базовому кредитному договору та виявлення тих умов договору, в результаті наявності яких виникають додаткові ризики чи/та додаткова волатильність договірних грошових потоків, які не притаманні базовому кредитному договору.

Банківська група проводить SPPI тест на рівні окремого боргового фінансового активу/групи боргових фінансових активів відповідної категорії активів, управління якими здійснюється за БМ 1 чи БМ 2.

Категорії оцінки фінансових активів та фінансових зобов'язань

В залежності від бізнес-моделі та результатів проходження SPPI тесту боргові фінансові активи можуть бути класифіковані наступним чином:

- ▶ активи, які оцінюються за амортизованою собівартістю (БМ 1, SPPI тест пройдено);
- ▶ активи, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (БМ 2, SPPI тест пройдено);
- ▶ активи, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток (БМ 1 чи БМ 2 та при цьому SPPI тест не пройдено, БМ 3).

Банківська група класифікує і оцінює похідні інструменти і інструменти, передбачені для торгівлі, за СВПЗ. Банківська група може за власним розсудом класифікувати фінансові інструменти як такі, що оцінюються за СВПЗ, якщо така класифікація дозволить усунути або значно зменшити непослідовність підходів до оцінки та визнання.

Фінансові зобов'язання, окрім зобов'язань з кредитування та фінансових гарантій, оцінюються за амортизованою вартістю або за СВПЗ, якщо вони є такими, що передбачені для торгівлі, та похідними інструментами, або за власним розсудом класифіковані за СВПЗ.

Заборгованість кредитних установ, кредити клієнтам, інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю

Банківська група оцінює фінансові активи за амортизованою вартістю, тільки якщо виконуються обидві наступні умови:

- ▶ фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання фінансових активів для отримання передбачених договором грошових потоків (БМ 1);
- ▶ договірні умови фінансового активу обумовлюють отримання у визначені дати грошових потоків, які є виключно платежами в рахунок основної суми боргу та процентів на непогашену частину основної суми боргу.

Такі активи відображаються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки. Прибутки та збитки відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) при припиненні визнання або знеціненні, а також у процесі амортизації.

Боргові інструменти, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

Банківська група оцінює боргові інструменти за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (СВІСД), якщо виконуються одночасно обидві наступні умови:

- ▶ інструмент утримується в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається шляхом отримання передбачених договором грошових потоків, так і шляхом продажу фінансового активу (БМ 2);
- ▶ договірні умови фінансового активу обумовлюють отримання грошових потоків, які є виключно платежами в рахунок основної суми боргу та процентів на непогашену частину основної суми боргу (тобто дотримуються критерії тесту SPPI).

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Фінансові активи і зобов'язання (продовження)

Боргові інструменти, які оцінюються за СВІСД, в подальшому оцінюються за справедливою вартістю, а прибуток або збиток, які виникають в результаті змін справедливої вартості, визнаються в іншому сукупному доході. Процентний дохід та прибуток або збиток від зміни валютного курсу визнаються в складі прибутку або збитку таким самим чином, як і у випадку фінансових активів, що оцінюються за амортизованою вартістю. У випадку вибуття боргового інструменту, який оцінюється за СВІСД, накопичений прибуток або збиток, раніше визнаний у складі іншого сукупного доходу, рекласифікується зі складу іншого сукупного доходу у склад прибутку або збитку.

За всіма борговими фінансовими активами, які обліковуються за СВІСД, визнається резерв за очікуваними кредитними збитками (ОКЗ). Порядок визнання ОКЗ за такими активами визначений у примітці 25.

Дольові інструменти, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

При первісному визнанні дольових фінансових активів за власним розсудом може прийняти рішення, без права відміни в подальшому, класифікувати такі активи як такі, що оцінюються по СВІСД, якщо вони відповідають визначенню дольового інструменту згідно з МСФО (IAS) 32 і не призначені для торгівлі. Рішення про таку класифікацію приймається по кожному інструменту окремо.

Для дольових фінансових інструментів, що класифікуються як такі, що оцінюються за СВІСД, всі реалізовані та нереалізовані доходи та витрати, крім дивідендних доходів, визнаються у складі іншого сукупного доходу, без права подальшої рекласифікації до прибутку або збитку. Дивіденди визнаються в складі прибутку або збитку коли встановлено право на отримання дивідендів. Дольові інструменти, що оцінюються за СВІСД, не оцінюються на предмет зменшення корисності. У випадку вибуття таких інструментів, накопичений резерв переоцінки рекласифікується до складу нерозподіленого прибутку / (непокритого збитку).

Фінансові активи та фінансові зобов'язання, які оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки

До даної категорії відносяться фінансові активи та фінансові зобов'язання, які не передбачені для торгівлі і які при первісному визнанні були класифіковані таким чином на власний розсуд Банківської групи, або в обов'язковому порядку повинні оцінюватись за справедливою вартістю через прибутки або збитки згідно з МСФЗ (IFRS) 9. Так, Банківська група може при первісному визнанні визнати фінансовий інструмент як такий, що оцінюється за справедливою вартістю через прибутки або збитки, у разі виконання одного з наступних критеріїв. Рішення про таку класифікацію приймається по кожному інструменту окремо:

- ▶ якщо таке рішення усуває або значно зменшує неузгодженість обліку, що в іншому випадку виникла б при оцінці активів або зобов'язань, або при визнанні прибутків або збитків за ними на різних основах; або
- ▶ група фінансових зобов'язань або фінансових активів і фінансових зобов'язань перебуває в управлінні, а її показники ефективності оцінюються на основі справедливої вартості згідно з документально оформленою стратегією управління ризиком або стратегією інвестування; або
- ▶ фінансове зобов'язання містить один або кілька вбудованих похідних інструментів і основний контракт не є активом, що належить до сфери застосування МСФЗ (IFRS) 9, за винятком випадків, коли вбудований похідний інструмент (вбудовані похідні інструменти) не змінює (змінюють) значно ті грошові потоки, які в іншому разі були б обов'язковими за договором, або без проведення аналізу або майже без проведення аналізу при першому розгляді подібного гібридного інструменту стає зрозумілим, що відокремлення вбудованого похідного інструмента (вбудованих похідних інструментів) забороняється.

Всі боргові фінансові активи, які не відповідають критерію «тільки платежі в рахунок основного боргу та процентів на непогашену суму основної заборгованості» (SPPI), класифікуються при первісному визнанні як фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки. Відповідно з даним критерієм, такі інструменти як облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), що передбачають індексацію номінальної вартості за строками погашення відповідно до змін середньозваженого обмінного курсу гривні до долара США на міжбанківському ринку за місяць, що передує випуску, та місяць до дати погашення (Примітка 12), оцінюються за СВІПЗ.

Фінансові активи та зобов'язання, які оцінюються за СВІПЗ, визнаються у звіті про фінансовий стан за справедливою вартістю. Зміни справедливої вартості визнаються у складі прибутку або збитку, окрім зміни справедливої вартості фінансових зобов'язань, які класифіковані на власний розсуд Банківської групи в категорію за справедливою вартістю через прибутки/збитки, що викликана зміною власного кредитного ризику, що визнаються у складі іншого сукупного доходу.

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Фінансові активи і зобов'язання (продовження)

Проценти, отримані за активами, які в обов'язковому порядку оцінюються за СВПЗ, обліковуються із використанням передбаченої договором процентної ставки.

Фінансові гарантії, акредитиви та зобов'язання з надання кредитів

У ході звичайної господарської діяльності Банківська група надає фінансові гарантії у формі акредитивів, гарантії та авалів. Договори фінансової гарантії первісно визнаються у звітності за справедливою вартістю в статті «Інші зобов'язання», в розмірі отриманої комісії. Після первісного визнання зобов'язання Банківська група за кожним договором гарантії оцінюється за більшим з двох значень: сумою амортизованої комісії та оціночного резерву під ОКЗ.

Збільшення зобов'язання, пов'язане з договорами фінансової гарантії, відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати). Отримана комісія визнається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) на рівномірній основі протягом строку дії договору гарантії.

Договірна номінальна вартість фінансових гарантії не відображається у консолідованому звіті про фінансовий стан.

Рекласифікація фінансових активів та фінансових зобов'язань

Банківська група здійснює перекласифікацію фінансових активів тоді й лише тоді, коли він змінює свою бізнес-модель управління ними. Перекласифікація фінансових зобов'язань неможлива.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають готівкові кошти, кошти в НБУ, заборгованість кредитних установ та договори зворотного «репо» зі строком погашення до дев'яноста днів від дати виникнення, які не обтяжені будь-якими договірними зобов'язаннями, та які не є знеціненими на індивідуальній основі.

Банківські метали

Золото та інші банківські метали відображаються за справедливою вартістю, яка приблизно відповідає цінам покупки НБУ з дисконтом стосовно котирувань Лондонської біржі металів. Зміни в цінах покупки НБУ відображаються як різниці результат переоцінки за операціями з банківськими металами в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

Договори «репо» і зворотного «репо» та кредитування під заставу цінних паперів

Договори продажу та зворотної покупки цінних паперів (договори «репо») розглядаються у звітності як забезпечені фінансові операції. Цінні папери, реалізовані за договорами «репо», продовжують відображатися в консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі) та переводяться до категорії цінних паперів, наданих як застava за договорами «репо», у випадку наявності у контрагента права на продаж або повторну заставу таких цінних паперів, що випливає з умов контракту або загальноприйнятої практики. Відповідні зобов'язання включаються до складу заборгованості перед кредитними установами, НБУ або клієнтами. Придбані цінні папери за договорами зворотного продажу (зворотного «репо») відображаються у складі грошових коштів та їх еквівалентів, заборгованості кредитних установ або кредитів клієнтам, залежно від ситуації. Різниця між ціною продажу і ціною зворотної покупки розглядається як проценти і нараховується протягом строку дії договорів «репо» за методом ефективної процентної ставки.

Цінні папери, передані на умовах позики контрагентам, продовжують відображатися у річній консолідованій звітності Банківської групи. Цінні папери, залучені на умовах позики, визнаються в річній консолідованій звітності Банківської групи тільки при реалізації третім особам і відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) як результат від операцій з торговими цінними паперами. Зобов'язання щодо їх повернення відображається за справедливою вартістю в складі зобов'язань за торговими операціями.

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Похідні фінансові інструменти

Похідний фінансовий інструмент – це фінансовий інструмент, який має всі три такі характеристики:

- ▶ його вартість змінюється у відповідь на зміни встановленої ставки відсотка, ціни фінансового інструменту, ціни товару, валютного курсу, індексу цін чи ставок, показника кредитного рейтингу чи індексу кредитоспроможності, або подібної базової змінної;
- ▶ не вимагає початкових чистих інвестицій або вимагає початкові чисті інвестиції, які є меншими, ніж ті, що були б потрібні для інших типів контрактів, які, за очікуванням, мають подібну реакцію на зміни ринкових факторів;
- ▶ розрахунки за ним здійснюються на майбутню дату.

У ході своєї звичайної діяльності Банківська група використовує різні похідні фінансові інструменти, включаючи свої, на валютному ринку. Ці фінансові інструменти утримуються в рамках бізнес моделі, мета якої досягається шляхом отримання максимальних грошових потоків від продажу (БМ 3) й відображаються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Справедлива вартість визначається на основі ринкових котирувань або моделей оцінки, що ґрунтуються на поточній ринковій і договірній вартості відповідних базових інструментів та інших факторах. Похідні фінансові інструменти з позитивною справедливою вартістю відображаються у складі активів, а з від'ємною справедливою вартістю – у складі зобов'язань. Доходи і витрати від операцій із зазначеними інструментами відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) у складі чистих прибутків/(збитків) за операціями з похідними фінансовими інструментами.

Вбудовані похідні інструменти

Вбудований похідний інструмент – це компонент гібридного (комбінованого) інструменту, який також включає основний договір про непохідний інструмент, результатом чого є варіювання деяких грошових потоків від комбінованого інструменту. Вбудований похідний фінансовий інструмент визнає зміни деяких або всіх грошових потоків, які в іншому випадку визначались би договором, згідно обумовленої процентної ставки, ціни фінансового інструмента, ціни товару, валютного курсу, індексу цін або ставок, кредитного рейтингу або кредитного індексу або будь-якої іншої змінної, за умови, що у випадку з не фінансовою змінною, вона не є специфічною для будь-якої сторони по договору. Похідний інструмент, який прив'язаний до фінансового інструменту, однак по договору може бути переданий незалежно від такого інструменту або укладений з іншим контрагентом, відмінним від контрагента за даним фінансовим інструментом, не є вбудованим похідним інструментом, а є окремим фінансовим інструментом.

Вбудований похідний фінансовий інструмент, який є компонентом гібридного (комбінованого) інструменту з основним інструментом, що є фінансовим активом, не відокремлюється, а обліковується у складі такого комбінованого фінансового інструменту, класифікованого в цілому як фінансовий інструмент, який оцінюється за справедливою вартістю через прибутки або збитки.

Похідні фінансові інструменти, вбудовані у фінансові зобов'язання та не фінансові основні договори, обліковуються як окремі похідні інструменти та оцінюються за справедливою вартістю, якщо вони відповідають визначенню похідного інструмента, їх економічні характеристики та ризики тісно не пов'язані з економічними характеристиками та ризиками основного договору і сам основний договір не призначений для торгівлі або класифікований на власний розсуд як СВІПЗ. Вбудовані похідні інструменти, які відокремлюються від основного договору, обліковуються за справедливою вартістю через прибутки або збитки.

Векселя

Придбані Банківською групою векселі відносяться до складу торгових цінних паперів або до складу кредитних коштів в залежності від мети та умов їх придбання, та відображаються у звітності на основі принципів облікової політики, які застосовуються до відповідної категорії активів.

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Позикові кошти

Емітовані фінансові інструменти або їх компоненти класифікуються як зобов'язання, причому сутність договірних домовленостей передбачає, що Банківська група має зобов'язання надати кошти чи інший фінансовий актив власнику чи виконати зобов'язання у спосіб, відмінний від обміну фіксованої суми коштів чи іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних дольових інструментів. Такі інструменти включають заборгованість перед НБУ, перед кредитними установами, заборгованість перед клієнтами, емітовані боргові цінні папери, кредити, отримані від міжнародних та інших фінансових організацій та субординований борг. Після первісного визнання позикові кошти надалі відображаються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки. Прибутки та збитки відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати), коли визнання зобов'язань припиняється, а також у процесі амортизації.

В разі придбання Банківською групою власної заборгованості вона виключається з консолідованого звіту про фінансовий стан (консолідованого балансу), а різниця між балансовою вартістю зобов'язання та сумою сплачених коштів відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

Оренда

i. *Фінансова оренда – Банківська група як орендодавець*

Банківська група визнає дебіторську заборгованість з орендних платежів у сумі, що дорівнює сумі чистих інвестицій в оренду, починаючи з дати початку строку оренди. Фінансовий дохід розраховується за схемою, що відображає постійну періодичну норму доходності на балансову суму чистих інвестицій. Первісні прямі витрати включаються до первісної суми дебіторської заборгованості з орендних платежів.

ii. *Операційна оренда – Банківська група як орендодавець*

Банківська група відображає в консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі) активи, що є предметом операційної оренди, відповідно до виду активу. Орендний дохід за договорами операційної оренди рівномірно відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) протягом строку оренди у складі інших доходів. Сукупна вартість знижок, що надаються орендарям, рівномірно відображається як зменшення орендного доходу протягом строку оренди. Первісні прямі витрати, понесені у зв'язку із договором операційної оренди, додаються до балансової вартості активу, що здається в оренду.

iii. *Оренда – Банківська група як орендар*

Активи у формі права користування

Банківська група визнає активи у формі права користування на дату початку оренди (тобто дату, на яку базовий актив стає доступним для використання). Активи у формі права користування оцінюються за первісною вартістю, за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення, з коригуванням на переоцінку зобов'язань з оренди. Первісна вартість активу у формі права користування включає величину визнаних зобов'язань з оренди, понесені початкові прямі витрати та орендні платежі, сплачені на дату початку оренди або до такої дати за вирахуванням отриманих стимулюючих платежів за оренду. Якщо у Банківській групі відсутня достатня впевненість в тому, що він отримає право власності на орендований актив наприкінці строку оренди, визнаний актив у формі права користування амортизується прямолінійним методом протягом коротшого з наступних періодів: передбачуваний строк корисного використання активу або термін оренди. Активи у формі права користування перевіряються на предмет знецінення.

Зобов'язання з оренди

На дату початку оренди Банківська група визнає зобов'язання з оренди, які оцінюються за теперішньою вартістю орендних платежів, які будуть здійснені протягом терміну оренди. Орендні платежі включають фіксовані платежі за вирахуванням будь-яких стимулюючих платежів по оренді до отримання, змінні орендні платежі, які залежать від індексу або ставки, і суми, які, як очікується, будуть сплачені за гарантіями ліквідаційної вартості. Орендні платежі також включають ціну виконання опціону на купівлю, якщо є достатня впевненість в тому, що Банківська група виконає цей опціон, і виплати штрафів за припинення оренди, якщо термін оренди відображає потенційне виконання Банківською групою опціону на припинення оренди. Змінні орендні платежі, що не залежать від індексу або ставки, визнаються як витрати в тому періоді, в якому настає подія або умова, що призводить до здійснення таких платежів.

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Оренда (продовження)

Для розрахунку теперішньої вартості орендних платежів Банківська група використовує ставку залучення додаткових позикових коштів на дату початку оренди, якщо процентна ставка, закладена в договорі оренди, не може бути легко визначена. Після дати початку оренди величина зобов'язань з оренди збільшується для відображення нарахування відсотків і зменшується для відображення здійснених орендних платежів. Крім того, в разі модифікації, зміни терміну оренди, зміни по суті фіксованих орендних платежів або зміни оцінки опціону на придбання базового активу проводиться переоцінка балансової вартості зобов'язання за орендою.

Короткострокова оренда і оренда активів з низькою вартістю

Банківська група не визнає договір орендою у разі короткострокової оренди або оренди, за якою базовий актив має низьку вартість, і не відображає в обліку актив з права користування та орендне зобов'язання. За такими договорами орендні платежі визнаються витратами на прямолінійній основі протягом строку оренди, визначеного умовами договору.

Короткостроковою орендою є оренда, яка на дату початку оренди відповідно до умов договору оренди має строк оренди 12 місяців або менше, і цей договір не містить умов автоматичної пролонгації строку оренди та Банківська група не має наміру продовжувати строк оренди, визначений договором, або придбавати базовий актив. Низькою вартістю базового активу є вартість, яка є меншою за гривневий еквівалент 5 000,00 доларів США за офіційним курсом гривні до іноземних валют, встановленим Національним банком України станом на дату укладання відповідного договору оренди.

Суттєві судження при визначенні строку оренди в договорах з опціоном на продовження

Банківська група визначає строк оренди, виходячи зі строку оренди, визначеного умовами укладеного договору станом на дату укладання такого договору.

У разі, якщо відповідно до умов договору оренди строк оренди на дату початку оренди складає 12 місяців або менше, при цьому договір оренди передбачає автоматичну пролонгацію та Банківська група має намір продовжувати оренду, строк оренди за таким договором визначається як строк, визначений договором, збільшений на строк пролонгації.

Згортання

Згортання фінансових активів та зобов'язань з відображенням лише чистого сальдо в консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі) здійснюється тільки за наявності юридично закріпленого права здійснювати згортання або наміру реалізувати актив одночасно з погашенням зобов'язання. Таке право на згортання (а) не повинне ставитися у залежність від майбутніх подій, і (б) повинне мати юридичну силу у всіх наступних обставинах: (I) в ході звичайної діяльності, (II) у разі невиконання зобов'язань (дефолту) та (III) у разі неплатоспроможності або банкрутства.

Припинення визнання фінансових активів та фінансових зобов'язань

Припинення визнання у зв'язку із суттєвою модифікацією умов інструмента

Фінансові активи

Банківська група припиняє визнавати фінансовий актив, коли умови договору з клієнтом переглядаються таким чином, що по суті він стає новим кредитом. При оцінці того, чи повинен припиняти своє визнання фінансовий актив, Банківська група серед іншого враховує такі фактори, як зміна валюти фінансового інструменту, зміна сторони за договором, перегляд відсоткової ставки до ринкової, а також те, чи призводить модифікація до того, що інструмент більше не відповідає критеріям SPPI тесту. При первісному визнанні кредити відносяться до Етапу 1 для цілей оцінки ОКЗ за винятком випадків, коли створений кредит визнається придбаним або створеним кредитно-знеціненим фінансовим активом.

Якщо модифікація не призводить до припинення визнання фінансового активу, Банківська група на основі зміни грошових потоків за інструментом, дисконтованих за первісною ефективною процентною ставкою, визнає прибуток або збиток від модифікації фінансових активів у статті «Чисті прибутки/(збитки) від модифікації фінансових активів за амортизованою собівартістю» в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Припинення визнання фінансових активів та фінансових зобов'язань (продовження)

Фінансові зобов'язання

При заміні одного існуючого фінансового зобов'язання іншим зобов'язанням перед тим самим кредитором на суттєво відмінних умовах або в разі внесення суттєвих змін до умов існуючого зобов'язання, в обліку припиняється визнання первісного зобов'язання, а нове зобов'язання відображається в обліку з визнанням різниці в балансовій вартості зобов'язань в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

Умови вважаються суттєво різними, якщо дисконтована теперішня вартість грошових потоків на нових умовах, включаючи будь-які сплачені комісії за вирахуванням будь-яких комісій, що були одержані та дисконтовані за первісною ефективною ставкою відсотка, відрізняється принаймні на 10 відсотків від дисконтованої теперішньої вартості залишкових грошових потоків за первісним фінансовим зобов'язанням. Якщо обмін борговими інструментами або зміна умов обліковується як погашення, то будь-які сплачені витрати або комісії визнаються як частина прибутку або збитку від погашення. Якщо обмін або зміна умов не обліковується як погашення, то будь-які сплачені витрати або комісії коригують балансову вартість зобов'язання та амортизуються протягом залишку строку зміненого зобов'язання.

Припинення визнання, не пов'язане із суттєвою модифікацією

Фінансові активи

Припинення визнання фінансового активу (або частини фінансового активу чи частини групи подібних фінансових активів) відбувається у разі:

- ▶ якщо закінчився строк дії прав на отримання грошових потоків від фінансового активу;
- ▶ якщо Банківська група передала права на отримання грошових надходжень від такого активу, або якщо Банківська група зберігла права на отримання грошових потоків від активу, але взяв на себе контрактне зобов'язання перерахувати їх у повному обсязі третій стороні на умовах «транзитної угоди»;
- ▶ якщо Банківська група або (а) передала практично всі ризики та вигоди, пов'язані з активом, або (б) не передав і не зберіг практично всіх ризиків та вигод, пов'язаних з активом, але передав контроль над цим активом.

Фінансові зобов'язання

Припинення визнання фінансового зобов'язання відбувається у разі виконання, анулювання чи закінчення строку дії відповідного зобов'язання.

Управління активами

Банківська група надає послуги з довірчого управління коштами фондів фінансування будівництва («ФФБ»). Банківська група виступає агентом в рамках таких угод, і його відповідальність обмежується фідуціарними обов'язками, які широко застосовуються в діяльності з довірчого управління активами. Відповідно, Банківська група немає зобов'язань стосовно фондів в довірчому управлінні. Фонди в довірчому управлінні не є юридичними особами за законодавством України. Повноваження з управління діяльністю таких фондів фактично передані Банківській групі. Фонди мають свої поточні рахунки в Банківській групі, на яких утримуються грошові кошти, які ще не були інвестовані в активи, що відповідають вимогам інвестиційної програми певного фонду.

Оподаткування

Розрахунок поточних податкових витрат здійснюється у відповідності до податкового законодавства України. Відстрочені податкові активи та зобов'язання розраховуються стосовно всіх тимчасових різниць за методом балансових зобов'язань. Відстрочені податки на прибуток відображаються стосовно всіх тимчасових різниць, що виникають між податковою базою активів та зобов'язань та їх балансовою вартістю для цілей фінансової звітності, за винятком випадків, коли відстрочений податок на прибуток виникає в результаті первісного відображення гудвілу, активу або зобов'язання за операцією, що не являє собою об'єднання бізнесу, і яка на момент здійснення не впливає ані на бухгалтерський прибуток, ані на оподатковуваний прибуток чи збиток.

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Оподаткування (продовження)

Відстрочені податкові активи відображаються лише тоді, коли існує ймовірність отримання у майбутньому оподаткованого прибутку, за рахунок якого можна здійснити залік цих тимчасових різниць, що зменшують податкову базу. Відстрочені податкові активи та зобов'язання визначаються за ставками податку, що будуть застосовуватись протягом періоду реалізації активу чи врегулювання зобов'язання на підставі законодавства, яке набуло або фактично набуло чинності на звітну дату.

Відстрочений податок на прибуток відображається стосовно всіх тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями у дочірні та асоційовані підприємства, а також спільні підприємства, за винятком випадків, коли час сторнування тимчасової різниці піддається контролю, та існує ймовірність того, що тимчасова різниця не буде сторнована в досяжному майбутньому.

Крім цього, в Україні існують різні операційні податки, що застосовуються до діяльності Банківської групи. Ці податки відображаються у складі інших операційних витрат консолідованого звіту про прибутки і збитки (консолідованого звіту про фінансові результати).

Основні засоби

Обладнання відображається за фактичною вартістю без урахування вартості повсякденного обслуговування, за вирахуванням накопиченої амортизації та накопиченого зменшення корисності.

Після первісного визнання за фактичною вартістю будівлі та земля відображаються за переоціненою вартістю, що є справедливою вартістю на дату переоцінки за вирахуванням подальшої накопиченої амортизації і будь-яких подальших накопичених збитків від зменшення корисності. Переоцінка проводиться з достатньою періодичністю, щоб уникнути суттєвих розбіжностей між справедливою вартістю переоціненого активу і його балансовою вартістю.

Приріст вартості від переоцінки відображається як резерв переоцінки основних засобів у складі іншого сукупного доходу, за вирахуванням сум відновлення попереднього зменшення вартості цього активу, раніше відображеного в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати). В цьому випадку сума збільшення вартості активу відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати). Зменшення вартості від переоцінки відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) за вирахуванням безпосереднього згортання такого зменшення проти попереднього приросту вартості того ж активу, відображеного в резерві переоцінки основних засобів.

Перенесення сум із резерву переоцінки основних засобів до складу нерозподіленого прибутку / (непокритого збитку) здійснюється в розмірі різниці між сумою амортизації, що розраховується виходячи з переоціненої балансової вартості активів, і сумою амортизації, що розраховується виходячи з первісної вартості активів. Крім цього, під час проведення переоцінки основних засобів накопичена на дату переоцінки амортизація вираховується з первісної (переоціненої) вартості об'єкта основних засобів, а отримана на нетто-основі балансова вартість переоцінюється до його справедливої вартості. При цьому переоцінена вартість об'єкта на дату переоцінки дорівнює його справедливій вартості, а накопичена амортизація дорівнює нулю. При вибутті активу відповідна сума, включена до резерву переоцінки, переноситься до складу нерозподіленого прибутку / (непокритого збитку).

Балансова вартість основних засобів оцінюється на предмет зменшення корисності, коли події або зміни в обставинах свідчать про те, що балансова вартість не може бути відшкодована.

Нарахування амортизації активу починається з дати його введення в експлуатацію (що є датою коли актив придатний для використання). Амортизація нараховується прямолінійним методом протягом таких очікуваних строків корисної служби активів:

	Років
Будівлі	15-75 років
Меблі, інвентар та інші активи	2-25 років
Обладнання та комп'ютери	2-15 років
Транспортні засоби	5 років

Амортизація поліпшення орендованого майна (витрати на перебудову приміщень у договорі оренди) нараховується протягом строку, що не перевищує строк оренди.

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Основні засоби (продовження)

Залишкова вартість, строки корисної служби та методи нарахування амортизації активів переглядаються та коригуються, за необхідності, наприкінці кожного звітного року.

Витрати на ремонтно-відновлювальні роботи відображаються у складі інших операційних витрат у періоді, в якому такі витрати були понесені, крім випадків, коли такі витрати підлягають капіталізації.

Нематеріальні активи

Нематеріальні активи включають придбані програмне забезпечення та ліцензії. Нематеріальні активи первісно визнаються за собівартістю. Після первісного визнання нематеріальні активи відображаються за фактичною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності. Нематеріальні активи мають обмежені або невизначені строки корисної служби. Нематеріальні активи з обмеженим строком корисної служби амортизуються протягом строку корисної служби, що становить 5-10 років, та оцінюються на предмет зменшення корисності у разі наявності ознак можливого зменшення корисності нематеріального активу. Строки та порядок амортизації нематеріальних активів з обмеженим строком корисної служби аналізуються принаймні щорічно наприкінці кожного фінансового року.

Інвестиційна нерухомість

Інвестиційна нерухомість — це нерухоме майно, яке утримує Банківська група для отримання прибутку від надання його в оренду або від збільшення його вартості і яке не використовується Банківською групою.

Інвестиційна нерухомість первісно визнається за собівартістю, включаючи витрати на проведення операції, і потім переоцінюється за справедливою вартістю, виходячи з її ринкової вартості.

Прибутки та збитки в результаті зміни справедливої вартості інвестиційної нерухомості відображаються у звіті про прибутки та збитки як прибутки/(збитки) за вирахуванням (збитків)/прибутків від переоцінки інвестиційної нерухомості в тому році, в якому вони виникли.

Активи, утримувані для продажу

Банківська група класифікує необоротні активи як утримувані для продажу, якщо їх балансова вартість буде відшкодовуватись в основному шляхом продажу, а не в ході їх використання. Для цього необоротні активи мають бути наявні для негайного продажу в їх теперішньому стані тільки на тих умовах, які є звичайними при продажу таких активів, при цьому їх продаж має характеризуватись високим ступенем імовірності.

Висока ймовірність продажу означає твердий намір керівництва Банківської групи дотримуватись плану продажу необоротного активу. При цьому необхідно, щоб була розпочата програма активних дій з пошуку покупця й виконання такого плану. У подальшому необоротний актив має активно пропонуватись для продажу за ціною, що є обґрунтованою, з урахуванням його поточної справедливої вартості. Крім цього, відображення продажу як завершеної операції має очікуватись протягом одного року з дати класифікації необоротних активів як утримуваних для продажу.

Банківська група оцінює активи, утримувані для продажу, за найменшим із значень: балансової вартості та справедливої вартості за вирахування витрат на продаж. У разі настання подій або зміни обставин, що вказують на можливе знецінення балансової вартості активів, утримуваних для продажу, Банківська група відображає збиток від зменшення корисності.

Резерви під покриття інших збитків

Резерви визнаються, коли внаслідок певних подій у минулому Банківська група має поточне юридичне або конструктивне зобов'язання, для врегулювання якого, з великим ступенем вірогідності, буде необхідним відтік ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, і суму зобов'язання можна достовірно оцінити.

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Зобов'язання з пенсійного забезпечення та інших виплат

Банківська група має додаткову пенсійну програму з визначеними внесками, крім участі в державній пенсійній системі України, що передбачає розрахунок і сплату поточних внесків роботодавця як відсотка від поточних загальних виплат працівникам. Відповідні витрати нараховуються в тих періодах, до яких відноситься зароблена заробітна плата. Сума внеску до сплати за програмою з визначеними внесками визначається з урахуванням вартості наданих працівниками послуг Банківській групі, віку працівників та стажу їх роботи в Банківській групі і відображається у складі витрат на персонал. Несплачені внески відображаються у складі зобов'язань. Крім цього, Банківська група не має програм додаткових виплат працівникам після припинення трудової діяльності або інших суттєвих компенсаційних програм, які вимагали б додаткових нарахувань.

Статутний капітал

Прості акції показуються у складі капіталу. Перевищення справедливо вартості внесених у капітал сум над номінальною вартістю випущених акцій обліковується у складі капіталу як додатковий капітал.

Прибуток або збиток, що виникають в результаті операцій з акціонером, визнаються в складі капіталу як результат від операцій з акціонером.

Звітність за сегментами

Сегментна звітність Банківської групи ґрунтується на таких операційних сегментах: роздрібний бізнес, корпоративний бізнес, малий та середній бізнес та міжбанківський та інвестиційний бізнес.

Умовні зобов'язання

Умовні зобов'язання не відображаються у консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі). Розкриття інформації щодо таких зобов'язань надається, за винятком випадків, коли відтік ресурсів для виконання таких зобов'язань є малоімовірним. Умовні активи не визнаються у консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі). Розкриття інформації щодо таких активів надається, коли надходження пов'язаних із ними економічних вигод є імовірним.

Гарантії виконання

Гарантії виконання є договорами, які передбачають виплату компенсації на користь однієї з сторін, у випадку не виконання зобов'язань іншою стороною. Гарантії виконання не є фінансовими інструментами. Гарантії виконання первісно визнаються за справедливою вартістю, що підтверджується сумою отриманої комісії за її надання, яка в подальшому амортизується на комісійні доходи Банківської групи від позабалансових операцій прямолінійним методом протягом строку дії гарантії виконання. Гарантії виконання обліковуються на позабалансових рахунках в сумі наданих гарантійних зобов'язань. В подальшому гарантії виконання оцінюються за більшим з двох значень: сумою амортизованої комісії та резерву під відшкодування можливих втрат за наданою гарантією виконання.

Визнання доходів та витрат

Доходи визнаються, якщо існує висока вірогідність того, що Банківська група отримає економічні вигоди, а доходи можуть бути достовірно визначені. Для визнання доходів у консолідованій звітності необхідне дотримання таких критеріїв:

Процентні та аналогічні доходи та витрати

Процентний дохід по всім фінансовим інструментам, які оцінюються за амортизованою вартістю, за справедливою вартістю через інший сукупний дохід та фінансовим інструментам, які класифіковані на власний розсуд як СВІПЗ, розраховується із використанням методу ефективної процентної ставки. Ефективна процентна ставка (ЕПС) – ставка, яка точно дисконтує розрахункові майбутні грошові потоки протягом очікуваного строку дії фінансового інструменту або, більш короткого періоду, де це доречно, до чистої балансової вартості фінансового активу.

При обчисленні ЕПС враховуються усі договірні умови за фінансовим інструментом (наприклад, право на дострокове погашення) та всі винагороди чи додаткові витрати, що безпосередньо пов'язані з фінансовим інструментом та є невід'ємною частиною ЕПС, але не враховуються майбутні збитки за кредитом.

Якщо очікування стосовно грошових потоків за фінансовим активом переглядаються з причин, не пов'язаних з кредитним ризиком, коригування розкривається у звіті про фінансовий стан як позитивні або від'ємні зміни балансової вартості активу та як збільшення або зменшення процентного доходу. Сума даного коригування в подальшому амортизується та визнається у складі прибутку або збитку в якості «Процентного доходу».

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Процентні та аналогічні доходи та витрати (продовження)

Банківська група розраховує процентний дохід, застосовуючи ЕПС до валової балансової вартості фінансових активів, окрім кредитно-знецінених фінансових активів.

Для фінансового активу, який стає кредитно-знеціненим, а, відповідно, відноситься до Етапу 3, Банківська група розраховує процентний дохід, застосовуючи ефективну процентну ставку до чистої амортизованої вартості даного фінансового активу. Якщо дефолт по фінансовому активу ліквідується, і він перестає бути кредитно-знеціненим, Банківська група повертається до розрахунку процентного доходу на основі валової балансової вартості такого активу.

Для придбаного або створеного кредитно-знеціненого фінансового активу Банківська група розраховує процентний дохід із застосуванням ефективної процентної ставки, скоригованої з урахуванням кредитного ризику, до амортизованої вартості фінансового активу. Ефективна процентна ставка, скоригована з урахуванням кредитного ризику, — це ставка, яка при первісному визнанні дисконтує розрахункові майбутні грошові потоки (включаючи кредитні збитки) до амортизованої вартості активу, який є створеним кредитно-знеціненим фінансовим активом.

При відновленні корисності за кредитно-знеціненими фінансовими активами у результаті погашення клієнтом заборгованості за нарахованими доходами, незалежно від того чи призводить таке відновлення корисності до переведення фінансового активу з Етапу 3, різниця між сумою процентів, розрахованих за ефективною процентною ставкою на валову балансову вартість, та процентними доходами, розрахованими за ефективною процентною ставкою на амортизовану собівартість фінансового активу, відображається як коригування (зменшення) суми витрат за очікуваними кредитними збитками у межах суми, яка була визнана як коригування процентних доходів у минулих періодах.

Процентний дохід по всіх фінансових інструментах, які в обов'язковому порядку оцінюються за СВІПЗ, обліковуються із використанням передбаченої договором процентної ставки у складі рядка «Інші процентні доходи» в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

Комісійні доходи

Банківська група отримує комісійні доходи від різних видів послуг, що надаються клієнтам. Комісійні доходи можна розділити на такі дві категорії:

► *Комісійні доходи, отримані за надання послуг протягом певного періоду*

Комісійні доходи, отримані від надання послуг протягом певного періоду, нараховуються протягом цього періоду. Такі статті включають комісійні доходи та винагороди за управління активами, відповідальне зберігання та інші управлінські та консультаційні послуги. Комісійні доходи, пов'язані з наданням кредитів, переносяться на наступні періоди (разом із будь-якими додатковими витратами) та визнаються як коригування ефективної процентної ставки за кредитом.

► *Комісійні доходи від надання послуг із проведення операцій*

Комісійні доходи, отримані за проведення або участь у переговорах щодо здійснення операцій від імені третьої сторони, наприклад, укладання угоди про придбання акцій чи інших цінних паперів або придбання чи продаж компанії, визнаються по завершенні відповідної операції. Комісійні доходи або частина комісійних доходів, пов'язана з певними показниками доходності, визнаються після отримання відповідних критеріїв.

Дивідендний дохід

Дохід визнається у момент виникнення права Банківської групи на отримання платежу.

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Операції в іноземній валюті

Річна консолідована звітність представлена в гривнях («грн»), що є функціональною валютою та валютою подання звітності Банківської групи. Операції в іноземних валютах первісно відображаються у функціональній валюті за обмінним курсом, що діє на дату здійснення операції. Монетарні активи та зобов'язання, деноміновані в іноземній валюті, перераховуються у функціональну валюту за обмінним курсом, що діє на звітну дату. Прибутки та збитки в результаті перерахунку операцій в іноземній валюті відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) як результат від операцій в іноземній валюті – курсові різниці. Немонетарні статті, які оцінюються за історичною вартістю в іноземній валюті, перераховуються за обмінним курсом, що діяв на дати первісних операцій. Немонетарні статті, які обліковуються за справедливою вартістю, перераховуються за обмінним курсом, що діє на дату визначення справедливої вартості. Різниці між договірним обмінним курсом за певною операцією в іноземній валюті та офіційним курсом НБУ на дату такої операції також включаються до результату торгових операцій в іноземній валюті. Офіційні обмінні курси НБУ станом на 31 грудня 2019 та 2018 років становили 23,6862 та 27,6883 гривень за 1 долар США і 26,4220 та 31,7141 гривень за 1 євро відповідно.

Майбутні зміни в обліковій політиці

Нижче представлені нові стандарти, поправки і роз'яснення, які були випущені, але ще не вступили в силу на дату публікації річної консолідованої звітності Банківської групи. Банківська група планує застосувати ці нові стандарти, поправки і роз'яснення, у разі необхідності, після їх вступу в силу.

МСФЗ (IFRS) 17 «Страхові контракти»

В травні 2017 року Рада з МСФЗ випустила МСФЗ (IFRS) 17 «Договори страхування», новий стандарт фінансової звітності для договорів страхування, який розглядає питання визнання і оцінки, подання та розкриття інформації. Коли МСФЗ (IFRS) 17 вступить в силу, він замінить собою МСФЗ (IFRS) 4 «Страхові контракти», який був випущений в 2005 році. МСФЗ (IFRS) 17 застосовується до всіх видів договорів страхування (тобто страхування життя і страхування, відмінне від страхування життя, пряме страхування і перестрахування) незалежно від виду організації, яка випускає їх, а також до певних гарантій і фінансових інструментів з умовами дискреційної участі.

Є кілька винятків зі сфери застосування стандарту. Основна мета МСФЗ (IFRS) 17 полягає в наданні моделі обліку договорів страхування, яка є більш ефективною і послідовною для страховиків. На відміну від вимог МСФЗ (IFRS) 4, які в основному базуються на попередніх часткових облікових політиках, МСФЗ (IFRS) 17 надає всебічну модель обліку договорів страхування, охоплюючи всі доречні аспекти обліку. В основі МСФЗ (IFRS) 17 лежить загальна модель, доповнена наступним:

- ▶ певні модифікації для договорів страхування з умовами прямої участі (метод змінної винагороди);
- ▶ спрощений підхід (підхід на основі розподілу премії) в основному для короткострокових договорів.

МСФЗ (IFRS) 17 набуває чинності в періоди, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати, при цьому необхідно розкрити порівняльну інформацію. Допускається застосування до цієї дати за умови, що організація також застосовує МСФЗ (IFRS) 9 і МСФЗ (IFRS) 15 на дату першого застосування. У 2019 році Банківська група продовжила оцінювати можливий вплив МСФЗ (IFRS) 17 на свою консолідовану звітність.

Поправки до МСФЗ (IFRS) 3 «Визначення бізнесу»

У жовтні 2018 року Рада з МСФЗ випустила поправки до МСФЗ (IFRS) 3 «Об'єднання бізнесів», які змінили визначення терміна «бізнес» і повинні допомогти організаціям визначити, чи є придбана сукупність видів діяльності та активів бізнесом чи ні. Дані поправки уточнюють мінімальні вимоги до бізнесу, виключають оцінку того, чи здатні учасники ринку замінити будь-який відсутній елемент, надають роз'яснення, щоб допомогти організаціям оцінити, чи є придбаний процес значущим, звужують визначення понять «бізнес» і «віддача», а також вводять необов'язковий тест на наявність концентрації справедливої вартості. Разом з поправками також були представлені нові ілюстративні приклади. Дані поправки набувають чинності в періоди, які починаються з 1 січня 2020 року або після цієї дати.

Оскільки дані поправки застосовуються перспективно щодо операцій або інших подій, які відбуваються на дату їх первісного застосування або після неї, дані поправки не вплинуть на Банківську групу на дату переходу.

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Майбутні зміни в обліковій політиці (продовження)

Поправки до МСФЗ (IAS) 1 і МСФЗ (IAS) 8 «Визначення суттєвості»

У жовтні 2018 року Рада з МСФЗ випустила поправки до МСФЗ (IAS) 1 «Подання фінансової звітності» і МСФЗ (IAS) 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки», щоб узгодити визначення суттєвості в різних стандартах і роз'яснити деякі аспекти даного визначення. Згідно з новим визначенням «інформація є суттєвою, якщо можна обґрунтовано очікувати, що її пропуск, спотворення або маскування вплинуть на рішення основних користувачів фінансової звітності загального призначення, прийняті ними на основі цих фінансових звітів, які надають фінансову інформацію про конкретну організацію, що звітує». Дані поправки набувають чинності в період, які починаються з 1 січня 2020 року або після цієї дати. Очікується, що поправки до визначення суттєвості не матимуть значного впливу на консолідовану звітність Банківської групи.

«Реформа Базової процентної Ставки»: поправки до МСФЗ (IFRS) 9, МСФЗ (IAS) 39 і МСФЗ (IFRS) 7

Поправки до МСФЗ (IFRS) 9, МСФЗ (IAS) 39 і МСФЗ (IFRS) 7 включають ряд звільнень, які застосовуються до всіх відносин хеджування, на які безпосередньо впливає реформа базової процентної ставки. Вплив на відносини хеджування відбудеться, якщо реформа викличе невизначеність щодо термінів і/або грошових потоків, заснованих на базовій процентній ставці, для об'єкта хеджування або інструменту хеджування. В результаті реформи можуть виникнути невизначеності щодо термінів і/або грошових потоків, заснованих на базовій процентній ставці, для об'єкта хеджування або інструменту хеджування протягом періоду до заміни існуючої базової процентної ставки альтернативною практично безризиковою процентною ставкою. Це може привести до невизначеності щодо оцінки ймовірності прогнозованої транзакції і оцінки того, чи будуть відносини хеджування високоефективними. Поправки набувають чинності з 1 січня 2020 року, але організації можуть застосувати їх раніше. Очікується, що поправки не матимуть значного впливу на консолідовану звітність Банківської групи.

4. Суттєві облікові судження та оцінки

У процесі застосування облікової політики керівництво Банківської групи використовувало свої судження та здійснювало оцінки при визначенні сум, відображених в річній консолідованій звітності. Найбільш суттєве використання суджень та оцінок включає таке:

Очікувані кредитні збитки

Оцінка збитків за всіма категоріями фінансових активів потребує застосування суджень, зокрема, при визначенні очікуваних кредитних збитків за фінансовими активами необхідно оцінювати розмір та строки виникнення майбутніх грошових потоків і вартість забезпечення. Такі розрахункові оцінки залежать від ряду факторів, зміни в яких можуть вплинути на суми оціночних резервів під зменшення корисності. Результати розрахунку ОКЗ Банківської групи є результатом застосування складних моделей, що включають ряд базових припущень (перш за все, які ґрунтуються на історичних даних) щодо опрацювання різних первинних даних та визначення їх взаємозалежностей. До основних елементів моделей розрахунку ОКЗ, що містять елемент судження і розрахункової оцінки, відносяться наступні:

- ▶ критерії, що використовуються Банківською групою для оцінки того, чи відбулося значне зростання кредитного ризику, в результаті чого оціночний резерв під зменшення корисності фінансових активів повинен оцінюватися в сумі, що дорівнює ОКЗ за весь строк дії фінансового інструменту;
- ▶ система внутрішніх кредитних рейтингів, що використовується Банківською групою для визначення ймовірності дефолту (PD);
- ▶ виокремлення за спільними характеристиками окремих масивів активів (груп), для яких при розрахунку ОКЗ застосовуватимуться подібні моделі розрахунку;
- ▶ визначення взаємозв'язків між макроекономічними сценаріями і економічними даними, наприклад, індексом споживчих цін, приростом ВВП, приростом експорту/імпорту, а також вплив на показники ймовірності дефолту (PD), величини, яка перебуває під ризиком дефолту (EAD), та рівня втрат у разі дефолту (LGD);
- ▶ побудова за суттєвими активами (крім віднесених до етапу 1) індивідуальних сценаріїв, у т.ч. визначення ймовірності отримання грошових потоків за різними джерелами походження для різних варіантів розвитку подій (оптимістичний, базовий, песимістичний).

4. Суттєві облікові судження та оцінки (продовження)

Очікувані кредитні збитки (продовження)

Загальна сума очікуваних кредитних збитків за фінансовими активами та зобов'язаннями кредитного характеру станом на 31 грудня 2019 року становить 61 789 110 тис. грн. (31 грудня 2018 року становить 70 260 896 тис. грн.). Детальна інформація представлена у Примітках 6, 9, 10, 11, 16 та 22.

Відстрочені податкові активи

Визнаний відстрочений податковий актив у сумі 1 463 771 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 2 033 021 тис. грн.) є сумою податку на прибуток, яка буде відшкодована за рахунок використання оподаткованого прибутку у майбутньому. Відстрочені активи з податку на прибуток визнаються лише тією мірою, в якій існує ймовірність використання відповідного податкового активу. Оцінка майбутніх оподатковуваних прибутків та суми податкового активу, використання якого є можливим у майбутньому, базується на трирічному бізнес-плані та прогнозі на 2023-2024 роки, який готує керівництво. В основі бізнес-плану лежать очікування керівництва, що вважаються обґрунтованими за існуючих обставин. Ключові припущення, які формують основу очікувань керівництва, – це стабілізація економіки України та відновлення прибутковості банківського сектору у 2020 році, помірне зростання кредитного портфелю та зменшення резервів під зменшення корисності кредитів завдяки очікуваному покращенню економічної ситуації. З огляду на прогнозовані майбутні прибутки в 2020-2024 роках та той факт, що поточне законодавство України не встановлює обмежень щодо терміну використання перенесених податкових збитків, керівництво вважає, що визнання відстроченого податкового активу є доречним.

5. Інформація за сегментами

Для цілей управління Банківська група визнає такі операційні сегменти (бізнес-напрями):

Корпоративний бізнес-напрямок	Сегмент діяльності, спрямований на обслуговування корпоративних клієнтів та продаж продуктів, які потребують індивідуального підходу і надаються переважно корпоративним клієнтам.
Малий та середній бізнес	Сегмент діяльності, спрямований на обслуговування клієнтів малого та середнього бізнесу (у тому числі фізичних осіб – підприємців) та на продаж продуктів, які надаються переважно у стандартизованій формі (згідно із затвердженими тарифами та у стандартних процедурах).
Роздрібний бізнес-напрямок	Сегмент діяльності, спрямований на обслуговування клієнтів фізичних осіб (окрім фізичних осіб – підприємців) за повним переліком продуктів, та на продаж продуктів, які надаються фізичним особам (населенню) переважно у стандартизованій формі (згідно із затвердженими тарифами та у стандартних процедурах) та не вимагають, як правило, індивідуального підходу.
Міжбанківський та інвестиційний бізнес-напрямок	Сегмент діяльності, спрямований на надання послуг учасникам фінансових ринків (грошового, валютного, фондового тощо) та на продаж продуктів, пов'язаних з операціями на фінансових ринках.

У 2019 році Банківська група змінила підходи до розподілу діяльності на операційні сегменти, а саме: із Роздрібного бізнес-напрямку виокремлено новий бізнес-напрямок Малий та середній бізнес. Відповідно, Банківська група здійснила перерахунок порівняльної інформації про доходи і витрати та прибутки і збитки, а також певні активи та зобов'язання нових операційних сегментів Банківської групи за 2018 рік.

Керівництво здійснює моніторинг операційних результатів діяльності кожного з підрозділів окремо для цілей прийняття рішень про розподіл ресурсів та оцінки результатів їх діяльності. Результати діяльності сегментів визначаються з урахуванням доходів і витрат від інших сегментів, як видно з таблиці нижче.

5. Інформація за сегментами (продовження)

До нерозподілених сум відносяться:

- ▶ дебіторська та кредиторська заборгованість з податку на прибуток, частка розподілених активів та витрат, пов'язаних з роботою ТОП-менеджменту Банківської групи, тобто персоналу, який здійснює функції загального керівництва на рівні всієї системи Банківської групи та персоналу, що забезпечує роботу безпосередньо ТОП-менеджменту;
- ▶ результат від переоцінки відкритої валютної позиції Банківської групи (за винятком частини відкритої валютної позиції, яка виокремлена Банківською групою для проведення операцій з купівлі/продажу/конверсії готівкової іноземної валюти та банківських металів та конверсії безготівкової іноземної валюти);
- ▶ різниця між міжсегментними витратами та доходами усіх бізнес-напрямів, отриманими в результаті застосування трансферних ставок.

Для цілей сегментної звітності відсотки розподіляються на основі єдиних трансфертних ставок, що встановлюються КУАП на основі вартості позик для Банківської групи.

Протягом дванадцяти місяців, що закінчилися 31 грудня 2019 року, Банківська група мала доходи від операцій з одним зовнішнім клієнтом, які становили більше 10% відсотків від загальних доходів Банківської групи, а саме: 3 312 464 тис. грн. (дванадцять місяців 2018 року: 3 869 019 тис. грн.). Доходи від операцій з цим зовнішнім клієнтом відображено у сегменті «Міжбанківський та інвестиційний бізнес-напрямок».

Аналіз доходів Банківської групи за банківськими продуктами та послугами подано в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) у статті «процентні доходи та витрати» та у Примітці 23.

5. Інформація за сегментами (продовження)

У таблиці нижче представлена інформація про доходи і витрати та прибутки і збитки, а також певні активи та зобов'язання операційних сегментів Банківської групи за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року:

	Корпоратив- ний бізнес- напрямок	Малий та середній бізнес	Роздрібний бізнес- напрямок	Між- банківський та інвестиційний бізнес-напрямок	Нерозподілені суми	Усього
Зовнішні клієнти						
Процентні доходи	7 199 060	405 015	52 077	3 912 752	—	11 568 904
Комісійні доходи	512 193	253 071	287 788	29 007	—	1 082 059
Інші доходи	57 813	11 894	20 054	4 702	10 420	104 883
Чисті прибутки від модифікації фінансових активів за амортизованою вартістю	35 722	2 671	—	—	—	38 393
Сторнування витрат за очікуваними кредитними збитками	—	25 756	16 255	—	356	42 367
Сторнування витрат за очікуваними кредитними збитками за зобов'язаннями кредитного характеру	16 230	2 170	444	14	—	18 858
Чистий прибуток від операцій з іноземними валютами	201 423	87 328	17 421	233 019	3 972 961	4 512 152
Чистий прибуток від операцій з банківськими металами	—	—	170	—	488	658
Доходи від інших сегментів	2 425 483	865 396	2 283 728	5 922 492	(11 497 099)	—
Усього доходи	10 447 924	1 653 301	2 677 937	10 101 986	(7 512 874)	17 368 274
Процентні витрати	(1 800 796)	(656 181)	(1 637 588)	(5 698 496)	(133)	(9 793 194)
Комісійні витрати	(206 000)	(65 325)	(152 876)	(5 695)	(370)	(430 266)
Чисті збитки від модифікації фінансових активів за амортизованою вартістю	—	—	(278)	—	—	(278)
Витрати за очікуваними кредитними збитками	(3 053 016)	—	—	(25 376)	—	(3 078 392)
Витрати за очікуваними кредитними збитками за зобов'язаннями кредитного характеру	—	—	—	—	(239)	(239)
Чистий збиток від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки	—	—	—	—	(924 980)	(924 980)
Чисті збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані зі звіту про сукупний дохід при погашенні	—	—	—	—	(7 780)	(7 780)
Чистий збиток від операцій з банківськими металами	—	—	—	(31)	—	(31)
Витрати на персонал	(518 408)	(335 254)	(308 291)	(104 198)	(254 089)	(1 520 240)
Знос та амортизація	(35 618)	(30 286)	(32 675)	(3 664)	(8 811)	(111 054)
Інші операційні витрати	(277 244)	(90 746)	(367 644)	(25 149)	(105 919)	(866 702)
Витрати від інших сегментів	(6 685 121)	(348 215)	(72 562)	(3 500 361)	10 606 259	—
Результати сегментів	(2 128 279)	127 294	106 023	739 016	1 791 064	635 118
Витрати з податку на прибуток						(569 298)
Прибуток за період						65 820
Активи та зобов'язання станом на 31 грудня 2019 року						
Активи сегменту	52 555 674	3 008 322	2 284 466	80 599 907		138 448 369
Нерозподілені активи					1 897 678	1 897 678
Усього активи						140 346 047
Зобов'язання сегменту	29 292 119	10 936 883	26 184 320	64 521 949		130 935 271
Нерозподілені зобов'язання					493 621	493 621
Усього зобов'язання						131 428 892
Інша інформація за сегментами						
Капітальні витрати	(20 896)	(18 938)	(28 726)	(2 380)	(5 711)	(76 651)

5. Інформація за сегментами (продовження)

У таблиці нижче представлена інформація про доходи і витрати та прибутки і збитки, а також певні активи та зобов'язання операційних сегментів Банківської групи за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року:

	Корпоратив- ний бізнес- напрямок	Малий та середній бізнес	Роздрібний бізнес-напрямок	Між- банківський та інвестиційний бізнес-напрямок	Нерозподілені суми	Усього
Зовнішні клієнти						
Процентні доходи	7 020 202	398 473	48 907	4 280 257	—	11 747 839
Комісійні доходи	431 126	251 749	288 205	26 742	—	997 822
Інші доходи	72 888	10 817	23 520	71 583	26 537	205 345
Чисті прибутки від модифікації фінансових активів за амортизованою вартістю	—	574	—	—	652	1 226
Сторнування витрат за очікуваними кредитними збитками	1 629 379	—	—	73 797	—	1 703 176
Сторнування витрат за зобов'язаннями кредитного характеру	—	13 375	—	382	—	13 757
Чистий прибуток від операцій з іноземними валютами	193 576	107 805	37 268	155 945	537 331	1 031 925
Чистий прибуток від операцій з банківськими металами	1	1	388	—	—	390
Доходи від інших сегментів	1 812 160	737 221	1 854 825	7 194 113	(11 598 319)	—
Усього доходи	11 159 332	1 520 015	2 253 113	11 802 819	(11 033 799)	15 701 480
Процентні витрати	(1 344 471)	(520 800)	(1 254 023)	(6 722 140)	—	(9 841 434)
Комісійні витрати	(163 206)	(66 081)	(133 842)	(6 812)	(407)	(370 348)
Чисті збитки від модифікації фінансових активів за амортизованою вартістю	(778 248)	—	(1 732)	(1)	—	(779 981)
Витрати за очікуваними кредитними збитками	—	(80 593)	(17 027)	—	(3 106)	(100 726)
Витрати за очікуваними кредитними збитками за зобов'язаннями кредитного характеру	(41 920)	—	(596)	—	(4)	(42 520)
Чистий збиток від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки	—	—	—	—	(1 422 103)	(1 422 103)
Чисті збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані зі звіту про сукупний дохід при погашенні	—	—	—	—	(52 803)	(52 803)
Чистий збиток від операцій з банківськими металами	—	—	—	(550)	(12)	(562)
Витрати на персонал	(403 556)	(352 950)	(283 361)	(91 679)	(202 098)	(1 333 644)
Знос та амортизація	(25 834)	(30 240)	(31 747)	(3 504)	(9 194)	(100 519)
Інші операційні витрати	(175 958)	(114 330)	(354 568)	(26 616)	(75 127)	(746 599)
Витрати від інших сегментів	(5 830 514)	(306 838)	(64 879)	(3 824 482)	10 026 713	—
Результати сегментів	2 395 625	48 183	111 338	1 127 035	(2 771 940)	910 241
Витрати з податку на прибуток						(105 136)
Прибуток за період						805 105
Активи та зобов'язання станом на 31 грудня 2018 року						
Активи сегменту	73 732 879	3 124 427	2 270 949	80 137 720		159 265 975
Нерозподілені активи					2 377 173	2 377 173
Усього активи						161 643 148
Зобов'язання сегменту	28 669 768	9 917 162	26 547 011	87 850 154		152 984 095
Нерозподілені зобов'язання					208 070	208 070
Усього зобов'язання						153 192 165
Інша інформація за сегментами						
Капітальні витрати	(28 529)	(33 440)	(41 369)	(3 902)	(8 401)	(115 641)

Основна частина прибутку за дванадцять місяців 2019 та 2018 років від інвестиційних цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки, пов'язана з переоцінкою ОВДП, проіндексованих на зміну валютного курсу.

5. Інформація за сегментами (продовження)

Географічна інформація

Більшість доходів і капітальних інвестицій відносяться до України. Банківська група не отримує жодних суттєвих доходів з джерел за межами України. Аналіз активів та зобов'язань за географічним принципом подано у Примітці 25.

6. Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають:

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Строкові депозити в інших кредитних установах зі строком погашення до 90 днів	10 682 215	3 906 258
Поточні рахунки в інших кредитних установах	10 383 491	8 792 208
Депозитні сертифікати Національного банку України строком до 90 днів	5 008 938	—
Поточний рахунок в Національному банку України	3 744 605	2 952 279
Депозити «овернайт» в інших кредитних установах	2 280 117	1 741 038
Грошові кошти в касі	1 387 450	1 159 416
	<u>33 486 816</u>	<u>18 551 199</u>
Мінус – резерв за очікуваними кредитними збитками	(16 881)	(5 341)
Грошові кошти та їх еквіваленти	<u>33 469 935</u>	<u>18 545 858</u>

Станом на 31 грудня 2019 року поточні рахунки в інших кредитних установах включають кошти в сумі 8 942 731 тис. грн., розміщені на поточних рахунках у п'яти банках країн-членів ОЕСР (31 грудня 2018 року: 8 123 777 тис. грн.). Ці банки є основними контрагентами Банківської групи при здійсненні міжнародних розрахунків. Кошти розміщені на звичайних банківських умовах.

Станом на 31 грудня 2019 року депозити «овернайт» в сумі 2 280 117 тис. грн. були розміщені в двох банках країн-членів ОЕСР під ринкові процентні ставки (31 грудня 2018 року: 1 741 038 тис. грн.).

7. Зміни в зобов'язаннях у фінансовій діяльності

Нижче наведені зміни у грошових потоках від фінансової діяльності звіту про рух грошових коштів за 2018 та 2019 роки:

	<i>Позики від кредитних установ</i>	<i>Емітовані єврооблігації</i>	<i>Субординова- ний борг</i>	<i>Зобов'язання з лізингу (оренди)</i>	<i>Усього</i>
Балансова вартість на 31 грудня 2017 року	21 371 452	38 821 831	3 615 792	—	63 809 075
Надходження	6 334 445	4 020 167	—	—	10 354 612
Погашення	(4 735 876)	—	—	—	(4 735 876)
Курсові різниці	(451 368)	(509 629)	(51 132)	—	(1 012 129)
Інше	187 844	209 536	20 030	—	417 410
Балансова вартість на 31 грудня 2018 року	<u>22 706 497</u>	<u>42 541 905</u>	<u>3 584 690</u>	<u>—</u>	<u>68 833 092</u>
Вплив впровадження МСФЗ 16	—	—	—	10 818	10 818
Надходження	5 470 370	—	2 397 803	377	7 868 550
Погашення	(3 939 153)	(11 730 648)	—	(5 154)	(15 674 955)
Курсові різниці	(3 404 992)	(4 292 113)	(573 703)	—	(8 270 808)
Інше	198 505	33 932	21 124	(35)	253 526
Балансова вартість на 31 грудня 2019 року	<u>21 031 227</u>	<u>26 553 076</u>	<u>5 429 914</u>	<u>6 006</u>	<u>53 020 223</u>

Стаття «Інше» включає ефект нарахованих, але несплачених відсотків за позиками від кредитних установ, емітованими єврооблігаціями та субординованим боргом. Банківська група класифікує сплачені проценти як грошові потоки від операційної діяльності.

8. Витрати за очікуваними кредитними збитками

У таблиці нижче представлені суми витрат за очікуваними кредитними збитками, що визнані у складі прибутків та збитків.

<i>За 2019 рік</i>	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>ПЗФА</i>	<i>Усього</i>
Грошові кошти та їх еквіваленти	12 964	–	–	–	–	–	12 964
Заборгованість кредитних установ	(9 931)	–	–	(6)	(5 322)	–	(15 259)
Кредити клієнтам	(410 763)	(39 925)	51 299	92 705	1 621 482	1 701 123	3 015 921
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	17 274	–	–	–	–	–	17 274
Інші фінансові активи	5 125	–	–	–	–	–	5 125
	<u>(385 331)</u>	<u>(39 925)</u>	<u>51 299</u>	<u>92 699</u>	<u>1 616 160</u>	<u>1 701 123</u>	<u>3 036 025</u>

<i>За 2018 рік</i>	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Грошові кошти та їх еквіваленти	5 341	–	–	–	–	5 341
Заборгованість кредитних установ	(12 664)	–	–	–	(61 666)	(74 330)
Кредити клієнтам	452 319	76 231	(341 725)	28 737	(1 783 698)	(1 568 136)
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	(1 837)	–	–	–	–	(1 837)
Інші фінансові активи	(7 337)	–	–	–	43 849	36 512
	<u>435 822</u>	<u>76 231</u>	<u>(341 725)</u>	<u>28 737</u>	<u>(1 801 515)</u>	<u>(1 602 450)</u>

Суми витрат за очікуваними кредитними збитками за кредитно-знеціненими фінансовими активами, що визнані у складі прибутків та збитків, при відновленні корисності за кредитно-знеціненими фінансовими активами у результаті погашення клієнтом заборгованості за нарахованими доходами скориговані (зменшені) на суму різниці між сумою процентів, розрахованих за ефективною процентною ставкою на валову балансову вартість, та процентними доходами, розрахованими за ефективною процентною ставкою на амортизовану собівартість фінансового активу у межах суми, яка була визнана як коригування процентних доходів у минулих періодах, за 2019 рік в розмірі 514 230 тис. грн. (за 2018 рік – 341 379 тис. грн.).

Суми витрат за очікуваними кредитними збитками за ПЗФА, що визнані у складі прибутків та збитків, включають в т.ч. суму коригування валової балансової вартості ПЗФА в розмірі 66 560 тис. грн.

У таблицях нижче представлені суми витрат за очікуваними кредитними збитками за зобов'язаннями кредитного характеру, що визнані у складі прибутків та збитків.

<i>За 2019 рік</i>	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Фінансові гарантії	(358)	–	29	–	66	(263)
Зобов'язання з надання кредитів	(2 044)	(8 182)	(11)	(4 068)	(2 420)	(16 725)
Акредитиви	(1 612)	–	–	–	–	(1 612)
Авалювання векселів	(19)	–	–	–	–	(19)
	<u>(4 033)</u>	<u>(8 182)</u>	<u>18</u>	<u>(4 068)</u>	<u>(2 354)</u>	<u>(18 619)</u>

<i>За 2018 рік</i>	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Фінансові гарантії	534	–	1	–	–	535
Зобов'язання з надання кредитів	24 429	(2 543)	813	1 748	1 094	25 541
Акредитиви	2 684	–	–	–	–	2 684
Авалювання векселів	3	–	–	–	–	3
	<u>27 650</u>	<u>(2 543)</u>	<u>814</u>	<u>1 748</u>	<u>1 094</u>	<u>28 763</u>

9. Заборгованість кредитних установ

Заборгованість кредитних установ включає:

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Кредити та депозити		
Банки України	791 494	811 659
Банки країн-членів ОЕСР	173 642	202 981
Банки країн СНД та інших країн	23 595	58 732
	<u>988 731</u>	<u>1 073 372</u>
Заборгованість інших кредитних установ		
Поточні рахунки в інших кредитних установах у банківських металах	15 203	131 701
Інша заборгованість кредитних установ	74 928	210 689
	<u>1 078 862</u>	<u>1 415 762</u>
Мінус – резерв під зменшення корисності	<u>(822 690)</u>	<u>(845 872)</u>
Заборгованість кредитних установ	<u>256 172</u>	<u>569 890</u>

Станом на 31 грудня 2019 року заборгованість кредитних установ за кредитами та депозитами включає гарантійні депозити на суму 197 237 тис. грн., розміщені, головним чином, з метою забезпечення акредитивів і гарантій клієнтів (31 грудня 2018 року: 261 733 тис. грн.).

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за заборгованістю кредитних установ:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року	585 521	755 793	74 448	1 415 762
Нові створені або придбані активи	135 884	–	–	135 884
Завершені (погашені) активи	(329 783)	–	(5)	(329 788)
Рекласифіковані до статті «Грошові кошти та їх еквіваленти»	(24 071)	–	–	(24 071)
Зміни балансової вартості	(58 357)	(5 322)	(1)	(63 680)
Курсові різниці	(48 479)	(6 714)	(52)	(55 245)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року	<u>260 715</u>	<u>743 757</u>	<u>74 390</u>	<u>1 078 862</u>

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року	618 137	893 655	74 480	1 586 272
Нові створені або придбані активи	277 706	–	–	277 706
Завершені (погашені) активи	(110 789)	–	(18)	(110 807)
Рекласифіковані до статті «Грошові кошти та їх еквіваленти»	(77 636)	–	–	(77 636)
Зміни балансової вартості	(100 911)	(137 228)	–	(238 139)
Курсові різниці	(20 986)	(634)	(14)	(21 634)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	<u>585 521</u>	<u>755 793</u>	<u>74 448</u>	<u>1 415 762</u>

9. Заборгованість кредитних установ (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2019 року	15 631	755 793	74 448	845 872
Нові створені або придбані активи	3 951	–	–	3 951
Завершені (погашені) активи	(9 653)	–	(5)	(9 658)
Рекласифіковані до статті «Грошові кошти та їх еквіваленти»	(390)	–	–	(390)
Зміни резервів	(3 839)	(5 322)	(1)	(9 162)
Курсові різниці	(1 157)	(6 714)	(52)	(7 923)
Резерв на 31 грудня 2019 року	4 543	743 757	74 390	822 690

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2018 року	36 933	810 271	74 460	921 664
Нові створені або придбані активи	8 749	–	–	8 749
Завершені (погашені) активи	(13 748)	–	–	(13 748)
Рекласифіковані до статті «Грошові кошти та їх еквіваленти»	(4 506)	–	–	(4 506)
Коригування процентного доходу	–	7 824	–	7 824
Зміни резервів	(3 159)	(61 666)	–	(64 825)
Курсові різниці	(8 638)	(636)	(12)	(9 286)
Резерв на 31 грудня 2018 року	15 631	755 793	74 448	845 872

10. Кредити клієнтам

Кредити клієнтам включають:

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Комерційні кредити	106 260 022	134 403 946
Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою	2 397 322	1 356 252
Овердрафти	890 961	1 457 972
Векселі	58 089	74 717
	109 606 394	137 292 887
Мінус – резерв під зменшення корисності	(56 320 590)	(64 796 529)
Кредити клієнтам за амортизованою собівартістю	53 285 804	72 496 358

10. Кредити клієнтам (продовження)

Комерційні кредити

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за комерційними кредитами:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>ПЗФА</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року	51 764 580	2 371 484	568 180	71 369 112	6 622 716	1 707 874	134 403 946
Нові створенні або придбанні активи	8 927 500	—	—	—	—	2 431 378	11 358 878
Завершені (погашені) активи	(2 434 051)	(317)	(76 512)	(10 656 389)	(82 200)	—	(13 249 469)
Переведення в Етап 1	73 959	—	(73 959)	—	—	—	—
Переведення в Етап 2	(3 009 652)	2 263 038	1 023 247	(276 336)	(297)	—	—
Переведення в Етап 3	(292 791)	(1 333 996)	(228 796)	1 716 665	138 918	—	—
Коригування вартості ПЗФА	—	—	—	—	—	66 560	66 560
Зміни балансової вартості	(14 816 931)	(391 927)	(221 576)	3 515 408	292 161	(28 472)	(11 651 337)
Курсові різниці	(5 636 338)	(291 250)	(77 372)	(7 972 563)	(526 880)	(164 153)	(14 668 556)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року	34 576 276	2 617 032	913 212	57 695 897	6 444 418	4 013 187	106 260 022
	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>ПЗФА</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року	46 505 346	—	503 037	74 212 985	6 919 890	—	128 141 258
Нові створенні або придбанні активи	19 982 185	—	—	—	—	1 779 821	21 762 006
Завершені (погашені) активи	(7 496 257)	(76 340)	(168 692)	(7 263 205)	(383 959)	—	(15 388 453)
Переведення в Етап 1	432 265	(373 180)	(56 106)	—	(2 979)	—	—
Переведення в Етап 2	(2 169 886)	3 991 968	543 754	(2 358 418)	(7 418)	—	—
Переведення в Етап 3	(3 662 837)	(1 132 089)	(127 158)	5 176 125	(254 041)	—	—
Зміни балансової вартості	(1 198 120)	(138 413)	(124 725)	2 900 583	419 596	(41 982)	1 816 939
Курсові різниці	(628 116)	99 538	(1 930)	(1 298 958)	(68 373)	(29 965)	(1 927 804)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	51 764 580	2 371 484	568 180	71 369 112	6 622 716	1 707 874	134 403 946
	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>ПЗФА</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2019 року	999 187	198 347	91 662	57 110 096	6 331 510	—	64 730 802
Нові створенні або придбанні активи	224 147	—	—	—	—	—	224 147
Завершені (погашені) активи	(41 249)	(25)	(3 783)	(654 050)	(61 592)	—	(760 699)
Переведення в Етап 1	2 328	—	(2 328)	—	—	—	—
Переведення в Етап 2	(74 830)	57 217	39 087	(21 180)	(294)	—	—
Переведення в Етап 3	(40 244)	(104 626)	(30 839)	261 750	(86 041)	—	—
Переведення в ПЗФА	—	—	—	(7 156 277)	—	—	(7 156 277)
Коригування процентного доходу	—	—	—	2 318 188	273 487	3 709	2 595 384
Повернені раніше списані активи	—	—	—	81 897	9 249	—	91 146
Зміни резервів	(582 706)	51 222	(33 824)	2 278 399	154 174	1 767 683	3 634 947
Курсові різниці	(97 546)	(28 170)	(9 434)	(6 437 026)	(507 353)	(8 833)	(7 088 362)
Резерв на 31 грудня 2019 року	389 087	173 965	50 541	47 781 797	6 113 140	1 762 559	56 271 089

10. Кредити клієнтам (продовження)

Комерційні кредити (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2018 року	1 043 848	—	39 958	58 421 343	6 403 419	65 908 568
Нові створенні або придбанні активи	676 392	—	—	—	—	676 392
Завершені (погашені) активи	(140 191)	(2 972)	(4 008)	(399 604)	(278 610)	(825 385)
Переведення в Етап 1	14 689	(11 179)	(1 178)	—	(2 332)	—
Переведення в Етап 2	(197 345)	573 955	19 760	(391 625)	(4 745)	—
Переведення в Етап 3	(246 498)	(40 256)	(41 203)	725 153	(397 196)	—
Переведення в ПЗФА	—	—	—	(1 704 856)	—	(1 704 856)
Коригування процентного доходу	—	—	—	2 864 364	321 649	3 186 013
Повернені раніше списані активи	—	—	—	23 625	2 730	26 355
Зміни резервів	(129 656)	(332 959)	79 870	(1 384 802)	308 525	(1 459 022)
Курсові різниці	(22 052)	11 758	(1 537)	(1 043 502)	(21 930)	(1 077 263)
Резерв на 31 грудня 2018 року	999 187	198 347	91 662	57 110 096	6 331 510	64 730 802

Недисконтовані очікувані кредитні збитки при первісному визнанні таких ПЗФА склали 6 978 393 тис. грн. (2018 рік: 1 816 879 тис. грн.).

Овердрафти

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за овердрафтами:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року	1 384 401	12 278	60 969	324	1 457 972
Нові створенні або придбанні активи	842 149	—	—	—	842 149
Завершені (погашені) активи	(1 186 363)	(33 865)	(58 463)	(15)	(1 278 706)
Переведення в Етап 1	541	(541)	—	—	—
Переведення в Етап 2	(46 241)	46 241	—	—	—
Переведення в Етап 3	(676)	—	676	—	—
Зміни балансової вартості	(98 839)	(13 155)	(3 182)	142	(115 034)
Курсові різниці	(15 420)	—	—	—	(15 420)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року	879 552	10 958	—	451	890 961

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року	708 479	—	1 107	—	19	709 605
Нові створенні або придбанні активи	1 463 639	—	—	—	—	1 463 639
Завершені (погашені) активи	(762 645)	—	(6 463)	—	—	(769 108)
Переведення в Етап 1	39 708	(39 708)	—	—	—	—
Переведення в Етап 2	(123 019)	94 412	28 607	—	—	—
Переведення в Етап 3	(40 213)	(59 455)	(2 408)	59 455	42 621	—
Зміни балансової вартості	93 952	4 751	(8 565)	1 514	(42 316)	49 336
Курсові різниці	4 500	—	—	—	—	4 500
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	1 384 401	—	12 278	60 969	324	1 457 972

10. Кредити клієнтам (продовження)

Овердрафти (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2019 року	31 442	458	2 817	249	34 966
Нові створенні або придбанні активи	19 867	—	—	—	19 867
Завершені (погашені) активи	(24 887)	(2 175)	(4 959)	(12)	(32 033)
Переведення в Етап 1	4	(4)	—	—	—
Переведення в Етап 2	(2 037)	2 037	—	—	—
Переведення в Етап 3	(50)	—	50	—	—
Зміни резервів	(8 132)	(143)	2 092	135	(6 048)
Курсові різниці	(311)	—	—	—	(311)
Резерв на 31 грудня 2019 року	15 896	173	—	372	16 441

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індиві- дуальній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2018 року	23 632	—	68	—	15	23 715
Нові створенні або придбанні активи	37 694	—	—	—	—	37 694
Завершені (погашені) активи	(21 697)	—	(944)	—	—	(22 641)
Переведення в Етап 1	1 569	(1 569)	—	—	—	—
Переведення в Етап 2	(10 144)	9 472	672	—	—	—
Переведення в Етап 3	(761)	(2 109)	(651)	2 109	1 412	—
Зміни резервів	1 026	(5 794)	1 313	708	(1 178)	(3 925)
Курсові різниці	123	—	—	—	—	123
Резерв на 31 грудня 2018 року	31 442	—	458	2 817	249	34 966

Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за дебіторського заборгованістю за фінансовою орендою:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року	1 356 252	—	1 356 252
Нові створенні або придбанні активи	1 934 295	—	1 934 295
Завершені (погашені) активи	(902 088)	—	(902 088)
Переведення в Етап 2	(177)	177	—
Зміни балансової вартості	8 903	(40)	8 863
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року	2 397 185	137	2 397 322

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року	62 654
Нові створенні або придбанні активи	1 351 486
Завершені (погашені) активи	(52 408)
Зміни балансової вартості	(5 480)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	1 356 252

10. Кредити клієнтам (продовження)

Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2019 року	29 798	–	29 798
Нові створенні або придбанні активи	5 588	–	5 588
Завершені (погашені) активи	(2 677)	–	(2 677)
Переведення в Етап 2	(23)	23	0
Зміни резервів	(189)	102	(87)
Резерв на 31 грудня 2019 року	32 497	125	32 622

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Резерв на 1 січня 2018 року	1 243
Нові створенні або придбанні активи	29 727
Завершені (погашені) активи	(956)
Зміни резервів	(216)
Резерв на 31 грудня 2018 року	29 798

Векселя

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за векселями:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року	74 717
Нові створенні або придбанні активи	225 893
Завершені (погашені) активи	(252 058)
Зміни балансової вартості	9 537
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року	58 089

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року	52 614
Нові створенні або придбанні активи	207 037
Завершені (погашені) активи	(187 632)
Зміни балансової вартості	2 698
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	74 717

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Резерв на 1 січня 2019 року	963
Нові створенні або придбанні активи	2 458
Завершені (погашені) активи	(2 678)
Зміни резервів	(305)
Резерв на 31 грудня 2019 року	438

10. Кредити клієнтам (продовження)

Векселя (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Резерв на 1 січня 2018 року	767
Нові створенні або придбанні активи	2 588
Завершені (погашені) активи	(2 401)
Зміни резервів	9
Резерв на 31 грудня 2018 року	963

Модифіковані кредити

Банківська група припиняє визнання фінансового активу, якщо умови договору переглядаються таким чином, що по суті він стає новим фінансовим інструментом, а різниця визнається в якості прибутку або збитку від припинення визнання до того, як визнаний збиток від зменшення корисності. При первісному визнанні кредити відносяться до Етапу 1 для цілей оцінки очікуваних кредитних збитків, крім випадків, коли створений кредит вважається ПЗФА активом.

Якщо модифікація не призводить до припинення визнання, то на основі зміни грошових потоків, дисконтованих за первісною ефективною процентною ставкою, Банківська група визнає прибуток або збиток від модифікації до того, як визнаний збиток від зменшення корисності.

У таблиці нижче показані активи Етапу 2 та Етапу 3, умови за якими були переглянуті протягом періоду, з відображенням відповідних прибутків або збитків від модифікації.

	<i>2019 рік</i>	<i>2018 рік</i>
Кредити клієнтам, модифіковані протягом періоду		
Амортизована собівартість до модифікації	14 489 641	19 681 307
Чистий прибуток (збиток) від модифікації	38 115	(778 755)

Застава та інші інструменти зменшення кредитного ризику

Розмір та види застави, що вимагається Банківською групою, залежать від оцінки кредитного ризику контрагента. Банківська група запровадила основні принципи прийнятності різних видів застави та параметрів оцінки.

Основні види отриманої застави включають:

- ▶ при наданні цінних паперів на умовах позики та операціях зворотного «репо» – грошові кошти або цінні папери;
- ▶ при комерційному кредитуванні – об'єкти нерухомого майна, запаси та торгова дебіторська заборгованість;
- ▶ при кредитуванні фізичних осіб – застava житла і транспортних засобів.

Банківська група здійснює моніторинг ринкової вартості застави, вимагає додаткової застави згідно з базовими угодами, а також здійснює моніторинг ринкової вартості застави, що отримана, при перевірці достатності резерву під зменшення корисності кредитів.

Станом на 31 грудня 2019 року сума депозитів клієнтів, які отримані в якості забезпечення за кредитами складає 962 789 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 1 152 540 тис. грн.) (Примітка 18).

Аналіз ринкової вартості забезпечення для кредитно-знецінених активів (Етап 3), що приймається Банківською групою до врахування при оцінці зменшення корисності активів, наведено у Примітці 25.

Протягом 2019 року Банківською групою здійснювалось погашення кредитів клієнтам за рахунок заставного майна. Вартість заставного майна, що було отримано Банківською групою в якості погашення кредитів клієнтам, складає 596 175 тис. грн. (2018 рік: 258 680 тис. грн.).

10. Кредити клієнтам (продовження)

Концентрація кредитів клієнтам

Станом на 31 грудня 2019 року Банківська група мала концентрацію кредитів у розмірі 41 752 218 тис. грн., наданих десятьом найбільшим позичальникам (38,09% загального кредитного портфелю) (31 грудня 2018 року: 60 937 944 тис. грн., або 44,39%). За цими кредитами було сформовано резерв у розмірі 26 081 588 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 11 063 820 тис. грн.).

Кредити та аванси клієнтам буди видані таким категоріям клієнтів:

	31 грудня 2019 року	31 грудня 2018 року
Юридичні особи	89 832 560	103 562 778
Державні підприємства	17 809 690	31 667 431
Фізичні особи	1 834 507	1 973 096
Муніципальні та комунальні підприємства	129 637	89 582
	109 606 394	137 292 887

Кредити надаються підприємствам, що здійснюють свою діяльність на території України в таких галузях:

	31 грудня 2019 року	%	31 грудня 2018 року	%
Сільське господарство та харчова				
промисловість	16 840 848	15,4	20 165 323	14,7
Торгівля	12 429 433	11,3	15 079 207	11,0
Хімічна промисловість	12 258 066	11,3	14 345 801	10,4
Енергетика	12 201 065	11,1	13 118 945	9,6
Нерухомість	8 963 788	8,2	10 255 613	7,5
Машинобудування	8 553 790	7,8	8 570 178	6,2
Металургія	7 965 573	7,3	8 632 084	6,3
Транспорт і зв'язок	4 636 181	4,2	2 957 642	2,1
Видобувна галузь	4 476 267	4,1	16 678 009	12,1
Виробництво будівельних				
матеріалів	4 469 475	4,1	5 895 931	4,3
Будівництво	3 635 722	3,3	7 316 587	5,3
Готелі та ресторани	3 477 609	3,2	3 794 473	2,8
Виробництво гумової та				
пластмасової продукції	2 673 862	2,4	2 937 244	2,1
Фізичні особи	1 834 507	1,7	1 973 096	1,4
Целюлозо-паперова				
промисловість	1 585 170	1,4	1 732 238	1,3
Металообробка	554 774	0,5	560 264	0,4
Професійна, наукова та технічна				
діяльність	553 009	0,5	632 466	0,5
Інша переробна діяльність	427 265	0,4	377 151	0,3
Деревообробна промисловість	392 156	0,4	433 774	0,3
Фінансова діяльність	333 477	0,3	377 124	0,3
Легка промисловість	376 550	0,3	498 227	0,4
Інше	967 807	0,8	961 510	0,7
Всього	109 606 394	100,0	137 292 887	100,0

Станом на 31 грудня 2019 року в категорію «Інше» включена заборгованість клієнтів, які зареєстровані у АР Крим, в сумі 462 828 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 450 954 тис. грн.), за якими було сформовано резерв у розмірі 450 954 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 450 954 тис. грн.).

10. Кредити клієнтам (продовження)

Концентрація кредитів клієнтам (продовження)

Кредити юридичним особам включають дебіторську заборгованість за фінансовою орендою, яку можна проаналізувати таким чином:

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Валові інвестиції у фінансову оренду, дебіторська заборгованість:		
До 1 року	850 490	759 823
Від 1 до 5 років	2 894 108	3 478 375
	<u>3 744 598</u>	<u>4 238 198</u>
Майбутні інвестиції за фінансовою орендою	—	(1 320 336)
Незароблені фінансові доходи майбутніх періодів за фінансовою орендою	(1 347 276)	(1 561 610)
Чисті інвестиції в фінансову оренду	<u>2 397 322</u>	<u>1 356 252</u>
	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Чисті інвестиції у фінансову оренду, дебіторська заборгованість:		
До 1 року	439 374	372 909
Від 1 до 5 років	1 957 948	983 343
Чисті інвестиції в фінансову оренду	<u>2 397 322</u>	<u>1 356 252</u>

11. Інвестиційні цінні папери

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки

Станом на 31 грудня 2019 року інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки балансовою вартістю 25 731 949 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 26 653 561 тис. грн.) представлені ОВДП. Умови випуску цих цінних паперів передбачають індексацію номінальної вартості за строками погашення відповідно до змін середньозваженого обмінного курсу гривні до долара США на міжбанківському ринку за місяць, що передувє випуску та місяць до дати погашення. Купонний дохід не підлягає індексації.

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
ОВДП	22 254 733	34 371 218
Облігації підприємств	361 226	1 401 274
Акції підприємств	17 940	16 603
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	<u>22 633 899</u>	<u>35 789 095</u>

Банківська група на власний розсуд класифікувала деякі інвестиції в інструменти капіталу, в якості інвестицій в інструменти капіталу, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, на тій підставі, що вони не є призначеними для торгівлі. До таких інвестицій головним чином відносяться обов'язкові вкладення в капітали бірж і клірингових організацій, інвестиції, що виникли в результаті отримання Банківською групою пайових цінних паперів в обмін на погашення боргу, і стратегічні інвестиції в інших банках.

11. Інвестиційні цінні папери (продовження)

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід та інвестиційні цінні папери, наявні для продажу (продовження)

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за інвестиційними цінними паперами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року	35 794 632	4 218 021	40 012 653
Нові створені або придбані активи	12 917 468	—	12 917 468
Завершені (погашені) активи	(25 081 500)	—	(25 081 500)
Зміни балансової вартості	1 615 588	—	1 615 588
Курсові різниці	(2 589 478)	—	(2 589 478)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року	22 656 710	4 218 021	26 874 731

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року	48 254 711	4 218 021	52 472 732
Нові створені або придбані активи	31 996 184	—	31 996 184
Завершені (погашені) активи	(43 002 320)	—	(43 002 320)
Зміни балансової вартості	(684 915)	—	(684 915)
Курсові різниці	(769 028)	—	(769 028)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	35 794 632	4 218 021	40 012 653

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2019 року	5 537	4 218 021	4 223 558
Нові створені або придбані активи	20 779	—	20 779
Зміни резервів	(3 505)	—	(3 505)
Резерв на 31 грудня 2019 року	22 811	4 218 021	4 240 832

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2018 року	7 374	4 218 021	4 225 395
Зміни резервів	(1 837)	—	(1 837)
Резерв на 31 грудня 2018 року	5 537	4 218 021	4 223 558

Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю

	<i>31 грудня 2019 року</i>		<i>31 грудня 2018 року</i>	
	<i>Номінальна вартість</i>	<i>Балансова вартість</i>	<i>Номінальна вартість</i>	<i>Балансова вартість</i>
ОВАП	—	—	49 082	49 855
Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю		—		49 855

12. Інвестиційна нерухомість

Рух за статтями інвестиційної нерухомості був таким:

	2019 рік	2018 рік
Інвестиційна нерухомість станом на 1 січня	1 153 243	1 260 398
Чистий збиток від коригування справедливої вартості	(117 657)	(30 359)
Надходження	–	3 081
Вибуття	–	(79 877)
Інвестиційна нерухомість станом на 31 грудня	1 035 586	1 153 243

У 2019 році Банківська група здійснила переоцінку інвестиційної нерухомості. Переоцінка була виконана незалежним оцінювачем з оцінки нерухомості, який має відповідну професійну кваліфікацію і досвід оцінки об'єктів нерухомості з аналогічним місцем розташування та аналогічної категорії. При проведенні оцінки основними підходами, які застосовувалися, були порівняльний та комбінація порівняльного з дохідним.

Банківська група надала в оренду частину інвестиційної нерухомості за договорами операційної оренди. Майбутні мінімальні суми до отримання за договорами невідмовної операційної оренди включають таке:

	31 грудня 2019 року	31 грудня 2018 року
До 1 року	26 072	10 676
Від 1 до 5 років	–	8 746
Майбутні мінімальні суми до отримання за договорами операційної оренди, які не можуть бути розірвані	26 072	19 422

Протягом 2019 року Банківська група визнала орендний дохід у розмірі 30 124 тис. грн. (2018 рік: 34 068 тис. грн.), що включений до складу іншого доходу консолідованого звіту про прибутки і збитки (консолідованого звіту про фінансові результати).

Протягом 2019 року прямі операційні витрати, що відносяться до інвестиційної нерухомості, яка генерує дохід від оренди, склали 8 266 тис. грн. (2018 рік: 8 699 тис. грн.), прямі операційні витрати, що відносяться до інвестиційної нерухомості, яка не генерує дохід від оренди, склали 20 593 тис. грн. (2018 рік: 25 385 тис. грн.).

13. Основні засоби

Рух основних засобів був таким:

	Активи у формі права користування Будівлі/Приміщення		Поліпшення майна	Комп'ютери та обладнання	Меблі, інвентар та інші активи	Транспортні засоби	Незавершене будівництво	Усього
Історична або переоцінена вартість								
На 31 грудня 2018 року	1 442 547	–	5 734	541 770	251 527	20 356	50 251	2 312 185
Вплив застосування МСФЗ (IFRS) 16 на 1 січня 2019 року	–	11 316	–	–	–	–	–	11 316
Надходження	–	412	–	31 276	10 260	1 568 123	10 434	1 620 505
Вибуття	–	–	(724)	(4 356)	(999)	(1 568 123)	(527)	(1 574 729)
Переведення	6 059	–	30	–	–	–	(6 089)	–
На 31 грудня 2019 року	1 448 606	11 728	5 040	568 690	260 788	20 356	54 069	2 369 277
Накопичена амортизація								
На 31 грудня 2018 року	(27 294)	–	(5 074)	(416 269)	(197 278)	(20 168)	–	(666 083)
Нараховано за рік	(25 196)	(5 828)	(375)	(48 220)	(13 148)	–	–	(92 767)
Модифікація	–	(36)	–	–	–	–	–	(36)
Вибуття	–	–	711	4 322	1 032	–	–	6 065
На 31 грудня 2019 року	(52 490)	(5 864)	(4 738)	(460 167)	(209 394)	(20 168)	–	(752 821)
Залишкова вартість								
На 1 січня 2019 року	1 415 253	11 316	660	125 501	54 249	188	50 251	1 657 418
На 31 грудня 2019 року	1 396 116	5 864	302	108 523	51 394	188	54 069	1 616 456

13. Основні засоби (продовження)

	<i>Будівлі</i>	<i>Поліпшення орендованого майна</i>	<i>Комп'ютери та обладнання</i>	<i>Меблі, інвентар та інші активи</i>	<i>Транспортні засоби</i>	<i>Незавершене будівництво</i>	<i>Усього</i>
Історична або переоцінена вартість							
На 31 грудня 2017 року	1 437 871	5 958	481 594	239 836	20 509	55 550	2 241 318
Надходження	–	–	76 125	13 225	1 568 122	674	1 658 146
Вибуття	(14)	(545)	(15 949)	(1 534)	(1 568 275)	(962)	(1 587 279)
Переведення	4 690	321	–	–	–	(5 011)	–
На 31 грудня 2018 року	1 442 547	5 734	541 770	251 527	20 356	50 251	2 312 185
Накопичена амортизація							
На 31 грудня 2017 року	(2 172)	(5 176)	(388 813)	(184 152)	(19 992)	–	(600 305)
Нараховано за рік	(25 136)	(443)	(43 439)	(14 588)	(329)	–	(83 935)
Вибуття	14	545	15 983	1 462	153	–	18 157
На 31 грудня 2018 року	(27 294)	(5 074)	(416 269)	(197 278)	(20 168)	–	(666 083)
Залишкова вартість							
На 31 грудня 2017 року	1 435 699	782	92 781	55 684	517	55 550	1 641 013
На 31 грудня 2018 року	1 415 253	660	125 501	54 249	188	50 251	1 646 102

Протягом дванадцяти місяців, що закінчились 31 грудня 2019 року, Банківська група визнала витрати, що відносяться до короткострокової оренди та до оренди активів з низькою вартістю у розмірі 14 302 тис. грн.

Станом на 31 грудня 2019 року будівлі, поліпшення орендованого майна та інші об'єкти основних засобів включали активи з історичною або переоціненою вартістю у розмірі 514 496 тис. грн., які були повністю амортизовані (31 грудня 2018 року: 425 166 тис. грн.). Банківська група продовжує використовувати ці активи.

Станом на 31 грудня 2019 року Банківська група мала капітальні зобов'язання з придбання основних засобів у розмірі 4 689 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 3 872 тис. грн.).

Станом на 1 березня та на 1 серпня кожного року Банківська група проводить тестування справедливої вартості будівель. На основі такого тестування проводиться розрахунок відхилень справедливої вартості будівель від їхньої балансової вартості. Сума розрахованого відхилення аналізується на предмет суттєвості впливу на звітність Банківської групи, та проводить переоцінку у разі суттєвого відхилення.

Остання переоцінка будівель проводилась у 2017 році незалежним оцінювачем, і справедлива вартість визначалась порівняльним та дохідним підходами, виходячи з ринкової інформації.

У разі відображення будівель за історичною вартістю станом на 31 грудня 2019 року балансова вартість була б такою:

	<i>31 грудня 2019 року (за переоціненою вартістю)</i>	<i>31 грудня 2019 року (за собівартістю)</i>	<i>31 грудня 2018 року (за переоціненою вартістю)</i>	<i>31 грудня 2018 року (за собівартістю)</i>
Вартість	1 448 606	1 052 124	1 442 547	1 046 065
Накопичена амортизація	(52 490)	(201 402)	(27 294)	(189 444)
Залишкова вартість	1 396 116	850 722	1 415 253	856 621

14. Нематеріальні активи

Рух нематеріальних активів був таким:

	<i>Комп'ютерні програми та ліцензії</i>
Історична вартість	
На 31 грудня 2018 року	128 824
Надходження	23 195
Вибуття	(5)
На 31 грудня 2019 року	152 014
Накопичена амортизація	
На 31 грудня 2018 року	(74 565)
Нараховано за рік	(18 287)
Вибуття	5
На 31 грудня 2019 року	(92 847)
Залишкова вартість	
На 31 грудня 2018 року	54 259
На 31 грудня 2019 року	59 167
	<i>Комп'ютерні програми та ліцензії</i>
Історична вартість	
На 31 грудня 2017 року	112 363
Надходження	21 338
Вибуття	(4 877)
На 31 грудня 2018 року	128 824
Накопичена амортизація	
На 31 грудня 2017 року	(62 858)
Нараховано за рік	(16 584)
Вибуття	4 877
На 31 грудня 2018 року	(74 565)
Залишкова вартість	
На 31 грудня 2017 року	49 505
На 31 грудня 2018 року	54 259

Станом на 31 грудня 2019 року нематеріальні активи вартістю 52 361 тис. грн. були повністю амортизовані (31 грудня 2018 року: 41 334 тис. грн.). Банківська група продовжує використовувати ці активи.

Станом на 31 грудня 2019 року Банківська група мала капітальні зобов'язання з придбання нематеріальних активів у розмірі 24 127 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 7 740 тис. грн.).

15. Податок на прибуток

Витрати з податку на прибуток включають:

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Поточні податкові витрати	(48)	135
Відстрочений податок	(569 250)	(105 271)
Витрати з податку на прибуток	(569 298)	(105 136)

Станом на 31 грудня 2019 року податок на прибуток в Україні стягувався з оподатковуваного прибутку за вирахуванням валових витрат за ставкою 18% (31 грудня 2018 року: 18%).

Податкові активи та зобов'язання включають:

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Податкові активи	246 869	161 067
Відстрочені податкові активи	1 463 771	2 033 021
Податкові активи	1 710 640	2 194 088

Ефективна ставка податку на прибуток відрізняється від офіційних ставок податку на прибуток. Узгодження сум витрат зі сплати податку на прибуток, розрахованих із застосуванням нормативної ставки, та фактично нарахованих сум є таким:

	<i>2019 рік</i>	<i>2018 рік</i>
Прибуток до оподаткування	635 118	910 241
Нормативна ставка податку	18%	18%
Витрати з податку на прибуток за нормативною ставкою	(114 321)	(163 843)
Зміна у невизнаному відстроченому податковому активі	(471 200)	68 758
Вплив витрат, які не підлягають вирахуванню	(3 410)	(10 051)
Зміни у відстроченому податковому активі, що не відображені у звіті про фінансовий стан	19 633	—
Витрати з податку на прибуток	(569 298)	(105 136)

15. Податок на прибуток (продовження)

Відстрочені податкові активи та зобов'язання включають:

	Виникнення та сторнування тимчасових різниць				Виникнення та сторнування тимчасових різниць			
	У консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансовий результат)				У консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансовий результат)			
	1 січня 2018 року	Вплив застосування МСФЗ (IFRS) 9	В консолідованому звіті про фінансовий результат	В консолідованому звіті про сукупний дохід	31 грудня 2018 року	В консолідованому звіті про фінансовий результат	В консолідованому звіті про сукупний дохід	31 грудня 2019 року
Податковий ефект тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню								
Резерв під зменшення корисності активів та зобов'язань	3 029 915	374 405	(1 877 800)	—	1 526 520	(1 499 344)	—	27 176
Оцінка фінансових інструментів	71 628	—	—	195 498	267 126	—	(210 136)	56 990
Перенесення невикористаних податкових збитків на майбутні періоди	48 804	—	1 699 771	—	1 748 575	1 389 928	—	3 138 503
Відстрочені податкові активи	3 150 347	374 405	(178 029)	195 498	3 542 221	(109 416)	(210 136)	3 222 669
Невизнаний відстрочений податковий актив	(1 004 876)	(374 405)	68 758	(195 498)	(1 506 021)	(459 755)	210 136	(1 755 640)
Визнаний податковий актив	2 145 471	—	(109 271)	—	2 036 200	(569 171)	—	1 467 029
Податковий ефект тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню								
Основні засоби та нематеріальні активи	(7 179)	—	4 000	—	(3 179)	(79)	—	(3 258)
Відстрочені податкові зобов'язання	(7 179)	—	4 000	—	(3 179)	(79)	—	(3 258)
Чисті відстрочені податкові активи	2 138 292	—	(105 271)	—	2 033 021	(569 250)	—	1 463 771

Інформація про професійні судження керівництва, застосовані при визнанні відстроченого податкового активу, наведена у Примітці 4.

16. Інші активи та зобов'язання

Інші активи включають:

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Інші фінансові активи		
Інші нараховані доходи	332 949	363 981
Транзитні рахунки за операціями з платіжними картками	182 067	169 002
Дебіторська заборгованість за операціями з клієнтами	56 665	64 988
Нараховані комісії за обслуговування гарантій	15 936	18 804
Інше	105	122
	<u>587 722</u>	<u>616 897</u>
Мінус – резерв за очікуваними кредитними збитками	(388 118)	(389 596)
Інші фінансові активи	<u>199 604</u>	<u>227 301</u>
Інші активи		
Інші податкові активи, крім тих, що пов'язані з податком на прибуток	149 608	463 241
Передоплати	100 463	1 677 862
Банківські метали	70 919	83 634
Майно, що перейшло у власність Банківської групи як заставодержателя	39 321	–
Запаси	35 557	32 703
Готівкові кошти, наявність яких не підтверджена	30 491	34 855
Інше	2 067	3 017
	<u>428 426</u>	<u>2 295 312</u>
Мінус – резерв під зменшення корисності	(81 591)	(71 388)
Інші активи	<u>346 835</u>	<u>2 223 924</u>
Всього інші активи	<u>546 439</u>	<u>2 451 225</u>
Інші зобов'язання включають:		
	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Інші фінансові зобов'язання		
Транзитні рахунки по операціях з платіжними картками	53 121	29 771
Транзитні рахунки по операціях з клієнтами	32 873	31 643
Зобов'язання з лізингу (оренди)	6 006	–
Нараховані витрати	5 655	6 481
Зобов'язання по виданих гарантіях	4 964	8 756
Інші фінансові зобов'язання	<u>102 619</u>	<u>76 651</u>
Інші зобов'язання		
Нарахування невикористаних відпусток	125 448	111 952
Платежі до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	63 411	64 542
Нарахована заробітна плата	60 427	71 727
Кредиторська заборгованість за податками та обов'язковими платежами, крім податку на прибуток	34 901	37 710
Доходи майбутніх періодів	34 701	27 329
Кредиторська заборгованість за господарською діяльністю Банківської групи	11 417	22 628
Нараховані пенсійні внески	2 293	1 800
Інше	9 900	9 784
Інші зобов'язання	<u>342 498</u>	<u>347 472</u>
Всього інші зобов'язання	<u>445 117</u>	<u>424 123</u>

16. Інші активи та зобов'язання (продовження)

В таблиці нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів інших фінансових активів (крім транзитних рахунків за операціями з платіжними картками):

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2019 року	144 943	302 952	447 895
Нові створенні або придбанні активи	96 003	—	96 003
Завершені (погашені) активи	(107 918)	—	(107 918)
Зміни балансової вартості	(23 664)	—	(23 664)
Списані активи	(162)	—	(162)
Курсові різниці	(6 499)	—	(6 499)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2019 року	102 703	302 952	405 655
	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року	250 829	302 952	553 781
Нові створенні або придбанні активи	88 436	—	88 436
Завершені (погашені) активи	(186 865)	—	(186 865)
Зміни балансової вартості	(5 825)	—	(5 825)
Курсові різниці	(1 632)	—	(1 632)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	144 943	302 952	447 895
	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2019 року	86 644	302 952	389 596
Нові створенні або придбанні активи	11 038	—	11 038
Завершені (погашені) активи	(14 389)	—	(14 389)
Зміни резервів	8 476	—	8 476
Списані активи	(162)	—	(162)
Курсові різниці	(6 441)	—	(6 441)
Резерв на 31 грудня 2019 року	85 166	302 952	388 118
	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуальній основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв на 1 січня 2018 року	207 240	259 103	466 343
Нові створенні або придбанні активи	5 710	—	5 710
Завершені (погашені) активи	(10 978)	—	(10 978)
Переведення в ПЗФА	(109 304)	—	(109 304)
Зміни резервів	(2 069)	43 849	41 780
Курсові різниці	(3 955)	—	(3 955)
Резерв на 31 грудня 2018 року	86 644	302 952	389 596

16. Інші активи та зобов'язання (продовження)

В таблицях нижче представлений аналіз збитків від зменшення корисності інших нефінансових активів:

Резерв на 1 січня 2019 року	71 388
Нараховано	14 449
Курсові різниці	(4 246)
Резерв на 31 грудня 2019 року	81 591
Резерв на 1 січня 2018 року	62 160
Нараховано	7 694
Курсові різниці	1 534
Резерв на 31 грудня 2018 року	71 388

17. Заборгованість перед кредитними установами

Заборгованість перед кредитними установами включає:

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Кредити міжнародних фінансових організацій	20 943 326	22 475 335
Поточні рахунки	708 317	1 612 142
Кредити та депозити інших банків	174 119	318 435
Інша заборгованість перед кредитними установами	—	1
Заборгованість перед кредитними установами	21 825 762	24 405 913

Станом на 31 грудня 2019 року поточні рахунки включають 328 152 тис. грн., розміщені п'ятьма українськими банками (31 грудня 2018 року: 1 236 727 тис. грн., розміщені п'ятьма українськими банками). Ці кошти були отримані на звичайних банківських умовах.

Станом на 31 грудня 2019 року загальна заборгованість українських банків у складі заборгованості перед кредитними установами складає 791 560 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 1 698 941 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2019 року кредити та депозити інших банків, кредити міжнародних фінансових організацій включають 87 901 тис. грн. за угодою, укладеною з іноземним кредитором з метою залучення кредитних ресурсів під гарантійне та страхове покриття експортних кредитних агентств, отриманою від банку країн-членів ОЕСР, та 696 952 тис. грн. за угодами в рамках торговельного фінансування (31 грудня 2018 року: 231 162 тис. грн. та 21 369 тис. грн., відповідно). Ці кредити деноміновані в євро (31 грудня 2018 року: в євро), проценти за ними нараховуються за плаваючими ставками, і строки їх погашення співвідносяться зі строками погашення кредитів клієнтам, наданих за зазначеними напрямками фінансування.

Станом на 31 грудня 2019 року кредити міжнародних фінансових організацій включають позики від Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР) в рамках Другого проекту розвитку експорту та Додаткового фінансування для Другого проекту розвитку експорту балансовою вартістю 4 622 119 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 5 732 611 тис. грн.). Кредити деноміновані в доларах США, отримані під процентну ставку LIBOR(6m)USD + spread МБРР, що переглядається двічі на рік, та на поточну дату процентні ставки становлять відповідно: 2,61% та 2,46% річних. Кредити підлягають погашенню у 2041 та 2026 роках.

Кредити міжнародних фінансових організацій включають позику від МБРР в рамках Проекту з енергоефективності на суму 3 721 741 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 4 543 506 тис. грн.). Кредит деномінований в доларах США, отриманий під процентну ставку LIBOR(6m)USD + spread МБРР, яка переглядається двічі на рік і має поточну процентну ставку: 2,67% річних. Кредит підлягає погашенню у 2040 році.

Кредити міжнародних фінансових організацій включають позику від МБРР в рамках Проекту доступу до довготермінового фінансування на суму 1 336 258 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 876 659 тис. грн.). Загальна сума фінансування за кредитом відповідно до Угоди про позику становить 150 000 тис. дол. США. Кредит деномінований в доларах США, отриманий під процентну ставку LIBOR(6m)USD + spread МБРР, яка переглядається двічі на рік і має поточну процентну ставку: 3,04% річних. Кредит підлягає погашенню у 2052 році.

17. Заборгованість перед кредитними установами (продовження)

Станом на 31 грудня 2019 року кредити міжнародних фінансових організацій включають кредити від Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) в рамках позики для кредитування малих та середніх підприємств та установ з середньою капіталізацією та кредиту на підтримку поглибленої та всебічної зони вільної торгівлі між ЄС та Україною (ПВЗВТ) на загальну суму 3 961 721 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 5 166 848 тис. грн.) Загальна сума фінансування за кредитом відповідно до Фінансових угод становить 360 000 тис. євро. Транші кредитів деноміновані в доларах США та підлягають погашенню у 2023 році, мають фіксовану та плаваючі процентні ставки для кожного траншу: LIBOR(6m)USD + маржа ЄІБ, плаваючі процентні ставки переглядаються двічі на рік, та на поточну дату процентні ставки становлять відповідно: 5,027%, 5,45663% та 5,44438% річних.

Кредити міжнародних фінансових організацій включають позику від Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) в рамках Програми для кредитування малих та середніх підприємств, що спрямована на підтримку ПВЗВТ з Україною. Сума кредиту відповідно до Кредитної угоди становить еквівалент 25 000 тис. дол. США. Кредит деномінований в доларах США, транші кредиту обліковуються в гривні під фіксовану процентну ставку 18,1% та 15,8% річних, та підлягають погашенню у 2021 та 2022 роках відповідно.

Для цілей представлення консолідованого звіту про рух грошових коштів Банківська група розподіляє кошти, залучені від кредитних установ, на кошти для операційної та фінансової діяльності. Кошти, залучені від українських банків, були включені до категорії коштів для операційної діяльності, а кошти від інших банків – для фінансової діяльності.

Кредитні договори з міжнародними фінансовими організаціями та з деякими іншими банками встановлюють певні фінансові умови.

18. Заборгованість перед клієнтами

Заборгованість перед клієнтами включає:

	31 грудня 2019 року	31 грудня 2018 року
Поточні рахунки:		
- Юридичні особи	16 809 634	18 106 972
- Бюджетні організації	7 358 773	6 592 570
- Фізичні особи	4 189 134	4 110 000
- Заборгованість за коштами в управлінні Банківської групи	1	1
	<u>28 357 542</u>	<u>28 809 543</u>
Строкові депозити:		
- Юридичні особи	27 122 890	31 236 230
- Фізичні особи	21 645 529	22 117 965
	<u>48 768 419</u>	<u>53 354 195</u>
Заборгованість перед клієнтами	<u>77 125 961</u>	<u>82 163 738</u>
Забезпечення кредитів клієнтам (Примітка 10)	962 789	1 152 540
Забезпечення гарантій та авалів (Примітка 22)	689 701	899 741
Забезпечення акредитивів (Примітка 22)	178 683	1 020 095
Забезпечення зобов'язань з надання кредитів (Примітка 22)	12 384	12 800
Аванси отримані за фінансовим лізингом	—	564 524

Станом на 31 грудня 2019 року поточні рахунки юридичних осіб включали кошти десяти найбільших клієнтів у сумі 4 066 924 тис. грн. (24,2% від загальної суми поточних рахунків юридичних осіб) (31 грудня 2018 року: 6 395 321 тис. грн., або 35,3%).

Станом на 31 грудня 2019 року поточні рахунки фізичних осіб включали кошти десяти найбільших клієнтів у сумі 167 498 тис. грн. (4,0% від загальної суми поточних рахунків фізичних осіб) (31 грудня 2018 року: 130 176 тис. грн., або 3,2%).

Станом на 31 грудня 2019 року строкові депозити юридичних осіб включали кошти, залучені від п'ятиох клієнтів-юридичних осіб, в сумі 12 560 174 тис. грн. (46,3% від суми строкових депозитів юридичних осіб) (31 грудня 2018 року: 18 887 938 тис. грн., або 60,5%).

18. Заборгованість перед клієнтами (продовження)

Станом на 31 грудня 2019 року строкові депозити фізичних осіб включали кошти, залучені від десятих клієнтів-фізичних осіб, у сумі 1 077 644 тис. грн. (5,0% від суми строкових депозитів фізичних осіб) (31 грудня 2018 року: 1 280 491 тис. грн., або 5,8%).

Станом на 31 грудня 2019 року строкові депозити юридичних осіб включали кошти, залучені в золоті, які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки, у сумі 13 860 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 13 682 тис. грн.). Зміна справедливої вартості коштів, залучених в золоті, яка обумовлена змінами в кредитному ризику, станом на 31 грудня 2019 року відсутня. (31 грудня 2018 року: відсутня).

Повернення вкладників банківського строкового вкладу на його вимогу до спливу строку або до настання інших обставин, визначених договором, можливе виключно у випадках, якщо це передбачено умовами договору банківського строкового вкладу.

Аналіз рахунків клієнтів за галузями є таким:

	31 грудня 2019 року	%	31 грудня 2018 року	%
Фізичні особи	25 834 663	33,5	26 227 965	31,9
Сільське господарство та харчова промисловість	14 766 241	19,1	20 326 311	24,7
Бюджетні організації	7 358 773	9,5	6 592 570	8,0
Торівля	6 410 528	8,3	5 850 698	7,1
Машинобудування	3 454 774	4,5	3 411 351	4,2
Фінансові послуги	2 971 155	3,9	2 520 362	3,1
Професійна, наукова та технічна діяльність	2 697 349	3,5	2 498 456	3,0
Будівництво	1 913 162	2,5	1 297 347	1,6
Енергетика	1 817 574	2,4	2 198 647	2,7
Транспорт та зв'язок	1 330 752	1,7	1 594 116	1,9
Металообробка	717 693	0,9	901 708	1,1
Інформація та телекомунікації	658 955	0,9	723 266	0,9
Нерухомість	610 738	0,8	600 222	0,7
Виробництво будівельних матеріалів	566 666	0,7	568 994	0,7
Переробна діяльність	429 333	0,6	445 426	0,5
Хімічна промисловість	426 020	0,6	354 178	0,4
Видобувна галузь	420 189	0,5	1 992 093	2,4
Металургія	355 225	0,5	298 995	0,4
Індивідуальні послуги	319 979	0,4	293 734	0,4
Освіта	282 969	0,4	254 173	0,3
Охорона здоров'я	248 923	0,3	240 137	0,3
Деревообробна промисловість	191 424	0,2	228 925	0,3
Виробництво гумової та пластикової продукції	104 177	0,1	121 919	0,1
Готелі та ресторани	89 613	0,1	74 758	0,1
Легка промисловість	88 527	0,1	94 669	0,1
Целюлозно-паперова промисловість	48 307	0,1	85 526	0,1
Інше	3 012 252	3,9	2 367 192	3,0
Заборгованість перед клієнтами	77 125 961	100,0	82 163 738	100,0

18. Заборгованість перед клієнтами (продовження)

Кошти в управлінні Банківської групи

Банківська група виступає розпорядником коштів декількох фондів фінансування будівництва. Загальна інформація щодо заборгованості за коштами в управлінні Банківської групи є такою:

	2019 рік	2018 рік
На 1 січня	1	1
Кошти, залучені від фізичних осіб	60	60
Інвестовані кошти	(60)	(60)
На 31 грудня	1	1

19. Емітовані єврооблігації

	31 грудня 2019 року			31 грудня 2018 року		
	Номінальна вартість (тис.)	Валюта	Балансова вартість	Номінальна вартість (тис.)	Валюта	Балансова вартість
Емісія квітня 2010 року	500 000	дол. США	5 021 247	500 000	дол. США	14 044 589
Емісія жовтня 2010 року	250 000	дол. США	2 510 623	250 000	дол. США	7 022 294
Емісія січня 2013 року	500 000	дол. США	12 304 890	500 000	дол. США	14 355 526
Емісія квітня 2013 року	100 000	дол. США	2 460 978	100 000	дол. США	2 871 105
Емісія березня 2018 року	4 051 000	грн.	4 255 338	4 051 000	грн.	4 248 391
Емітовані єврооблігації			26 553 076			42 541 905

У квітні 2010 року Банківська група, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» (структуроване підприємство, зареєстроване у Великій Британії), випустила єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 500 000 тис. дол. США (3 996 500 тис. грн. за обмінним курсом на дату випуску) з фіксованою ставкою купону 8,375% річних і погашенням у квітні 2015 року.

У жовтні 2010 року Банківська група, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустила єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 250 000 тис. дол. США (1 998 250 тис. грн. за обмінним курсом на дату випуску) з фіксованою ставкою купону 8,375% річних і погашенням у квітні 2015 року.

Облігації були консолідовані і становлять єдину серію з облігаціями, випущеними у квітні 2010 року.

Єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 750 000 тис. дол. США з погашенням у 2015 році були з 09 липня 2015 року перепрофільовані на наступних умовах:

- ▶ ставка купону – 9,625% річних;
- ▶ кінцевий термін погашення перенесений на 7 років, тобто до 27 квітня 2022 року (рівними піврічними платежами).

У січні 2013 року Банківська група, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустила єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 500 000 тис. дол. США (3 996 500 тис. грн. за обмінним курсом на дату випуску) з фіксованою ставкою купону 8,75% річних і погашенням у січні 2018 року.

У квітні 2013 року Банківська група, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустила єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 100 000 тис. дол. США (799 300 тис. грн. за обмінним курсом на дату випуску) з фіксованою ставкою купону 8,75% річних і погашенням у січні 2018 року. Облігації були консолідовані і становлять єдину серію з облігаціями, випущеними у січні 2013 року.

19. Емітовані єврооблігації (продовження)

Єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 600 000 тис. дол. США з погашенням у 2018 році були з 23 липня 2015 року перепрофільовані на наступних умовах:

- ▶ ставка купону – 9,75% річних;
- ▶ кінцевий термін погашення перенесений на 7 років, тобто до 22 січня 2025 року, при цьому, 22 січня 2021 року – погашення 50% суми єврооблігацій, решта 50% суми облігацій погашатиметься протягом 22 липня 2021 року – 22 січня 2025 року вісьмома рівними піврічними платежами.

У березні 2018 року Банківська група, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустила єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 4 051 000 тис. грн. з фіксованою ставкою купону 16,5% річних і погашенням у березні 2021 року.

20. Субординований борг

У лютому 2006 року Банківська група отримала кредит у розмірі 95 000 тис. дол. США (2 250 189 тис. грн.) від «Credit Suisse International». Цей кредит був профінансований шляхом випуску «Credit Suisse International» облігацій участі в кредиті зі ставкою 8,4% без права зворотної вимоги виключно для цілей фінансування субординованого боргу. В лютому 2011 року процентну ставку було змінено на 5,79% відповідно до строковості кредиту. Проценти сплачуються кожні півроку за попередній період 9 лютого та 9 серпня кожного року, починаючи з 9 серпня 2006 року.

У листопаді 2006 року Банківська група отримала ще один кредит у розмірі 30 000 тис. дол. США (710 586 тис. грн.) від «Credit Suisse International». Цей кредит був профінансований шляхом випуску облігацій участі в кредиті зі ставкою 8,4% з подальшою консолідацією і формуванням єдиної серії з цінними паперами, випущеними у лютому 2006 року. В лютому 2011 року процентну ставку було змінено на 5,79% відповідно до строковості кредиту. Проценти сплачуються кожні півроку за попередній період 9 лютого та 9 серпня кожного року, починаючи з 9 серпня 2006 року.

29 травня 2015 року між Банківською групою в якості позичальника, «Credit Suisse International» в якості кредитодавця та «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» в якості нового кредитодавця була укладена друга додаткова кредитна угода, за умовами якої, з дати її підписання було змінено кредитора з «Credit Suisse International» на «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» за вищезазначеними угодами.

9 липня 2015 року між Банківською групою та «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» була підписана Угода про внесення змін та викладення у новій редакції кредитної угоди (Угоди про запозичення коштів на субординованих умовах у формі субординованого кредиту) на суму 125 000 тис. дол. США від 7 лютого 2006 року зі змінами та доповненнями, внесеними Додатковою кредитною угодою від 9 листопада 2006 року та Другою Додатковою кредитною угодою від 29 травня 2015 року, згідно із якою:

- ▶ процентна ставка з 9 серпня 2015 року встановлюється відповідно до умов угоди та складає 7% + 6-місячний ЛІБОР і на 31 грудня 2019 року становить 9,04763%;
- ▶ кінцевий термін погашення перенесений на 7 років, тобто до 9 лютого 2023 року, при цьому, 9 лютого 2020 року – погашення 50% суми кредиту, решта 50% суми кредиту погашатиметься протягом 9 серпня 2020 року – 9 лютого 2023 року шістьма рівними піврічними платежами.

Станом на 31 грудня 2019 року балансова вартість зазначеного кредиту становила 3 063 230 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 3 584 690 тис. грн.).

У листопаді 2019 року Банківська група, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустила єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 100 000 тис. дол. США з фіксованою ставкою купону 9,95% річних і погашенням у листопаді 2029 року з можливістю дострокового погашення у листопаді 2024 року, виключно для цілей фінансування субординованого боргу. Проценти сплачуються кожні півроку за попередній період 14 травня та 14 листопада кожного року, починаючи з 14 травня 2020 року. Станом на 31 грудня 2019 року балансова вартість зазначеного кредиту становила 2 366 684 тис. грн.

21. Капітал

Станом на 31 грудня 2019 року статутний капітал Банку складався з 26 490 412 простих іменних акцій (31 грудня 2018 року: 26 490 412 простих іменних акцій) номінальною вартістю 1 462,04 гривень кожна (31 грудня 2018 року: 1 462,04 гривень кожна). Станом на 31 грудня 2019 року 26 490 412 простих іменних акцій були повністю сплачені та зареєстровані (31 грудня 2018 року: 26 490 412 простих іменних акцій були повністю сплачені та зареєстровані).

Станом на 31 грудня 2019 року у власному капіталі визнаний результат від операцій з акціонером у сумі 635 104 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 635 104 тис. грн.) як різниця між номінальною та справедливою вартістю ОВДП з індексованою вартістю при первісному їх визнанні в рамках додаткової емісії акцій в 2017 році.

Станом на 31 грудня 2019 року статутний капітал ТОВ «Ексімлізинг» складав 100 тис. грн. Статутний капітал ТОВ «Ексімлізинг» сформовано шляхом здійснення прямих інвестицій в грошовій формі Банком в сумі 49 тис. грн. та Дочірнім підприємством «Лізингова компанія «Укресімлізинг» (далі – «Укресімлізинг») в сумі 51 тис. грн. «Укресімбанк» володіє 100% статутного капіталу «Укресімлізинг».

Рух резервів переоцінки

Рух у резервах переоцінки був таким:

	<i>Резерв переоцінки основних засобів</i>	<i>Нереалізовані прибутки/(збитки) від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід</i>	<i>Резерв переоцінки</i>
На 1 січня 2018 року	724 063	(512 280)	211 783
Амортизація резерву переоцінки, за вирахуванням податків	(13 258)	–	(13 258)
Чистий збиток від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, у тому числі	–	(1 014 931)	(1 014 931)
Сторнування витрат за очікуваними кредитними збитками за інвестиційними цінними паперами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	–	1 837	1 837
Чисті реалізовані збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані до консолідованого звіту про прибутки та збитки (консолідованого звіту про фінансові результати)	–	52 803	52 803
Чисті нереалізовані збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	–	(1 069 571)	(1 069 571)
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	–	–	–
На 31 грудня 2018 року	710 805	(1 527 211)	(816 406)
Амортизація резерву переоцінки, за вирахуванням податків	(13 237)	–	(13 237)
Чистий прибуток від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, у тому числі	–	1 167 422	1 167 422
Витрати за очікуваними кредитними збитками за інвестиційними цінними паперами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	–	(17 274)	(17 274)
Чисті реалізовані збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані до консолідованого звіту про прибутки та збитки (консолідованого звіту про фінансові результати)	–	7 780	7 780
Чисті нереалізовані прибутки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	–	1 176 916	1 176 916
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	–	–	–
На 31 грудня 2019 року	697 568	(359 789)	337 779

21. Капітал (продовження)

Характер та призначення резервів

Резерв переоцінки основних засобів

Резерв переоцінки основних засобів використовується для відображення збільшення справедливої вартості будівель, а також її зменшення, але тією мірою, в якій таке зменшення стосується збільшення вартості того ж самого активу, раніше відображеного у складі капіталу.

Нереалізовані прибутки/(збитки) від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

Цей резерв відображає зміни справедливої вартості інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.

Резерви та інші фонди Банківської групи

Резервний фонд створюється відповідно до Статуту до досягнення 25 відсотків розміру регулятивного капіталу станом на початок кожного року. Розмір відрахувань до резервного фонду становить не менш як 5 відсотків суми щорічного прибутку Банківської групи. Резервний фонд формується на покриття непередбачених збитків за всіма статтями активів та позабалансових зобов'язань.

Резерви Банківської групи, що підлягають розподілу, визначаються загальною сумою резервів відповідно до даних бухгалтерського обліку. Станом на 31 грудня 2019 року резерви Банківської групи, що не підлягають розподілу, становили 500 705 тис. грн. (31 грудня 2018 року: (653 480) тис. грн.). Резерви Банківської групи, що не підлягають розподілу, представлені резервом переоцінки та загальним резервним фондом, який створюється для покриття загальних банківських ризиків, включаючи майбутні збитки та інші непередбачені ризики чи умовні зобов'язання.

22. Договірні та умовні зобов'язання

Операційне середовище

Економіка України є відкритою, низько-диверсифікованою та вважається ринковою з певними ознаками перехідної, яка розвивається (*emerging market*), характеризується низькою ліквідністю на ринках капіталу та високою чутливістю до зовнішніх шоків на глобальному фінансовому та сировинному ринках. За таких умов банківська діяльність в Україні характеризується підвищеними ризиками, нетиповими для розвинених ринків.

Відновлення та ріст економіки України залежать від зовнішньоторговельної кон'юнктури, узгодженої політики й рішень Президента, Уряду, НБУ, Верховної Ради, Офісу президента, продовження ефективної співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, а також розвитку подій на сході країни. Консолідація законодавчої й виконавчої гілок влади у результаті проведених президентських та дострокових парламентських виборів в Україні очікувано сприятиме продовженню необхідних соціально-економічних реформ.

Вплив динаміки цін на світових товарних ринках для зовнішньої торгівлі в 2019 році для України у цілому був нейтральним. Суттєве зниження світових цін на металургійну продукцію (окрім залізорудної сировини) компенсувалось збереженням цін на продукцію АПК та спадною динамікою на ринку енергетичних товарів. Отримання другий рік поспіль рекордних обсягів урожаю зернових та випереджальне зростання ІТ-сектору сприяли нарощуванню показників експорту товарів та послуг з України. Натомість скорочення внутрішнього попиту й цін зумовили скорочення показників енергетичного імпорту. При цьому збереження високого внутрішнього споживчого та інвестиційного попиту на фоні обмеженої пропозиції й загострення конкуренції з імпортною продукцією внаслідок подальшого зниження конкурентоздатності вітчизняної продукції підтримало нарощування імпорту товарів і послуг.

Зростаючий дефіцит зовнішньої торгівлі товарами й послугами та значні обсяги виплат за зовнішніми запозиченнями компенсувались випереджальним ростом надходжень валюти за фінансовим рахунком, переважно для придбання нерезидентами зобов'язань Уряду (ОВАП), а також приватних переказів з-за кордону, що загалом сприяло суттєвому зміцненню національної валюти та нарощуванню обсягів міжнародних резервів в Україні. За даними НБУ станом на 31 грудня 2019 року офіційний обмінний курс національної валюти становив 23,69 гривні за 1 долар США (станом на 31 грудня 2018 року – 27,69), а міжнародні резерви зросли до семирічного максимуму – 25,3 млрд. дол. США (станом на 31 грудня 2018 року – 20,8 млрд. дол. США).

22. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Операційне середовище (продовження)

Розширення внутрішнього попиту, підтриманого продовженням зростанням заробітних плат, зміцненням національної валюти та нарощуванням обсягів споживчого кредитування сприяли зростанню видів економічної діяльності, орієнтованих на кінцеве споживання. Натомість сповільнення темпів надходження прямих іноземних та освоєння капітальних інвестицій зумовили відповідне зниження валового нагромадження основного капіталу. Поступальна втрата конкурентних позицій вітчизняною продукцією на внутрішньому й зовнішньому ринках (у т.ч. внаслідок зміцнення РЕОК і НЕОК) зумовили падіння обсягів виробництва й реалізації виробленої в Україні промислової продукції та прискорення процесів деіндустріалізації. За таких умов темпи відновлення економіки суттєво сповільнились наприкінці року. За даними Держстату за результатами 2019 року оборот роздрібної торгівлі в Україні збільшився на 10,5%, обсяг виробленої будівельної продукції – на 20,0%, вантажообіг підприємств транспорту – на 2,1%, виробництво сільськогосподарської продукції – на 1,1%, натомість промислове виробництво скоротилось на 1,8%. Загалом згідно оцінки НБУ та Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства темпи росту економіки в Україні у 2019 році залишилось практично на рівні попереднього року й становили – 3,3%.

Стримана фінансова політика, рекордний урожай зернових, розширення пропозиції та здешевлення імпорту внаслідок зміцнення національної валюти сприяли збереженню цінової стабільності. Згідно даних Держстату споживча інфляція в Україні у 2019 році знизилась до 4,1% (до грудня 2018 року). При цьому виробники промислової продукції за результатами 2019 року вперше знизили відпускні ціни в середньому на -7,4% (до грудня 2018 року). Таке сповільнення інфляційної динаміки дало змогу дещо пом'якшити монетарний тиск, при цьому НБУ 5 разів послідовно знижував облікову ставку з 18% до 13,5%.

Значні обсяги простроченої заборгованості за кредитами на фоні недосконалого захисту прав кредиторів та відповідні високі ризики проведення активних операцій зумовлюють низьку кредитну активність банків в Україні. При цьому наявна ліквідність продовжує спрямовуватися банківськими установами у фінансові інструменти з низькими ризиками (переважно в депозитні сертифікати НБУ та державні цінні папери) та споживче кредитування.

Волатильність обмінного курсу національної валюти, можливе погіршення умов зовнішньої торгівлі та загальної макроекономічної ситуації можуть мати негативний вплив на фінансовий стан та результати діяльності Банківської групи. Залежно від надходження такої інформації, Банківською групою здійснюється оперативний перегляд оцінки майбутніх грошових потоків та вживаються необхідні заходи для підтримки стабільності його діяльності.

Після звітної дати Правлінням Національного банку України були ухвалені рішення щодо зниження облікової ставки з 13,5% річних, встановленої з 13 грудня 2019 року, до 11% річних з 31 січня 2020 року, до 10% річних з 13 березня 2020 року та до 8% з 24 квітня 2020 року відповідно. Національний банк продовжував пом'якшення монетарної політики та підтримання економіки в Україні в умовах охолодження світової економіки.

Водночас, очікується, що поширення пандемії коронавірусу (COVID-19), яке почалося у 2020 році, призведе до рецесії світової економіки та значного сповільнення економічної активності в Україні. Введення Урядом тимчасового обмеження ділової та соціальної активності у березні 2020 року в поєднанні з суттєвим зниженням світового попиту, а також переоцінкою інвесторами ризиків країн, що розвиваються, може негативно позначитися на показниках економіки та зовнішньої торгівлі України, ускладнити залучення фінансування, негативно вплинути на банківську систему країни та призвести до подальшої девальвації національної валюти по відношенню до основних валют. Так, офіційний обмінний курс гривні до долара США Національного банку України знизився на 13,6% з 23,6862 гривень за долар США на 1 січня 2020 року до 26,9029 гривень за долар США на 27 травня 2020 року.

Такі фактори, як зниження рівнів ліквідності та прибутковості корпоративного сектору, у тому числі внаслідок тимчасового обмеження ділової активності, та девальвація гривні по відношенню до іноземних валют можуть негативно вплинути на якість обслуговування кредитного портфелю. Керівництво аналізує кредити на предмет знецінення з урахуванням вище зазначених факторів ризику та відображатиме зміни у резервах під очікувані кредитні ризики, якщо такі необхідні, у наступних звітних періодах. При цьому при розрахунку очікуваних кредитних збитків станом на 31 грудня 2019 року Банківська група застосовувала моделі, що містять макроекономічні прогнози, наявні на цю дату.

Стабілізація економіки України у найближчому майбутньому залежить від зниження темпів розповсюдження пандемії та успішності дій, яких вживає Уряд, та забезпечення безперервної фінансової підтримки України з боку міжнародних донорів та міжнародних фінансових установ.

22. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Операційне середовище (продовження)

Керівництво стежить за станом розвитку поточної ситуації і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків наскільки це можливо. Негативний розвиток ситуації навколо поширення пандемії коронавірусу (COVID-19) може і далі негативно впливати на фінансовий стан та результати діяльності Банківської групи у такий спосіб, що наразі не може бути визначений.

Юридичні аспекти

В ході звичайного ведення операцій Банківська група виступає стороною різних судових процесів та спорів. Керівництво вважає, що остаточний розмір зобов'язань, які можуть виникнути внаслідок цих судових процесів або спорів, не буде мати суттєвого негативного впливу на фінансовий стан чи результати майбутньої діяльності Банківської групи.

Виконання вимог податкового законодавства та інших нормативних актів

Українське законодавство і нормативні акти, що регулюють сферу оподаткування, продовжують змінюватись. Положення законів і нормативних актів часто нечіткі, а їх тлумачення залежить від позиції місцевих, регіональних і центральних органів влади, а також інших державних органів. Випадки суперечливих тлумачень законодавства не поодинокі. Керівництво вважає, що його тлумачення положень законодавства, які регулюють діяльність Банківської групи, є правильним, і діяльність Банківської групи здійснюється в повній відповідності до законодавства, яке регулює його діяльність, і що Банківська група нараховувала та сплатила усі належні податки.

У той же час, існує ризик того, що операції і правильність тлумачень, які не були піддані сумніву контролюючими органами в минулому, будуть поставлені під сумнів у майбутньому. Однак цей ризик з часом значно зменшується. Визначення сум та ймовірності негативних наслідків можливих незаявлених позовів є недоцільним.

З 1 вересня 2013 року набрали чинності правила трансфертного ціноутворення. Ці правила передбачають, що у разі здійснення операцій з пов'язаними сторонами (особами нерезидентами) і в деяких випадках з непов'язаними сторонами (контрольовані операції) не за ринковою ціною, суб'єкти господарювання повинні нараховувати додаткові податкові зобов'язання.

Банківська група здійснює операції, що є контрольованими, виключно за ринковими цінами. У Банківській групі впроваджено необхідний внутрішній контроль для дотримання вимог законодавства з трансфертного ціноутворення.

Зобов'язання кредитного характеру

Зобов'язання кредитного характеру Банківської групи включали:

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Зобов'язання з надання кредитів	8 806 875	5 588 762
Фінансові гарантії	830 808	918 671
Акредитиви	226 691	1 080 298
Авалювання векселів	178 269	349 446
	<u>10 042 643</u>	<u>7 937 177</u>
Мінус – резерви	(49 062)	(71 796)
Зобов'язання кредитного характеру (до вирахування вартості забезпечення грошовими коштами)	9 993 581	7 865 381
Мінус – грошові кошти, утримувані як забезпечення акредитивів, авалів, фінансових гарантій та кредитних зобов'язань (Примітка 18)	(271 420)	(1 107 841)
Зобов'язання кредитного характеру	<u>9 722 161</u>	<u>6 757 540</u>

Станом на 31 грудня 2019 року сума зобов'язань з надання кредитів складає 8 806 875 тис.грн., в тому числі відкличних зобов'язань з надання кредитів 7 984 227 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 5 588 762 тис.грн., в тому числі відкличних зобов'язань з надання кредитів 4 915 325 тис. грн.).

22. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру (продовження)

Станом на 31 грудня 2019 року Банківська група видала акредитиви на суму 213 453 тис. грн. чотирьом українським компаніям, які були частково забезпечені грошовими депозитами на суму 171 337 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 1 070 441 тис. грн. чотирьом українським компаніям, які були частково забезпечені грошовими депозитами на суму 1 010 237 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2019 року Банківська група видала фінансових гарантій на суму 608 527 тис. грн. чотирьом українським компаніям, які були частково забезпечені грошовими депозитами на суму 13 326 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 702 296 тис. грн. чотирьом українським компаніям, які були частково забезпечені грошовими депозитами на суму 13 326 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2019 року зобов'язання Банківської групи з кредитування за відкритими кредитними лініями для проведення операцій з платіжними картками становили 403 598 тис. грн. (31 грудня 2018 року: 376 804 тис. грн.).

У таблицях нижче представлений аналіз змін зобов'язань з надання кредитів та відповідних резервів:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індивідуаль- ній основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуаль- ній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Зобов'язання з надання кредитів на 1 січня 2019 року	5 475 800	—	6 664	100 069	6 229	5 588 762
Нові створенні або придбанні зобов'язання	8 566 781	—	—	—	—	8 566 781
Завершені (погашені) зобов'язання	(6 516 225)	—	(20 861)	(23 533)	(6 168)	(6 566 787)
Переведення в Етап 1	15 639	—	(15 639)	—	—	—
Переведення в Етап 2	(484 241)	453 799	30 888	—	(446)	—
Переведення в Етап 3	(5 669)	(518 483)	(1 205)	522 932	2 425	—
Зміни зобов'язань	1 516 118	64 684	12 621	28 501	480	1 622 404
Курсові різниці	(404 175)	—	(110)	—	—	(404 285)
Зобов'язання з надання кредитів на 31 грудня 2019 року	8 164 028	—	12 358	627 969	2 520	8 806 875
	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індивідуаль- ній основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуаль- ній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Зобов'язання з надання кредитів на 1 січня 2018 року	3 415 214	—	18 805	—	397	3 434 416
Нові створенні або придбанні зобов'язання	9 304 646	—	—	—	—	9 304 646
Завершені (погашені) зобов'язання	(5 653 860)	(3 130)	(24 903)	(509)	(40 531)	(5 722 933)
Переведення в Етап 1	83 983	(542)	(83 057)	—	(384)	—
Переведення в Етап 2	(133 707)	21 406	112 679	(377)	(1)	—
Переведення в Етап 3	(59 632)	(9 889)	(6 487)	67 850	8 158	—
Зміни зобов'язань	(1 537 917)	(7 845)	(10 299)	33 105	38 590	(1 484 366)
Курсові різниці	57 073	—	(74)	—	—	56 999
Зобов'язання з надання кредитів на 31 грудня 2018 року	5 475 800	—	6 664	100 069	6 229	5 588 762

22. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індивідуаль- ній основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуаль- ній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв під зобов'язання з надання кредитів на 1 січня 2019 року	61 657	–	91	3 981	2 956	68 685
Нові створенні або придбанні зобов'язання	140 039	–	–	–	–	140 039
Завершені (погашені) зобов'язання	(74 501)	–	(298)	(1 450)	(2 806)	(79 055)
Переведення в Етап 1	383	–	(383)	–	–	–
Переведення в Етап 2	(8 562)	8 182	655	–	(275)	–
Переведення в Етап 3	(326)	–	(146)	87	385	–
Зміни резервів	(67 582)	(8 182)	287	(2 618)	386	(77 709)
Курсові різниці	(3 751)	–	–	–	–	(3 751)
Резерв під зобов'язання з надання кредитів на 31 грудня 2019 року	47 357	–	206	–	646	48 209
	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на індивідуаль- ній основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на індивідуаль- ній основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв під зобов'язання з надання кредитів на 1 січня 2018 року	44 067	–	408	–	233	44 708
Нові створенні або придбанні зобов'язання	175 820	–	–	–	–	175 820
Завершені (погашені) зобов'язання	(117 322)	–	(517)	–	(27 645)	(145 484)
Переведення в Етап 1	299	–	(63)	–	(236)	–
Переведення в Етап 2	(2 743)	2 543	256	(56)	–	–
Переведення в Етап 3	(2 831)	–	(1 323)	2 289	1 865	–
Зміни резервів	(34 069)	(2 543)	1 330	1 748	28 739	(4 795)
Курсові різниці	(1 564)	–	–	–	–	(1 564)
Резерв під зобов'язання з надання кредитів на 31 грудня 2018 року	61 657	–	91	3 981	2 956	68 685

В таблицях нижче представлений аналіз змін фінансових гарантій та відповідних резервів:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Фінансових гарантій на 1 січня 2019 року	910 802	7 869	–	918 671
Нові створені або придбані фінансові гарантії	799 486	–	–	799 486
Завершені (погашені) фінансові гарантії	(526 329)	(3 225)	(12 018)	(541 572)
Переведення в Етап 2	(22 256)	22 256	–	–
Переведення в Етап 3	–	(13 496)	13 496	–
Зміни фінансових гарантій	(258 182)	–	–	(258 182)
Курсові різниці	(85 324)	(793)	(1 478)	(87 595)
Фінансові гарантії на 31 грудня 2019 року	818 197	12 611	–	830 808

22. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Фінансові гарантії на 1 січня 2018 року	665 143	2 807	667 950
Нові створені або придбані фінансові гарантії	710 155	–	710 155
Завершені (погашені) фінансові гарантії	(443 669)	–	(443 669)
Переведення в Етап 1	11 500	(11 500)	–
Переведення в Етап 2	(16 600)	16 600	–
Зміни фінансових гарантії	(14 314)	–	(14 314)
Курсові різниці	(1 413)	(38)	(1 451)
Гарантії на 31 грудня 2018 року	910 802	7 869	918 671

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Етап 3 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв під фінансові гарантії на 1 січня 2019 року	717	4	–	721
Нові створені або придбані фінансові гарантії	497	–	–	497
Завершені (погашені) фінансові гарантії	(172)	–	(767)	(939)
Переведення в Етап 2	(19)	19	–	–
Переведення в Етап 3	–	(49)	49	–
Зміни резервів	(683)	29	833	179
Курсові різниці	(5)	(1)	(115)	(121)
Резерв під фінансові гарантії на 31 грудня 2019 року	335	2	–	337

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>	<i>Етап 2 на груповій основі</i>	<i>Усього</i>
Резерв під фінансові гарантії на 1 січня 2018 року	188	–	188
Нові створені або придбані фінансові гарантії	914	–	914
Завершені (погашені) фінансові гарантії	(120)	–	(120)
Переведення в Етап 2	(3)	3	–
Зміни резервів	(260)	1	(259)
Курсові різниці	(2)	–	(2)
Резерв під фінансові гарантії на 31 грудня 2018 року	717	4	721

В таблицях нижче представлений аналіз змін акредитивів (крім рахунків покриття) та відповідних резервів:

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Акредитиви на 1 січня 2019 року	60 204
Нові створенні або придбані акредитиви	38 447
Завершені (погашені) акредитиви	(19 765)
Зміни акредитивів	(21 901)
Курсові різниці	(8 976)
Акредитиви на 31 грудня 2019 року	48 009

22. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру (продовження)

	<i>Етап 1</i> <i>на груповій основі</i>
Акредитиви на 1 січня 2018 року	20 349
Нові створенні або придбанні акредитиви	74 500
Завершені (погашені) акредитиви	(19 244)
Зміни акредитивів	(12 251)
Курсові різниці	(3 150)
Акредитиви на 31 грудня 2018 року	60 204

	<i>Етап 1</i> <i>на груповій основі</i>
Резерв під акредитиви на 1 січня 2019 року	2 360
Нові створенні або придбанні акредитиви	126
Завершені (погашені) акредитиви	(64)
Зміни резервів	(1 674)
Курсові різниці	(243)
Резерв під акредитиви на 31 грудня 2019 року	505

	<i>Етап 1</i> <i>на груповій основі</i>
Резерв під акредитиви на 1 січня 2018 року	–
Нові створенні або придбанні акредитиви	2 993
Зміни резервів	(309)
Курсові різниці	(324)
Резерв під акредитиви на 31 грудня 2018 року	2 360

В таблицях нижче представлений аналіз змін авалів та відповідних резервів:

	<i>Етап 1</i> <i>на груповій основі</i>
Авалі на 1 січня 2019 року	349 446
Нові створенні або придбанні авалі	1 564 328
Завершені (погашені) авалі	(1 135 761)
Зміни авалів	(599 744)
Авалі на 31 грудня 2019 року	178 269

	<i>Етап 1</i> <i>на груповій основі</i>
Авалі на 1 січня 2018 року	333 227
Нові створенні або придбанні авалі	1 566 809
Завершені (погашені) авалі	(1 550 590)
Авалі на 31 грудня 2018 року	349 446

22. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру (продовження)

	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Резерв під авалі на 1 січня 2019 року	30
Нові створенні або придбанні авалі	128
Завершені (погашені) авалі	(80)
Зміни резервів	(67)
Резерв під авалі на 31 грудня 2019 року	11
	<i>Етап 1 на груповій основі</i>
Резерв під авалі на 1 січня 2018 року	27
Нові створенні або придбанні авалі	117
Завершені (погашені) авалі	(114)
Резерв під авалі на 31 грудня 2018 року	30

Гарантії виконання.

Гарантії виконання є домовленістю про надання компенсації в разі невиконання контрагентом договірних зобов'язань. Гарантії виконання не містять в собі кредитного ризику. Ризик пов'язаний з можливістю невиконання іншою стороною договірних зобов'язань.

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Гарантії виконання	2 505 110	3 248 221
Мінус – резерви	(244)	(829)
Зобов'язання щодо гарантії виконання (до вирахування вартості забезпечення грошовими коштами)	2 504 866	3 247 392
Мінус – грошові кошти, утримувані як забезпечення гарантії виконання (Примітка 18)	(609 348)	(824 795)
Зобов'язання щодо гарантії виконання	1 895 518	2 422 597

Резерв за гарантіями виконання відображається у складі інших зобов'язань.

В таблицях нижче представлений рух резервів за гарантіями виконання:

Резерв на 1 січня 2019 року	829
Нараховано/(сторновано)	(520)
Курсові різниці	(65)
Резерв на 31 грудня 2019 року	244
Резерв на 1 січня 2018 року	387
Нараховано/(сторновано)	550
Курсові різниці	(108)
Резерв на 31 грудня 2018 року	829

22. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Фінансові умови договорів

Банк є стороною різних договорів з іншими кредитними організаціями, які містять вимоги щодо виконання фінансових показників діяльності та загальної структури ризику Банку (достатності капіталу, ліквідності, кредитних ризиків). Значення показників встановлюються умовами договорів, іншими документами погодженими сторонами договорів, з посиланням як на міжнародні так і локальні регулятивні вимоги.

Ці фінансові зобов'язання можуть обмежити здатність Банку слідувати певним бізнес-стратегіям та брати участь в інших значних операціях у майбутньому.

23. Комісійні доходи та витрати

2019 рік	Корпоратив- ний бізнес- напрямок	МСБ	Роздрібний бізнес- напрямок	Між- банківський та інвести- ційний бізнес- напрямок	Нерозподі- лені суми	Усього
Комісійні доходи						
Розрахунково-касове обслуговування	362 767	243 069	112 154	62	—	718 052
Операції з банками	—	—	137 418	24 363	—	161 781
Гарантії та акредитиви	138 261	5 078	—	2 795	—	146 134
Комісії за обслуговування кредитів	10 506	2 548	35	—	—	13 089
Інше	659	2 376	38 181	1 787	—	43 003
Усього комісійні доходи	512 193	253 071	287 788	29 007	—	1 082 059
Комісійні витрати						
Розрахунково-касове обслуговування	(203 900)	(64 817)	(146 489)	(3 097)	(370)	(418 673)
Операції з конвертації валют	(364)	(426)	(4 680)	—	—	(5 470)
Гарантії та акредитиви	(1 734)	(65)	(1 689)	—	—	(3 488)
Інше	(2)	(17)	(18)	(2 598)	—	(2 635)
Усього комісійні витрати	(206 000)	(65 325)	(152 876)	(5 695)	(370)	(430 266)

	Корпоративний бізнес-напрямок	МСБ	Роздрібний бізнес-напрямок	Між-банківський та інвестиційний бізнес-напрямок	Нерозподілені суми	Усього
2018 рік						
Комісійні доходи						
Розрахунково-касове обслуговування	311 213	242 650	119 847	35	—	673 745
Операції з банками	—	—	132 419	22 538	—	154 957
Гарантії та акредитиви	109 494	4 748	—	2 458	—	116 700
Комісії за обслуговування кредитів	9 898	2 128	4	—	—	12 030
Інше	521	2 223	35 935	1 711	—	40 390
Усього комісійні доходи	431 126	251 749	288 205	26 742	—	997 822
Комісійні витрати						
Розрахунково-касове обслуговування	(158 209)	(65 356)	(127 090)	(3 590)	(401)	(354 646)
Гарантії та акредитиви	(4 675)	(285)	(2 040)	—	—	(7 000)
Операції з конвертації валют	(308)	(416)	(4 707)	—	(6)	(5 437)
Інше	(14)	(24)	(5)	(3 222)	—	(3 265)
Усього комісійні витрати	(163 206)	(66 081)	(133 842)	(6 812)	(407)	(370 348)

24. Витрати на персонал та інші операційні витрати

Витрати на персонал та інші операційні витрати включають:

	2019 рік	2018 рік
Заробітна плата та премії	1 298 678	1 128 677
Обов'язкові внески до державних фондів	221 562	204 967
Витрати на персонал	1 520 240	1 333 644
Платежі до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	255 776	246 968
Ремонт та обслуговування основних засобів	131 278	127 638
Збиток від уцінки справедливої вартості інвестиційної нерухомості	117 657	30 359
Охорона	54 973	50 075
Операційні податки	41 217	49 143
Утримання приміщень	38 407	39 899
Витрати на комп'ютерну обробку інформації	29 741	30 573
Витрати на інкасацію готівкових коштів	21 356	23 196
Господарські витрати	20 745	21 152
Послуги зв'язку	16 002	14 297
Збиток від зменшення корисності нефінансових активів	14 449	7 694
Оренда приміщень	14 303	22 023
Юридичні та консультативні послуги	13 575	19 227
Маркетинг та реклама	8 994	2 522
Витрати на відрядження та супутні витрати	7 902	6 312
Благодійна діяльність	7 445	4 538
Витрати на утримання представництв	3 933	4 126
(Прибуток)/збиток від зменшення корисності нефінансових гарантій	(521)	550
Інше	69 470	46 307
Інші операційні витрати	866 702	746 599

Витрати на внески до недержавного пенсійного фонду у 2019 році склали 22 746 тис. грн. (2018 рік: 18 536 тис. грн.).

25. Управління ризиками

Вступ

Система управління ризиками має ключове значення для забезпечення стабільної діяльності Банківської групи та передбачає безперервний аналіз ризиків з метою прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень щодо пом'якшення ризиків та зменшення пов'язаних із ними витрат.

Протягом 2019 року на діяльність Банківської групи впливали такі ж фактори ризику, що й на діяльність інших банківських установ та банківської системи України в цілому, зокрема, значний вплив мали зовнішні фактори (макрофактори, в тому числі економічні та законодавчі).

Система управління ризиками Банківської групи є комплексною та побудованою з урахуванням розміру Банківської групи, видів та масштабу діяльності, а також складності, характеру та обсягів його операцій, профілю ризику та системної важливості Банківської групи. Банківська група, включаючи органи його управління, на постійній основі забезпечує проведення заходів для сталого розвитку культури управління ризиками та ефективності функціонування системи управління ризиками Банківської групи.

Система управління ризиками Банківської групи охоплює такі види ризиків:

- ▶ кредитний ризик;
- ▶ ризик ліквідності;
- ▶ процентний ризик банківської книги;
- ▶ ринковий ризик;
- ▶ операційний ризик.

25. Управління ризиками (продовження)

Вступ (продовження)

Структура управління ризиками

Систему управління ризиками Банківської групи ґрунтується на розподілі обов'язків між усіма самостійними структурними та відокремленими підрозділами із застосуванням моделі трьох ліній захисту. Загальну відповідальність за встановлення та затвердження цілей у сфері управління ризиками та капіталом, за затвердження стратегії управління ризиками несе Наглядова рада. Новий склад Наглядової ради було сформовано у 2019 році згідно з новими вимогами законодавства щодо органів управління державних банків.

Банківська група має окремі незалежні підрозділи, які відповідають за управління ризиками та їх контроль. За управління ризиками відповідають такі колегіальні органи та структурні підрозділи: Комітет з питань ризиків Наглядової ради, Правління, Комітет з питань управління активами і пасивами (КУАП), Кредитний комітет, Комітет роздрібного бізнесу, Комітет з управління проблемними активами, Структурні підрозділи за напрямом ризик-менеджменту, Управління казначейства, Управління цінних паперів, Управління внутрішнього аудиту, Управління активами та пасивами. При цьому, управління ризиками здійснюється на всіх організаційних рівнях Банківської групи, в тому числі шляхом залучення кожного працівника Банківської групи в процес управління ризиками.

Система управління ризиками Банківської групи регламентується низкою нормативних документів Банківської групи з питань управління ризиками, включаючи стратегію управління ризиками, політики управління ризиками (за різними видами ризиків), граничні розміри кредитного ризику, ліміти апетиту, відповідні методики, моделі, правила, процедури, порядки тощо, більшість з яких було актуалізовано Банківською групою у 2019 році з урахуванням вимог постанови Правління Національного банку України від 11 червня 2018 року № 64.

Управління ризиками в Банківській групі здійснюється шляхом ідентифікації, оцінки, безперервного та якісного аналізу ризиків, визначення і встановлення прийнятного рівня ризику (в т.ч. лімітів для кожного виду ризиків), прогнозування ризиків, оцінки величини капіталу з урахуванням результатів оцінки та/або прогнозування ризиків (в т.ч. стрес-тестування), моніторинг та контроль ризиків, в т.ч. з урахуванням їх рівня прийнятності за кожним видом ризику, реалізацію заходів щодо пом'якшення/зниження рівня ризиків та звітування щодо ризиків керівництву Банківської групи, в т.ч. Наглядовій раді, Комітету з питань ризиків Наглядової ради, Правлінню та іншим колегіальним органам Банківської групи (щоденно, щомісячно, щоквартально).

Банківська група забезпечує постійний моніторинг ризиків, їх показників, а також фактичної реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків, та їх ефективності. У разі порушення лімітів/показників ризику та значного підвищення ризику (максимальному наближенні фактичних показників ризику до встановлених лімітів) інформація про це доводиться до уповноважених колегіальних органів Банківської групи, включаючи Правління та Наглядову раду.

Системи оцінки ризиків та система підготовки звітності

Ризики Банківської групи оцінюються за допомогою методів, які ґрунтуються як на очікуваних збитках, що, ймовірно, виникнуть за звичайних обставин, так і непередбачуваних збитках, що є попередньою оцінкою остаточних фактичних збитків на основі статистичних моделей. У моделях використовуються імовірності, отримані з історичного досвіду та скориговані для відображення економічного середовища. Крім цього, Банківська група відпрацьовує кризові сценарії, що настануть у результаті надзвичайних подій, імовірність настання яких дуже низька, але настання яких можливе. Банківська група також здійснює тестування моделей на основі даних попередніх періодів та перевіряє їх адекватність.

Моніторинг та контроль ризиків переважно здійснюється на основі лімітів, встановлених Банківською групою, які відображають рівень ризику, що Банківська група готова прийняти, в т.ч. за певними галузями економіки. Крім цього, Банківська група контролює та оцінює загальну здатність протистояти ризикам у відношенні сукупного впливу всіх типів ризиків та в усіх видах діяльності.

Щомісяця профільні комітети Правління (Кредитний комітет, КУАП) та Правління, а щоквартально Наглядова рада отримують детальний звіт про ризики, що має на меті надати всю необхідну інформацію для того, щоб відповідні колегіальні органи та органи управління могли оцінити ризики Банківської групи, зробити відповідні висновки та, за необхідності, прийняти відповідні управлінські рішення.

25. Управління ризиками (продовження)

Вступ (продовження)

На всіх рівнях у системі Банківської групи складаються та розповсюджуються спеціальні звіти щодо ризиків з метою забезпечення доступу всіх підрозділів до детальної, необхідної та актуалізованої інформації.

Ризик в концентрації

Концентрація виникає в разі якщо декілька контрагентів здійснюють однакову господарську діяльність або діяльність в одному географічному регіоні або мають подібні економічні характеристики, що обумовлюють їх здатність виконувати договірні зобов'язання, які зазнають однакового впливу змін в економічних, політичних або інших умовах. Концентрація вказує на відповідну чутливість результатів діяльності Банківської групи до змін, що мають вплив на конкретну галузь чи географічний регіон.

З метою уникнення надмірної концентрації ризиків, внутрішні політики і процедури Банківської групи включають конкретні інструкції щодо зосередження уваги на збереженні диверсифікованого портфелю. За виявленою концентрацією ризиків здійснюється відповідний контроль і управління.

Кредитний ризик

Банківській групі властивий кредитний ризик, який являє собою ризик невиконання контрагентами своїх зобов'язань своєчасно та у повному обсязі. Банківська група структурує рівні кредитного ризику шляхом затвердження кредитних лімітів стосовно суми ризику, прийнятного з огляду на одного позичальника або групу позичальників. Такі ризики знаходяться під постійним контролем і аналізуються згідно з встановленим порядком.

Управління кредитним ризиком спрямоване переважно на забезпечення виконання зобов'язань клієнтами (контрагентами) Банківської групи у формі, обсязі та протягом періоду часу, достатніх для підтримання коефіцієнтів ліквідності, доходності та достатності капіталу в межах лімітів, прийнятих для Банківської групи.

Управління кредитним ризиком включає:

- ▶ встановлення граничних розмірів кредитного ризику та лімітів апетиту до кредитного ризику, відповідно до яких визначаються ліміти кредитних повноважень;
- ▶ надання кредитів або прийняття кредитних зобов'язань виключно згідно із затвердженою кредитною політикою та внутрішніми положеннями Банківської групи;
- ▶ оцінку кредитного ризику в рамках визначення розміру кредитного ризику відповідно до вимог Національного банку України та визначення резерву у відповідності до МСФЗ, створення і підтримання резервів під зменшення корисності в обсягах, не нижчих за найкращі оцінки Банківської групи;
- ▶ постійний моніторинг фактичних ключових показників кредитного ризику на рівні індивідуальних кредитів/зобов'язань, окремих кредитних портфелів та загального кредитного портфелю, в т.ч. в динаміці з визначенням суттєвих змін та їх причин.

Індивідуальний кредитний ризик

Індивідуальний кредитний ризик – це ризик, що стосується окремої операції або контрагента.

Банківська група управляє індивідуальним кредитним ризиком на основі класифікації клієнтів (контрагентів) за допомогою системи внутрішнього кредитного рейтингу, який визначається на підставі фінансових даних (кількісні характеристики) та нефінансових даних (якісні характеристики) щодо клієнтів (контрагентів), врахування попереджувальних сигналів та підтримки материнської компанії (за наявності), а також за допомогою оцінки та моніторингу вартості застави та ліквідності, а також встановлення лімітів кредитного ризику та здійснення контролю за дотриманням лімітів та створення достатнього резерву під зменшення корисності активів.

Кредитна політика Банківської групи визначає вид необхідної застави стосовно індивідуальних операцій, галузей або клієнтів. Основні види застави включають гарантії провідних банків, депозити в Банківській групі, нерухомість і заставу обладнання або транспортних засобів. Банківська група потребує обов'язкового страхування застави, що надається клієнтом.

25. Управління ризиками (продовження)

Кредитний ризик (продовження)

Для обмеження індивідуального кредитного ризику Банківська група встановлює такі ліміти: максимальний обсяг кредитних операцій (кредити, цінні папери, дебіторська заборгованість) на кожного контрагента (або групу пов'язаних контрагентів), включаючи позабалансові зобов'язання, а також максимальний обсяг кредитних операцій (кредити, цінні папери, дебіторська заборгованість) на кожну пов'язану за Банківською групою особу, включаючи позабалансові зобов'язання.

Кредитний ризик за портфелем

Кредитний ризик за портфелем – це ризик, типовий для групи кредитних операцій (кредити, цінні папери, дебіторська заборгованість) і групи контрагентів з подібними кредитними характеристиками.

Управління кредитним ризиком, пов'язаним із кредитним портфелем, здійснюється шляхом класифікації на основі внутрішньої системи кредитних рейтингів, моніторингу структури кредитного портфелю (за кредитними рейтингами клієнтів, галузями, тощо), встановлення лімітів концентрації та їх відповідного моніторингу і контролю, а також диверсифікації кредитного портфелю (як за галуззю, так і за категорією клієнтів).

Диверсифікація кредитного портфелю (забезпечується шляхом встановлення таких лімітів: за галуззю, за максимальним загальним обсягом «великих» кредитів (що становлять 10% або більше регулятивного капіталу Банківської групи стосовно кожного контрагента або групи пов'язаних контрагентів), за максимальним загальним обсягом кредитів, наданих клієнтам. Здійснюється моніторинг за концентрацією кредитного портфелю за кредитними рейтингами клієнтів, за загальною заборгованістю 5 найбільших клієнтів, за загальною заборгованістю 10 найбільших клієнтів, а також за загальною заборгованістю 50 найбільших клієнтів.

Ризики за зобов'язаннями, пов'язаними з кредитуванням

Банківська група надає своїм клієнтам фінансові гарантії, за якими від Банківської групи може вимагатися здійснити платежі від імені відповідних клієнтів. Зазначені гарантії наражають Банківську групу на ризики, подібні до кредитних ризиків, які знижуються шляхом застосування аналогічних процедур і принципів контролю.

Банківська група зобов'язана здійснити платіж проти надання документів, які відповідають умовам акредитиву. Непокриті акредитиви наражають Банківську групу на ризики, подібні до кредитних ризиків, які знижуються шляхом застосування аналогічних процедур і принципів контролю.

Максимальні показники кредитного ризику за статтями консолідованого звіту про фінансовий стан (консолідований баланс), без урахування ефекту зниження ризику шляхом укладання договорів застави, найкраще відображає їх балансова вартість.

У разі відображення фінансових інструментів за справедливою вартістю, їх суми являють собою поточний кредитний ризик, але не максимальний ризик, що може виникнути у майбутньому в результаті змін у вартості.

Більш детальна інформація стосовно максимального кредитного ризику за кожною категорією фінансових інструментів наведена у відповідних примітках. Ефект зниження ризику в результаті отримання застави та застосування інших технік підвищення якості кредитів наведений нижче у даній примітці.

Зменшення корисності фінансових активів

Принципи оцінки очікуваних кредитних збитків

Банківська група визнає резерв за ОКЗ за всіма борговими фінансовими активами, які обліковуються за амортизованою вартістю або СВІД, а також зобов'язаннями з надання позик та договорами фінансових гарантій (далі разом – фінансові інструменти). За інструментами капіталу зменшення корисності не визнається.

Резерв під ОКЗ визначається як сума ОКЗ, які пов'язані з ймовірністю дефолту протягом наступних дванадцяти місяців, якщо не відбулося істотного збільшення кредитного ризику з моменту визнання фінансового інструменту; в іншому випадку резерв розраховується як сума ОКЗ за весь строк дії активу. 12-місячні ОКЗ – це частина ОКЗ за весь строк дії активу, що є ОКЗ, які виникають внаслідок дефолтів по фінансовому інструменту, що очікуються протягом 12 місяців після звітної дати. ОКЗ за весь строк дії активу та 12-місячні ОКЗ розраховуються або на індивідуальній основі, або на груповій основі.

25. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів (продовження)

Здійснення оцінки значного збільшення кредитного ризику шляхом врахування змін ризику настання дефолту протягом залишкового строку дії фінансового інструмента, виявлення подій дефолту та розрахунок резерву здійснюється Банківською групою на кінець кожного звітного періоду (щомісячно).

Банківська група розподіляє фінансові інструменти, за якими здійснюється оцінка ОКЗ, наступним чином:

Етап 1	При первісному визнанні фінансового інструменту Банківська група визнає резерв під зменшення корисності в сумі, що дорівнює 12-місячному ОКЗ. До Етапу 1 також відносяться кредити та інші кредитні лінії, кредитний ризик за якими зменшився настільки, що вони були переведені з інших Етапів.
Етап 2	Якщо кредитний ризик за фінансовим інструментом значно збільшився з моменту його первісного визнання, Банківська група визнає резерв під зменшення корисності в сумі, що дорівнює ОКЗ за весь строк дії фінансового інструменту. До Етапу 2 також відносяться фінансові інструменти, кредитний ризик за якими зменшився настільки, що вони були переведені з Етапу 3.
Етап 3	Фінансові інструменти, які є кредитно-знеціненими. За такими фінансовими інструментами Банківська група визнає резерв під зменшення корисності в сумі, що дорівнює ОКЗ за весь строк дії фінансового інструмента.
Первісно-знецінені фінансові активи (ПЗФА)	Придбані або створені кредитно-знецінені фінансові активи – це активи, за якими мало місце зменшення корисності на момент їх первісного визнання. При первісному визнанні первісно-знецінені фінансові активи визнаються за справедливою вартістю, та в подальшому процентний дохід за ними визнається за ефективною процентною ставкою, скоригованою з урахуванням кредитного ризику. Резерв під очікувані кредитні збитки визнається або припиняє визнаватися тільки в тому обсязі, в якому відбулись зміни суми ОКЗ.

Розрахунок очікуваних кредитних збитків

Для визначення наявності факту значного збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання фінансового інструменту, Банківська група використовує визначені переліки подій, що містять ознаки зростання кредитного ризику. Незалежно від наявності подій, що містять ознаки зростання кредитного ризику, вважається, що прострочення виконання грошових зобов'язань понад 30 днів є свідченням значного збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання фінансового інструменту.

Банківська група вважає, що за фінансовим інструментом відбулась подія дефолту, та, відповідно, відносить такий актив до Етапу 3 (кредитно-знецінений актив) у випадках, коли боржник прострочив виконання грошових зобов'язань понад 90 днів, а також у разі реструктуризації строку сплати процентів (на понад 90 днів) або банкрутства боржника. У випадках коли умови кредитно-знеціненого активу переглядаються та модифікація не призводить до припинення визнання фінансового активу, такі активи залишаються в Етапі 3 доки не будуть виконані критерії виведення з дефолту, наведені далі.

В разі покращення фінансового стану позичальника та відновлення його платоспроможності, актив може бути виведено з дефолту в разі відповідності основним наступним критеріям:

- ▶ погашення прострочених понад 90 днів зобов'язань, які привели до визнання дефолту, та відсутність на звітну дату прострочки більше 7 днів протягом 6 останніх місяців поспіль;
- ▶ погашення відстрочених в рамках реструктуризації платежів (щодо сплати нарахованих відсотків) або сплата доходів у сумі більшій ніж сума доходів, яку було реструктуровано;
- ▶ погашення заборгованості у розмірі не менше ніж 50% від суми боргу на дату реструктуризації.

25. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів (продовження)

Банківська група оцінює ОКЗ використовуючи такі основні елементи розрахунку:

Ймовірність дефолту (PD)	<i>Ймовірність дефолту (PD)</i> є розрахунковою оцінкою ймовірності дефолта протягом заданого часового проміжку.
Величина, яка перебуває під ризиком дефолту (EAD)	<i>Величина, яка перебуває під ризиком дефолту (EAD)</i> , є розрахунковою оцінкою величини, яка перебуває під ризиком дефолту. При розрахунку ОКЗ на весь строк дії фінансового інструменту враховуються очікувані зміни цієї величини після звітної дати, включаючи надання/погашення основного боргу, нарахування та сплату процентів.
Рівень втрат у разі дефолту (LGD)	<i>Рівень втрат у разі дефолту (LGD)</i> є розрахунковою оцінкою збитків, яких зазнає Банківська група у разі настання дефолту. LGD розраховується як різниця між грошовими потоками, передбаченими договором, та тим грошовим потоком, який очікує отримати Банківська група, у т.ч. за рахунок реалізації забезпечення.

Банківська група в залежності від характеристик фінансового інструмента розраховує ОКЗ або на індивідуальній основі (сценарний аналіз) або на груповій (портфельній) основі.

Індивідуальна оцінка ОКЗ проводиться за віднесенням до Етапу 2 або Етапу 3 фінансовими активами боржників, заборгованість яких перед Банківською групою є суттєвою (у еквіваленті понад 300 000 тис. грн.), боржників-банків, а також за активами, які в момент припинення визнання первісного інструменту та визнання нового були класифіковані як первісно-знецінені фінансові активи. В рамках сценарного аналізу Банківська група розраховує ОКЗ на підставі прогнозу грошових потоків, які дисконтуються із застосуванням ефективної процентної ставки з урахуванням періоду (строку) надходжень грошових потоків. При оцінці враховується ймовірність реалізації сценарію у разі оптимістичного, базового та песимістичного розвитку подій.

Банківська група оцінює ОКЗ на груповій (портфельній) основі для всіх інших активів, які об'єднуються в групи за відповідними характеристиками, включаючи характеристики кредитного ризику, використовуючи при розрахунку моделі, релевантні для відповідної групи, та широкий спектр інформації щодо прогнозів майбутніх економічних умов.

Збитки від зменшення корисності та їх відновлення враховуються і інформація по них розкривається окремо від доходів та витрат від модифікації, які відображаються в якості коригування валової балансової вартості фінансових активів.

За позабалансовими фінансовими інструментами розрахунок резерву здійснюється аналогічно розрахунку за балансовими фінансовими інструментами з урахуванням коефіцієнту конверсії.

Боргові інструменти, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

ОКЗ за борговими інструментами, які оцінюються за СБІСД, не зменшує балансову вартість цих фінансових активів у звіті про фінансовий стан, що продовжують оцінюватись за справедливою вартістю. Натомість сума, що дорівнює оціночному резерву під ОКЗ, який був би створений при оцінці активу за амортизованою вартістю, визнається у складі іншого сукупного доходу в якості накопленої суми зменшення корисності з визнанням відповідних сум у складі прибутку або збитку. Накоплена сума збитків, визнаних у складі іншого сукупного доходу, рекласифікується у склад прибутку або збитку при припиненні визнання активу.

Придбані або створені кредитно-знецінені фінансові активи

У випадку придбаних або створених кредитно-знецінених фінансових активів Банківська група визнає в якості оціночного резерву під ОКЗ тільки накопичені з моменту первісного визнання зміни ОКЗ за весь строк дії.

Присвоєння внутрішнього рейтингу та процес оцінки вірогідності дефолту

Банківська група використовує рейтингову систему розрахунку ймовірності дефолту (PD) для корпоративних позичальників, яка передбачає розрахунок ймовірності дефолту (PD) та рейтингового класу (PD-Rate) від 1 до 17 (17 ґрадацій). Рейтинговий клас 1-14 відповідає не дефолтному, рейтинговий клас 15-17 відповідає дефолтному (вірогідність дефолту дорівнює 100%).

25. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів (продовження)

Для розрахунку рейтингу позичальників/Груп використовується така інформація:

- ▶ дані фінансової звітності;
- ▶ відповіді на питання нефінансового характеру;
- ▶ попереджувальні сигнали щодо позичальника (фактори високого ступеню ризику);
- ▶ інформація про рівень підтримки з боку Групи (рівень материнської підтримки, за наявності).

Розрахункова ймовірність дефолту (PD) та рейтинговий клас (PD-Rate) визначається на підставі кількісних (фінансова модель) і якісних (нефінансова модель) факторів, вага факторів моделі складає 80% та 20% відповідно. Розрахунковий рейтинг модифікується (в бік зниження) за допомогою попереджувальних сигналів та врахування підтримки материнської компанії (в бік підвищення або зниження), за наявності.

Перегляд рейтингової системи (валідація та калібрування за необхідності) відбувається щорічно.

Банківська група використовує такі рівні внутрішнього кредитного рейтингу (рейтинговий клас) для оцінки активів корпоративних позичальників.

<i>Внутрішній рейтинговий клас (PD-Rate)</i>	<i>Рівень ймовірності дефолту (PD)</i>	<i>Опис рівня внутрішнього рейтингу</i>
від 1 до 7	до 1,80%	Високий рейтинг
від 8 до 9	від 1,81% до 4,16%	Стандартний рейтинг
від 10 до 14	від 4,17% до 99,9%	Низький рейтинг
від 15 до 17	100%	Кредитно-знецінені активи (дефолт)

У таблиці нижче для заборгованості іноземних кредитних установ високий рейтинг є еквівалентний рейтингу Fitch BBB – та вище, стандартний рейтинг – рейтингу нижче BBB-, але вище CCC+, низький рейтинг – CCC+ та нижче. Рівень ймовірності дефолту (PD) для відповідних рівнів рейтингу розраховується як середнє значення фактичного рівня дефолтів за останні п'ять років відповідно до статистики міжнародного рейтингового агентства Standard&Poor's. У разі нульового значення фактичного рівня дефолтів для відповідних рейтингів застосовується найближче ненульове значення рівня дефолту. Перегляд статистики відбувається щорічно.

Банківська група використовує такі рівні зовнішнього кредитного рейтингу для оцінки іноземних кредитних установ

<i>Рейтинг міжнародного рейтингового агентства Standard&Poor's</i>	<i>Рівень ймовірності дефолту (PD), середній рівень за останні п'ять років</i>	<i>Опис рівня рейтингу</i>
від AAA до BBB-	до 0,012%	Високий рейтинг
від BB+ до B-	від 0,0121% до 1,78%	Стандартний рейтинг
від CCC+ до C	від 1,79% до 99,9%	Низький рейтинг
R; SD; D	100%	Кредитно-знецінені активи (дефолт)

Розрахунок експозиції під ризиком (EAD)

Для етапу 1 величина, яка перебуває під ризиком дефолту (експозиція під ризиком, EAD), дорівнює валовій балансовій вартості фінансового інструмента на дату розрахунку.

Для етапу 2 та 3 розмір EAD розраховується на весь строк життя активу при цьому основний борг, проценти на майбутню дату та накопичена амортизація визначаються з урахуванням графіку погашення.

За кредитними продуктами, які не передбачають графіку погашення заборгованості (наприклад, відновлювані кредитні лінії, кредитні картки), значення EAD є сталим у часі та дорівнює поточній валовій балансовій вартості кредиту.

Розрахунок EAD за зобов'язаннями з кредитування та іншими фінансовими зобов'язаннями здійснюється з урахуванням коефіцієнту кредитної конверсії (CCF).

25. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів (продовження)

Оцінка втрат в разі дефолту (LGD)

Втрати в разі дефолту (LGD, Loss Given Default) є одним з компонентів кредитного ризику, на базі якого оцінюються очікування кредитні збитки, та показує, яку долю поточної кредитної заборгованості Банківська група безповоротно втратить у випадку дефолту позичальника з врахуванням існуючого забезпечення за кредитом та інших характеристик кредиту та позичальника. В якості основних джерел повернення приймаються: повернення від реалізації забезпечення (в розрізі типів забезпечення) та грошове повернення (в розрізі бізнес напрямків діяльності позичальників), за вирахуванням коефіцієнту витрат на роботу з проблемним портфелем Банківської групи. Коефіцієнти розраховуються на власній статистиці Банківської групи за період не менше 7 років. Перегляд та актуалізація статистики та коефіцієнтів відбувається щорічно.

Вплив макроекономічних показників

У відповідності до МСФЗ 9, Банківська група враховує в своїх оцінках очікуваних кредитних збитків інформацію щодо прогнозів майбутніх економічних умов, з урахуванням зв'язку між макроекономічними факторами та інтегральним показником якості кредитного портфелю. В якості інтегрального показника якості кредитного портфелю приймається показник фактичної частоти дефолтів за рік (в розрізі сегментів), який розраховується як відношення кількості кредитів, які стали дефолтними протягом року, до кількості кредитів, які не були в дефолті на початок року. В якості макроекономічних факторів можуть прийматись наступні показники та їх модифікації (зміна за рік, квартал, часовий лаг): індекс споживчих цін, приріст ВВП, приріст експорту/імпорту тощо. В якості джерел інформації про фактичні та прогнозні значення макроекономічних показників виступають: інфляційний звіт та інші статистичні звіти НБУ, державної служби статистики України, дані МВФ та Світового банку тощо. Перегляд та актуалізація статистики та макрокоефіцієнтів відбувається не рідше одного разу на 6 місяців. За результатами перегляду визначаються коефіцієнти макромоделі (показники коригування рівня ймовірності дефолту).

В таблиці нижче зазначено поточні коефіцієнти макромоделі з урахування сегментів (бізнес-напрямів).

Сегмент	2020 рік	2021 рік	2022 рік та наступні роки
Корпоративний бізнес	0,50	0,64	0,74
Малий та середній бізнес	0,80	0,76	0,67
Роздрібний бізнес	0,90	0,85	0,77

25. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів (продовження)

Кредитна якість за категоріями фінансових активів

Банківська група управляє кредитною якістю фінансових активів за допомогою внутрішньої системи присвоєння рейтингів, як описано вище. У таблиці нижче представлений аналіз кредитної якості в розрізі класів активів, пов'язаних з кредитними статтями звіту про фінансовий стан на підставі системи кредитних рейтингів Банківської групи.

На 31 грудня 2019 року	При- мітка	Етап	Високий рейтинг	Стандартний рейтинг	Низький рейтинг	Кредитно- знецінені	Усього
Фінансові активи							
Грошові кошти та їх еквіваленти (крім коштів в касі)	6	1	28 229 546	3 818 382	51 438	—	32 099 366
Заборгованість кредитних установ	9	1	212 440	20	48 255	—	260 715
		3	—	—	—	818 147	818 147
Кредити клієнтам	10	1	18 600 788	13 701 334	2 274 154	—	34 576 276
Комерційні кредити		2	68 320	515 974	2 945 950	—	3 530 244
		3	—	—	—	64 140 315	64 140 315
		ПЗФА	—	—	—	4 013 187	4 013 187
Овердрафти		1	417 753	335 222	126 577	—	879 552
		2	512	10 446	—	—	10 958
		3	—	—	—	451	451
Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою		1	—	2 340 816	56 369	—	2 397 185
		2	—	—	137	—	137
Векселі		1	58 089	—	—	—	58 089
Інвестиційні цінні папери - за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	11	1	22 656 710	—	—	—	22 656 710
		3	—	—	—	4 218 021	4 218 021
Інші фінансові активи (крім транзитних рахунків за операціями з платіжними картками)	16	1	—	—	102 703	—	102 703
		3	—	—	—	302 952	302 952
Усього фінансові активи			70 244 158	20 722 194	5 605 583	73 493 073	170 065 008
Фінансові зобов'язання							
Фінансові гарантії	22	1	541 695	262 502	14 000	—	818 197
		2	2 369	10 242	—	—	12 611
Зобов'язання з надання кредитів		1	5 332 188	2 654 928	176 912	—	8 164 028
		2	6 225	5 425	708	—	12 358
		3	—	—	—	630 489	630 489
Акредитиви (крім рахунків покриття)		1	17 915	30 094	—	—	48 009
Авалювання векселів		1	50 466	127 803	—	—	178 269
Усього фінансові зобов'язання			5 950 858	3 090 994	191 620	630 489	9 863 961
Усього			76 195 016	23 813 188	5 797 203	74 123 562	179 928 969

25. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів (продовження)

На 31 грудня 2018 року	При- мітка	Етап	Високий рейтинг	Стандартний рейтинг	Низький рейтинг	Кредитно- знецінені	Усього
Фінансові активи							
Грошові кошти та їх еквіваленти (крім коштів в касі)	6	1	17 290 562	78 274	22 947	—	17 391 783
Заборгованість кредитних установ	9	1	368 985	136 242	80 294	—	585 521
		3	—	—	—	830 241	830 241
Кредити клієнтам	10						
Комерційні кредити		1	34 159 501	12 779 454	4 825 625	—	51 764 580
		2	30 529	31 858	2 877 277	—	2 939 664
		3	—	—	—	77 991 828	77 991 828
		ПЗФА	—	—	—	1 707 874	1 707 874
Овердрафти		1	727 853	623 928	32 620	—	1 384 401
		2	10 356	1 551	371	—	12 278
		3	—	—	—	61 293	61 293
Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою		1	—	1 331 638	24 614	—	1 356 252
Векселі		1	74 717	—	—	—	74 717
Інвестиційні цінні папери	11						
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		1	35 794 632	—	—	—	35 794 632
		3	—	—	—	4 218 021	4 218 021
- за амортизованою собівартістю		1	49 855	—	—	—	49 855
Інші фінансові активи (крім транзитних рахунків за операціями з платіжними картками)	16	1	—	57 240	87 703	—	144 943
		3	—	—	—	302 952	302 952
Усього фінансові активи			88 506 990	15 040 185	7 951 451	85 112 209	196 610 835
Фінансові зобов'язання							
Фінансові гарантії	22	1	357 351	542 451	11 000	—	910 802
		2	2 769	5 100	—	—	7 869
Зобов'язання з надання кредитів		1	3 143 809	1 873 087	458 904	—	5 475 800
		2	5 728	260	676	—	6 664
		3	—	—	—	106 298	106 298
Акредитиви (крім рахунків покриття)		1	—	60 204	—	—	60 204
Авалювання векселів		1	169 571	179 875	—	—	349 446
Усього фінансові зобов'язання			3 679 228	2 660 977	470 580	106 298	6 917 083
Усього			92 186 218	17 701 162	8 422 031	85 218 507	203 527 918

Політика Банківської групи передбачає підтримання чітких та послідовних кредитних рейтингів за кредитним портфелем. Система рейтингів підтримується фінансовими методами аналізу з урахуванням обробленої ринкової інформації для встановлення основних припущень для оцінки ризику сторони під час укладення угоди. Усі внутрішні категорії ризиків визначені згідно з політикою присвоєння рейтингу Банківської групи. Відповідні ризик-рейтинги регулярно аналізуються та переглядаються.

Аналіз забезпечення

Оцінка забезпечення

Для зниження кредитних ризиків за фінансовими активами Банківська група отримує забезпечення, де це є можливим. Забезпечення береться у вигляді грошових коштів, цінних паперів, нерухомості, запасів, тощо. Облікова політика по відношенню до забезпечення, отриманого в рамках кредитних договорів протягом звітного року не змінилась. Забезпечення, крім випадків, коли на нього було звернено стягнення, не відображається у консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідований баланс) Банківської групи. Однак справедлива вартість забезпечення враховується при розрахунку ОКЗ. Справедлива вартість отриманого забезпечення оцінюється при укладанні угоди з наступною її переоцінкою: нерухоме майно, земельні ділянки, транспортні засоби, устаткування – не рідше одного разу на дванадцять місяців, інше майно – не рідше одного разу на півріччя.

Для оцінки справедливої вартості фінансових активів, які утримуються як забезпечення, використовуються дані активного ринку. Інші фінансові активи, по відношенню до яких відсутня легко доступна ринкова вартість, оцінюються із використанням моделей. Нефінансові види забезпечення, наприклад, нерухомість, оцінюються на основі даних, наданих третіми сторонами, наприклад, брокерами, або на основі індексу цін на житло.

25. Управління ризиками (продовження)

Аналіз забезпечення (продовження)

Звернення стягнення на забезпечення

Облікова політика щодо звернення стягнення на забезпечення протягом звітного року не змінилась. Політика полягає у визначенні того, чи можливо використовувати активи, на які було звернено стягнення, в поточній діяльності, або з метою отримання лізингових (орендних) платежів, або їх ліпше продати. Активи, відносно яких приймається рішення стосовно їх використання в поточній діяльності, оприбутковуються у категорію основних засобів, а активи, відносно яких приймається рішення стосовно їх утримання з метою отримання лізингових (орендних) платежів – у категорію інвестиційної нерухомості та визнаються за справедливою вартістю. Активи, відносно яких приймається рішення прийняти з метою продажу, оцінюються за справедливою вартістю (для фінансових активів), або за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж (для нефінансових активів).

Списання

Облікова політика Банківської групи щодо списання протягом звітного року не змінилась. Згідно з українським законодавством, кредити можуть бути списані лише за умови затвердження такого списання Правлінням. Банківська група не застосовує часткове списання активів. Фінансові активи списуються в повній сумі, тільки коли Банківська група більше не очікує відшкодування їх вартості. Якщо сума, що належить до списання, вище ніж сума накопиченого оціночного резерву під збитки, то різниця спочатку враховується як збільшення оціночного резерву, який потім застосовується до валової балансової вартості. Будь-які наступні відновлення відносяться на витрати за кредитними збитками.

В таблиці нижче наведено аналіз ринкової вартості забезпечення для кредитно-знецінених активів (Етап 3), що приймається Банківською групою до врахування при оцінці зменшення корисності активів, в сумі що не перевищує балансову вартість кредиту.

На 31 грудня 2019 року	Макси- мальна експозиція під ризиком	Ринкова вартість забезпечення								Чиста експозиція під ризиком	Відповідні ОКЗ
		Грошові кошти/ депозити	Нерухоме майно	Земля	Транс- портні засоби	Обладнання	Товари / інше рухоме майно	Надлишок забезпечення	Усього забезпечення		
Комерційні кредити	68 153 502	2 118	11 517 620	580 690	54 533	5 377 876	709 995	(4 003 177)	14 239 655	53 913 847	55 657 496
Овердрафти	451	–	–	–	–	–	–	–	–	451	372
Усього	68 153 953	2 118	11 517 620	580 690	54 533	5 377 876	709 995	(4 003 177)	14 239 655	53 914 298	55 657 868

На 31 грудня 2018 року	Макси- мальна експозиція під ризиком	Ринкова вартість забезпечення								Чиста експозиція під ризиком	Відповідні ОКЗ
		Грошові кошти/ депозити	Нерухоме майно	Земля	Транс- портні засоби	Обладнання	Товари / інше рухоме майно	Надлишок забезпечення	Усього забезпечення		
Комерційні кредити	79 699 702	2 147	14 766 351	660 341	789 873	5 156 885	310 437	(2 784 510)	18 901 524	60 798 178	63 441 606
Овердрафти	61 293	–	27 149	468	130	86 503	6 012	(59 291)	60 971	322	3 066
	79 760 995	2 147	14 793 500	660 809	790 003	5 243 388	316 449	(2 843 801)	18 962 495	60 798 500	63 444 672

Реструктуризовані кредити

Банківська група намагається, у разі доцільності, реструктуризувати кредити, а не вступати у права володіння заставою. Банківська група вважає кредит реструктуризованим, якщо модифікації, які здійснюються в результаті наявних або очікуваних фінансових труднощів позичальника, є такими, на які Банківська група би не погодилась в разі фінансової спроможності позичальника. Реструктуризація може включати продовження строків погашення та погодження нових умов надання кредиту. Як тільки умови кредитування переглянуті, кредит більше не вважається простроченим. Керівництво постійно аналізує реструктуризовані кредити з тим, щоб переконатись у дотриманні всіх критеріїв та можливості здійснення майбутніх платежів.

25. Управління ризиками (продовження)

Концентрація за географічною ознакою

Нижче наведена географічна концентрація фінансових активів та зобов'язань Банківської групи:

<i>31 грудня 2019 року</i>				
	<i>Україна</i>	<i>Країни – члени ОЕСР</i>	<i>Країни США та інші країни – не члени ОЕСР</i>	<i>Усього</i>
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	10 187 595	23 201 459	80 881	33 469 935
Заборгованість кредитних установ	43 758	188 822	23 592	256 172
Кредити клієнтам	53 285 804	–	–	53 285 804
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	25 731 949	–	–	25 731 949
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	22 633 899	–	–	22 633 899
Інші фінансові активи	199 083	228	293	199 604
	<u>112 082 088</u>	<u>23 390 509</u>	<u>104 766</u>	<u>135 577 363</u>
Зобов'язання				
Заборгованість перед кредитними установами	791 560	21 031 227	2 975	21 825 762
Заборгованість перед клієнтами	76 146 402	268 198	711 361	77 125 961
Емітовані єврооблігації	–	26 553 076	–	26 553 076
Субординований борг	–	5 429 914	–	5 429 914
Інші фінансові зобов'язання	99 536	3 083	–	102 619
	<u>77 037 498</u>	<u>53 285 498</u>	<u>714 336</u>	<u>131 037 332</u>
	<u>35 044 590</u>	<u>(29 894 989)</u>	<u>(609 570)</u>	<u>4 540 031</u>
Чиста позиція				
Зобов'язання кредитного характеру (Примітка 22)	<u>9 719 548</u>	<u>2 613</u>	<u>–</u>	<u>9 722 161</u>
<i>31 грудня 2018 року</i>				
	<i>Україна</i>	<i>Країни – члени ОЕСР</i>	<i>Країни США та інші країни – не члени ОЕСР</i>	<i>Усього</i>
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	4 132 482	14 288 606	124 770	18 545 858
Заборгованість кредитних установ	182 771	334 641	52 478	569 890
Кредити клієнтам	72 496 358	–	–	72 496 358
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	26 653 561	–	–	26 653 561
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	35 789 095	–	–	35 789 095
- за амортизованою собівартістю	49 855	–	–	49 855
Інші фінансові активи	226 811	251	239	227 301
	<u>139 530 933</u>	<u>14 623 498</u>	<u>177 487</u>	<u>154 331 918</u>
Зобов'язання				
Заборгованість перед кредитними установами	1 698 941	22 706 497	475	24 405 913
Заборгованість перед клієнтами	81 137 025	304 900	721 813	82 163 738
Емітовані єврооблігації	–	42 541 905	–	42 541 905
Субординований борг	–	3 584 690	–	3 584 690
Інші фінансові зобов'язання	72 590	4 061	–	76 651
	<u>82 908 556</u>	<u>69 142 053</u>	<u>722 288</u>	<u>152 772 897</u>
	<u>56 622 377</u>	<u>(54 518 555)</u>	<u>(544 801)</u>	<u>1 559 021</u>
Чиста позиція				
Зобов'язання кредитного характеру (Примітка 22)	<u>6 753 705</u>	<u>3 835</u>	<u>–</u>	<u>6 757 540</u>

25. Управління ризиками (продовження)

Ризик ліквідності

Ризик ліквідності – це ризик неможливості фінансувати збільшення активів Банківської групи та виконання його власних зобов'язань у встановлені строки.

Основна мета управління ризиком ліквідності полягає у забезпеченні безумовної спроможності Банківської групи виконати свої зобов'язання у встановлені строки шляхом підтримання прийнятних (якими можна управляти) розривів ліквідності.

Управління ризиком ліквідності здійснюється як на:

- ▶ довгостроковій основі, що спрямоване на забезпечення належного рівня ліквідності у коротко- та довгостроковій перспективі, так і на
- ▶ короткостроковій основі, що спрямоване на забезпечення належного рівня миттєвої та поточної ліквідності з урахуванням можливих та непередбачених змін у грошових потоках.

Управління ризиком ліквідності включає визначення прийнятних рівнів розривів строковості (за валютою), а також:

- ▶ встановлення цільового (оптимального та прийнятного для Банківської групи), критичного (небажаного, але яким можна управляти) та граничного (що вимагає негайних дій) рівня ключових значень ризику ліквідності;
- ▶ постійний моніторинг фактичних ключових показників ризику ліквідності;
- ▶ вжиття відповідних коригуючих дій, якщо ключові показники ризику ліквідності сягають їх критичного та/або граничного значення.

Крім зазначеного вище, Банківська група оцінює ліквідність, спираючись на певні коефіцієнти ліквідності, встановлені НБУ.

	<i>31 грудня 2019 року, %</i>	<i>31 грудня 2018 року, %</i>
Н5 «Норматив поточної ліквідності» (кошти в касі, кошти на рахунках в інших банках, банківські метали, платіжні вимоги з кінцевим строком погашення до 31 дня і необтяжені державні облігації / кошти на поточних рахунках клієнтів, строкові депозити, боргові зобов'язання та зобов'язання з надання кредитів з кінцевим строком погашення до 31 дня) (мінімальний рівень, який вимагається НБУ – 40%)	143,91	127,15
Н6 «Норматив короткострокової ліквідності» (кошти в касі, кошти на рахунках в інших банках, банківські метали, платіжні вимоги з кінцевим строком погашення до 1 року і необтяжені державні облігації / кошти на поточних рахунках клієнтів, строкові депозити, боргові зобов'язання та зобов'язання з надання кредитів з кінцевим строком погашення до 1 року) (мінімальний рівень, який вимагається НБУ – 60%)	112,97	122,25
LCR «Коефіцієнт покриття ліквідністю», за всіма валютами (ВВ) та в іноземній валюті (ІВ) (високоякісні ліквідні активи / чистий очікуваний відплив грошових коштів протягом 30 календарних днів: різниця сукупних очікуваних відпливів і сукупних очікуваних надходжень грошових коштів, де сукупні очікувані надходження приймаються в розмірі не більше ніж 75 відсотків сукупних очікуваних відпливів, із застосуванням коефіцієнтів очікуваних відпливів та очікуваних надходжень, установлених Національним банком) Мінімальний рівень, який вимагається НБУ з 1 грудня 2019 року:		
LCRBB – 100% за всіма валютами	839,04	584,18
LCRIB – 100% в іноземній валюті	567,7	234,71

25. Управління ризиками (продовження)

Ризик ліквідності (продовження)

Аналіз фінансових зобов'язань за контрактними строками до погашення

У наведеній нижче таблиці відображено види і строки погашення фінансових зобов'язань Банківської групи на основі договірних недисконтованих зобов'язань з виплати коштів. Зобов'язання, що підлягають погашенню до 3 місяців, вважаються такими, що підлягають виплаті на найбільш ранню дату. Однак Банківська група розраховує на те, що багато клієнтів не вимагатимуть виплат на найбільш ранню дату, коли Банківська група мав би здійснити відповідну виплату, і таблиця не відображає очікувані грошові потоки, розраховані Банківською групою на основі інформації стосовно вимог виплати вкладів за попередні періоди.

Фінансові зобов'язання Станом на 31 грудня 2019 року	До 3 місяців	Від 3 до 12 місяців	Від 1 до 5 років	Понад 5 років	Усього
Заборгованість перед кредитними установами	3 162 265	4 886 496	9 842 270	8 754 982	26 646 013
Заборгованість перед клієнтами	60 628 571	16 316 811	1 121 471	79 996	78 146 849
Емітовані єврооблігації	1 027 151	4 626 946	24 775 925	930 447	31 360 469
Субординований борг	1 614 327	564 674	2 403 781	3 618 211	8 200 993
Інші зобов'язання	97 309	2 439	2 360	511	102 619
в т.ч. зобов'язання з лізингу (оренди)	696	2 439	2 360	511	6 006
Зобов'язання кредитного характеру	1 238 653	562 729	257 034	—	2 058 416
Усього недисконтовані фінансові зобов'язання	67 768 276	26 960 095	38 402 841	13 384 147	146 515 359

Фінансові зобов'язання Станом на 31 грудня 2018 року	До 3 місяців	Від 3 до 12 місяців	Від 1 до 5 років	Понад 5 років	Усього
Заборгованість перед кредитними установами	3 490 331	3 462 914	13 554 745	11 016 920	31 524 910
Заборгованість перед клієнтами	64 546 937	16 865 964	1 759 024	60 631	83 232 556
Емітовані єврооблігації	1 143 461	14 740 427	32 386 055	3 418 583	51 688 526
Субординований борг	164 786	165 469	3 916 244	—	4 246 499
Інші зобов'язання	76 651	—	—	—	76 651
Зобов'язання кредитного характеру	1 332 907	1 158 452	496 789	33 703	3 021 851
Усього недисконтовані фінансові зобов'язання	70 755 073	36 393 226	52 112 857	14 529 837	173 790 993

У наведеній вище таблиці відображено строки закінчення договірних та умовних фінансових зобов'язань Банківської групи, які передбачені відповідними договорами. Банківська група не очікує на те, що йому доведеться виконати всі договірні та умовні зобов'язання до закінчення строку їх дії. З метою обмеження ризику ліквідності, що виникає через асиметричні платежі та дострокове погашення строкових активів і зобов'язань, Банківська група включає у стандартні договори з клієнтами такі положення, які мотивують клієнтів не застосовувати вищевказані можливості.

Ринковий ризик

Банківська група розглядає ринковий ризик як сукупність процентного та валютного ризиків, тобто неспроможність забезпечення перевищення доходів (включаючи процентні доходи) над витратами (включаючи процентні витрати) за валютами у сумі, необхідній для виконання зобов'язань Банківської групи та підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи.

25. Управління ризиками (продовження)

Процентний ризик

Банківська група розглядає процентний ризик як неспроможність забезпечення перевищення процентних доходів над процентними витратами у сумі, необхідній для виконання зобов'язань Банківської групи з виплати процентів та підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятих для Банківської групи. Банківська група вважає, що основним джерелом процентного ризику є невідповідність процентних надходжень та процентних платежів за сумами та датами.

Банківська група розглядає управління процентним ризиком як невід'ємну частину діяльності Банківської групи, включаючи негативний вплив внутрішніх та зовнішніх факторів.

Управління процентним ризиком спрямоване на забезпечення перевищення процентних доходів над процентними витратами у сумі, необхідній для виконання зобов'язань Банківської групи з виплати процентів та підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятих для Банківської групи, і здійснюється шляхом:

- ▶ встановлення цільового (оптимального та прийнятного для Банківської групи), критичного (небажаного, але яким можна управляти) та граничного (що вимагає негайних дій) ключових значень процентного ризику;
- ▶ постійного моніторингу фактичних ключових показників процентного ризику;
- ▶ вжиття ефективних заходів, якщо показники процентного ризику сягають їх критичного та/або граничного значення.

Чутливість консолідованого звіту про прибутки та збитки (консолідований звіт про фінансові результати) відображає вплив припустимих змін у процентних ставках на чистий процентний дохід Банківської групи за один рік, визначений на основі плаваючої процентної ставки за неторговими фінансовими активами та фінансовими зобов'язаннями, наявними станом на звітну дату.

Наведена нижче таблиця відображає чутливість до можливих змін у процентних ставках, при незмінному значенні всіх інших перемінних консолідованого звіту про прибутки та збитки (консолідованого звіту про фінансові результати) Банківської групи.

31 грудня 2019 року					
Валюта	Основа процентної ставки	Збільшення у базисних пунктах	Вплив на прибуток до оподаткування	Зменшення у базисних пунктах	Вплив на прибуток до оподаткування
Гривня	НБУ	+100	–	-100	–
Дол. США	LIBOR	+75	(87 705)	-75	87 705
Євро	LIBOR	+75	–	75	–
Євро	Euribor	+75	6 741	-75	(6 741)
Інше	LIBOR	+75	107	-75	(107)
Інше	Euribor	+75	–	-75	–
Усього			(80 857)		80 857

31 грудня 2018 року					
Валюта	Основа процентної ставки	Збільшення у базисних пунктах	Вплив на прибуток до оподаткування	Зменшення у базисних пунктах	Вплив на прибуток до оподаткування
Гривня	НБУ	+100	–	-100	–
Дол. США	LIBOR	+75	(112 513)	-75	112 513
Євро	LIBOR	+75	–	-75	–
Євро	Euribor	+75	13 474	-75	(13 474)
Інше	LIBOR	+75	127	-75	(127)
Інше	Euribor	+25	–	-25	–
Усього			(98 912)		98 912

25. Управління ризиками (продовження)

Процентний ризик (продовження)

З метою оцінки можливих наслідків від припустимих змін процентних ставок, чутливість капіталу від інвестиційних цінних паперів з фіксованою ставкою, які оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки в іншому сукупному доході, та віднесені до 1 та 2 рівня ієрархії джерел справедливої вартості активу застосовується метод модифікованої дюрації, з наступними припущеннями: для корпоративних облігацій ± 400 б.п., для ОВДП номінованих в національній валюті ± 200 б.п., для ОВДП номінованих в іноземній валюті ± 100 б.п. Загальний вплив змін станом на 31 грудня 2019 року на капітал Банківської групи складає: (1 057 621) тис. грн. / 1 057 621 тис. грн. (31 грудня 2018 року: (1 269 953) тис. грн. / 1 269 953 тис. грн.).

Чутливість чистого прибутку/(збитку) від інвестиційних цінних паперів, оцінюваних за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки, розраховується шляхом переоцінки фінансових інструментів, що мають фіксовану процентну ставку та переоцінюються через прибутки/(збитки), станом на 31 грудня 2019 року на предмет впливу припустимих змін у процентних ставках з застосуванням методу модифікованої дюрації. Ефект від змін процентної ставки ± 100 б.п. по ОВДП на прибуток Банківської групи становить (832 206) тис. грн. / 832 206 тис. грн. (31 грудня 2018 року: (965 290) тис. грн. / 965 290 тис. грн.).

Валютний ризик

Банківська група розглядає валютний ризик як неспроможність забезпечити перевищення притоку грошових коштів в іноземній валюті над відтоком грошових коштів в іноземній валюті (за валютою) у сумі, необхідній для підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи. Банківська група вважає, що основним джерелом валютного ризику є непослідовність коливань обмінних курсів іноземних валют.

Управління валютним ризиком спрямоване на забезпечення перевищення притоку грошових коштів в іноземній валюті над відтоком грошових коштів в іноземній валюті у сумі, прийнятній для Банківської групи та необхідній для підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи, і здійснюється шляхом:

- ▶ встановлення цільового (оптимального та прийнятного для Банківської групи), критичного (небажаного, але яким можна управляти) та граничного (що вимагає негайних дій) ключових значень валютного ризику;
- ▶ постійного моніторингу фактичних ключових показників валютного ризику;
- ▶ вжиття ефективних заходів, якщо показники валютного ризику сягають їх критичного та/або граничного значення.

У наведених нижче таблицях зазначені валюти, що наражають Банківську групу на значний ризик станом на 31 грудня 2019 року, з огляду на неторгові монетарні активи та зобов'язання та прогнозовані грошові потоки. Аналіз полягає у визначенні впливу можливих поміркованих змін в обмінних курсах іноземних валют до гривні, при незмінному значенні всіх інших змінних у консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідований звіт про фінансові результати) Банківської групи (через наявність неторгових монетарних активів та зобов'язань, справедлива вартість яких є чутливою до змін обмінних курсів валют). Вплив на капітал не відрізняється від впливу на консолідований звіт про прибутки та збитки (консолідований звіт про фінансові результати). Наведене у таблиці від'ємне значення відображає потенційне чисте зменшення у консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідований звіт про фінансові результати) або у складі капіталу, а позитивні значення відображають потенційне чисте збільшення.

Валюта	31 грудня 2019 року		31 грудня 2018 року	
	Зміна обмінного курсу, %	Вплив на прибуток до оподаткування	Зміна обмінного курсу, %	Вплив на прибуток до оподаткування
Гривня / дол. США	+9,00%	(1 052 478)	+7,00%	(165 460)
Гривня / євро	+11,00%	20 058	+10,00%	(18 841)
Усього		(1 032 420)		(184 301)
Гривня / дол. США	-9,00%	1 970 474	-7,00%	328 399
Гривня / євро	-11,00%	(20 058)	-10,00%	18 841
Усього		1 950 416		347 240

26. Справедлива вартість активів та зобов'язань

Рівні ієрархії справедливої вартості

Для цілей розкриття інформації про справедливую вартість, Банківська група визначає класи активів та зобов'язань виходячи з природи, характеристик та ризиків активу чи зобов'язання та рівні ієрархії справедливої вартості як вказано нижче:

31 грудня 2019 року					
Використана оцінка справедливої вартості					
		Оцінка на основі припущень, Котирувальні ціни активного ринку (Рівень 1)	Оцінка на основі припущень не підтверджених спостережува- ними даними (Рівень 2)	Оцінка на основі припущень не підтверджених спостережува- ними даними (Рівень 3)	Усього
Активи, що оцінюються за справедливою вартістю					
Поточні рахунки в інших кредитних установах у банківських металах	31 грудня 2019 року	—	15 201	—	15 201
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки: ОВДП	31 грудня 2019 року	—	25 731 949	—	25 731 949
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід: ОВДП	31 грудня 2019 року	—	22 254 733	—	22 254 733
Облігації підприємств	31 грудня 2019 року	—	361 226	—	361 226
Акції підприємств	31 грудня 2019 року	—	—	17 940	17 940
Інвестиційна нерухомість	1 грудня 2019 року	—	—	1 035 586	1 035 586
Будівлі	1 грудня 2017 року	—	—	1 396 116	1 396 116
Зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю					
Заборгованість перед клієнтами у банківських металах	31 грудня 2019 року	—	53 156	—	53 156
Активи, щодо яких розкривається справедлива вартість					
Грошові кошти та їх еквіваленти	31 грудня 2019 року	5 132 055	28 337 880	—	33 469 935
Кредити та депозити, інша заборгованість кредитних установ	31 грудня 2019 року	—	240 971	—	240 971
Кредити клієнтам	31 грудня 2019 року	—	—	52 604 116	52 604 116
Інші активи	31 грудня 2019 року	—	199 604	—	199 604
Зобов'язання, щодо яких розкривається справедлива вартість					
Кошти інших банків	31 грудня 2019 року	—	21 825 762	—	21 825 762
Заборгованість перед клієнтами	31 грудня 2019 року	—	77 060 803	—	77 060 803
Емітовані єврооблігації	31 грудня 2019 року	28 166 079	—	—	28 166 079
Субординований борг	31 грудня 2019 року	5 573 947	—	—	5 573 947
Інші зобов'язання	31 грудня 2019 року	—	102 619	—	102 619

26. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Рівні ієрархії справедливої вартості (продовження)

31 грудня 2018 року						
Використана оцінка справедливої вартості						
			Оцінка на основі припущень, Котирувальні ціни активного ринку (Рівень 1)	Оцінка на основі припущень не підтверджених спостережува- ними даними (Рівень 2)	Оцінка на основі припущень не підтверджених спостережува- ними даними (Рівень 3)	Усього
Активи, що оцінюються за справедливою вартістю						
Поточні рахунки в інших кредитних установах у банківських металах	31 грудня 2018 року	—	131 685	—	131 685	
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки: ОВДП	31 грудня 2018 року	—	26 653 561	—	26 653 561	
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід: ОВДП	31 грудня 2018 року	—	34 371 218	—	34 371 218	
Облігації підприємств	31 грудня 2018 року	—	1 401 274	—	1 401 274	
Акції підприємств	31 грудня 2018 року	—	—	16 603	16 603	
Інвестиційна нерухомість	1 грудня 2018 року	—	—	1 153 243	1 153 243	
Будівлі	1 грудня 2017 року	—	—	1 415 253	1 415 253	
Зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю						
Заборгованість перед клієнтами у банківських металах	31 грудня 2018 року	—	66 045	—	66 045	
Активи, щодо яких розкривається справедлива вартість						
Грошові кошти та їх еквіваленти	31 грудня 2018 року	4 111 694	14 434 164	—	18 545 858	
Кредити та депозити, інша заборгованість кредитних установ	31 грудня 2018 року	—	438 205	—	438 205	
Кредити клієнтам	31 грудня 2018 року	—	—	69 630 486	69 630 486	
Цінні папери за амортизованого собівартістю	31 грудня 2018 року	—	49 104	—	49 104	
Інші активи	31 грудня 2018 року	—	227 301	—	227 301	
Зобов'язання, щодо яких розкривається справедлива вартість						
Кошти інших банків	31 грудня 2018 року	—	24 405 913	—	24 405 913	
Заборгованість перед клієнтами	31 грудня 2018 року	—	82 082 402	—	82 082 402	
Емітовані єврооблігації	31 грудня 2018 року	41 262 680	—	—	41 262 680	
Субординований борг	31 грудня 2018 року	3 448 469	—	—	3 448 469	
Інші зобов'язання	31 грудня 2018 року	—	76 651	—	76 651	

26. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки та інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

Справедлива вартість інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (за винятком акцій), оцінюється по котируваннях на ринку за подібними фінансовим інструментами.

Справедлива вартість інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки, визначено з використанням оціночної моделі, вихідні дані до якої є спостережувальними на ринку (обмінний курс, волатильність курсу, процентні ставки).

Цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, вартість яких визначається за допомогою методики оцінки або моделей ціноутворення, представлені головним чином акціями. Вартість цих цінних паперів визначається за допомогою моделей, які включають виключно дані, що не спостерігаються на ринку. Вихідні дані моделей, що не спостерігаються на ринку, включають припущення щодо майбутніх фінансових результатів об'єкта інвестицій та характеру його ризиків.

Справедлива вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань не оцінених за справедливою вартістю

Нижче представлено порівняння фінансових інструментів Банківської групи, які не відображені за справедливою вартістю у консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі), за категоріями балансової вартості та справедливої вартості. Таблиця не відображає справедливої вартості нефінансових активів та нефінансових зобов'язань.

	31 грудня 2019 року			31 грудня 2018 року		
	Балансова вартість	Справедлива вартість	Невизнаний прибуток/ (збиток)	Балансова вартість	Справедлива вартість	Невизнаний прибуток/ (збиток)
Фінансові активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти	33 469 935	33 469 935	—	18 545 858	18 545 858	—
Кошти в інших банках	240 971	240 971	—	438 205	438 205	—
Кредити клієнтам	53 285 804	52 604 116	(681 688)	72 496 358	69 630 486	(2 865 872)
Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю	—	—	—	49 855	49 104	(751)
Інші активи	199 604	199 604	—	227 301	227 301	—
Фінансові зобов'язання						
Кошти інших банків	21 825 762	21 825 762	—	24 405 913	24 405 913	—
Заборгованість перед клієнтами	77 072 805	77 060 803	12 002	82 097 693	82 082 402	15 291
Емітовані єврооблігації	26 553 076	28 166 079	(1 613 003)	42 541 905	41 262 680	1 279 225
Субординований борг	5 429 914	5 573 947	(144 033)	3 584 690	3 448 469	136 221
Інші зобов'язання	102 619	102 619	—	76 651	76 651	—
Усього невизнані зміни в нереалізованій справедливій вартості			(2 426 722)			(1 435 886)

Нижче описані методики та припущення, що використовуються для визначення справедливої вартості фінансових інструментів, які не відображені за справедливою вартістю у річній консолідованій звітності.

26. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Справедлива вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань не оцінених за справедливою вартістю (продовження)

Активи, справедлива вартість яких приблизно дорівнює балансовій вартості

Вважається, що балансова вартість ліквідних або короткострокових (до трьох місяців) фінансових активів та фінансових зобов'язань приблизно дорівнює справедливій вартості. Таке припущення застосовується також до депозитів за вимогою, ощадних депозитів без визначеного строку погашення та фінансових інструментів зі змінною процентною ставкою.

Фінансові інструменти з фіксованою ставкою

Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань з фіксованою ставкою, що відображаються за амортизованою вартістю, визначається шляхом порівняння ринкових процентних ставок на дату їх первісного визнання з поточними ринковими ставками, що пропонуються на аналогічні фінансові інструменти. Оціночна справедлива вартість процентних депозитів з фіксованою ставкою визначається на основі дисконтованих грошових потоків із застосуванням існуючих на грошовому ринку процентних ставок за борговими зобов'язаннями з аналогічними характеристиками кредитного ризику та строками погашення. Справедлива вартість випущених боргових інструментів, що котируються на біржі, визначається на основі встановлених ринкових цін. Якщо для випущених цінних паперів, що котируються, не існує ринкових цін, використовується модель дисконтованих грошових потоків на основі кривої доходності за поточною процентною ставкою з урахуванням залишкового періоду до погашення.

Зміни у категорії активів 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю

У таблиці нижче представлено узгодження визнаних на початок і кінець звітного періоду сум за активами 3-го рівня, які обліковуються за справедливою вартістю:

	<i>Збиток визнаний у консолідовано му звіті про прибутки та збитки (консо- лідованому звіті про фінансові результати)</i>		<i>Прибуток визнаний у консолідовано му звіті про сукупний дохід</i>	<i>Придбання</i>	<i>Розрахунки</i>	<i>Станом на 31 грудня 2019 року</i>
<i>Станом на 1 січня 2019 року</i>						
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	16 603	394	1 337	—	(394)	17 940
Інвестиційна нерухомість	1 153 243	(117 657) ^(a)	—	—	—	1 035 586
Будівлі	1 415 253	(25 196) ^(b)	—	6 059 ^(b)	—	1 396 116
Усього активи	2 585 099	(142 459)	1 337	6 059	(394)	2 449 642

	<i>Збиток визнаний у консолідовано му звіті про прибутки та збитки (консо- лідованому звіті про фінансові результати)</i>		<i>Прибуток визнаний у консолідовано му звіті про сукупний дохід</i>	<i>Придбання</i>	<i>Розрахунки</i>	<i>Станом на 31 грудня 2018 року</i>
<i>Станом на 1 січня 2018 року</i>						
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	15 097	—	2 066	—	(560)	16 603
Інвестиційна нерухомість	1 260 398	(6 127) ^(a)	—	3 081	(104 109)	1 153 243
Будівлі	1 435 699	(25 136) ^(b)	—	4 690 ^(b)	—	1 415 253
Усього активи	2 711 194	(31 263)	2 066	7 771	(104 669)	2 585 099

26. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Зміни у категорії активів 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю (продовження)

- (а) Збиток від переоцінки інвестиційної нерухомості у розмірі 117 657 тис. грн. включені до статті «Інші операційні витрати» (2018 рік: збиток в розмірі 6 127 тис. грн. включає: збиток від переоцінки інвестиційної нерухомості у розмірі 30 359 тис. грн. та 27 тис. грн. списання вартості об'єктів інвестиційної нерухомості включені до статті «Інші операційні витрати», а прибуток від продажу інвестиційної нерухомості у розмірі 24 259 тис. грн. включений до статті «Інші доходи»).
- (б) Збиток у розмірі 25 196 тис. грн. включений до статті «Знос та амортизація» (2018 рік: збиток у розмірі 25 136 тис. грн. включений до статті «Знос та амортизація»).
- (в) Придбання у розмірі 6 059 тис. грн. включають переведення зі складу капітальних інвестицій до категорії основних засобів (2018 рік: 4 690 тис. грн.).

Прибутки або збитки за активами 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю, які включені до складу прибутків або збитків за звітний період, становлять:

	2019 рік	
	Нереалізовані збитки	Усього
Інвестиційна нерухомість	(117 657)	(117 657)
Будівлі	(25 196)	(25 196)
Усього	(142 853)	(142 853)

	2018 рік		
	Реалізовані прибутки	Нереалізовані збитки	Усього
Інвестиційна нерухомість	24 259	(30 386)	(6 127)
Будівлі	–	(25 136)	(25 136)
Усього	24 259	(55 522)	(31 263)

У таблицях нижче представлено кількісну інформацію станом на 31 грудня 2019 та 2018 років про суттєві неспостережувані на ринку входні дані, що використовуються для визначення справедливої вартості активів, віднесених до рівня 3 ієрархії джерел справедливої вартості:

На 31 грудня 2019 року	Балансова вартість	Метод оцінки	Неспостережуваний параметр	Діапазон значень параметра
Інвестиційні цінні папери за справедливою через інший сукупний дохід	17 940	Дисконтованих грошових потоків	Очікувана дохідність	19,2% - 20,4%
<i>Інвестиційна нерухомість:</i>				
- нерухомість	532 286	Порівняльний, комбінація порівняльного з доходним	кв.м	1 тис.грн. – 43 тис. грн.
- земельні ділянки	503 300	Порівняльний	сотка	2 тис.грн. – 1 800 тис. грн.
<i>Будівлі:</i>				
- нерухомість	1 392 776	Порівняльний, дохідний	кв. м	1 тис. грн. – 29 тис. грн.
- земельні ділянки	3 340	Порівняльний	сотка	110 тис. грн. – 286 тис. грн.

26. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Зміни у категорії активів 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю (продовження)

На 31 грудня 2018 року	Балансова вартість	Метод оцінки	Неспостережуваний параметр	Діапазон значень параметра
Інвестиційні цінні папери за справедливою через інший сукупний дохід	16 603	Дисконтованих грошових потоків	Коефіцієнт ризику	Корпоративні: 0-1,0
<i>Інвестиційна нерухомість:</i>				
- нерухомість	443 714	Порівняльний, комбінація порівняльного з витратним	кв. м	1 тис. грн. – 39 тис. грн.
- земельні ділянки	709 529	Порівняльний	сотка	1 тис. грн. – 2 388 тис. грн.
<i>Будівлі:</i>				
- нерухомість	1 411 913	Порівняльний, дохідний	кв. м	1 тис. грн. – 30 тис. грн.
- земельні ділянки	3 340	Порівняльний	сотка	110 тис. грн. – 286 тис. грн.

27. Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення

У наведеній нижче таблиці представлено аналіз активів та зобов'язань за строками їх погашення або очікуваного відшкодування. Інформація про договірні недисконтовані зобов'язання Банківської групи стосовно погашення наведена у Примітці 25.

	31 грудня 2019 року			31 грудня 2018 року		
	До одного року	Понад один рік	Усього	До одного року	Понад один рік	Усього
Активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти	33 469 935	–	33 469 935	18 545 858	–	18 545 858
Заборгованість кредитних установ	20	256 152	256 172	519 294	50 596	569 890
Кредити клієнтам	20 228 694	33 057 110	53 285 804	38 096 596	34 399 762	72 496 358
Інвестиційні цінні папери:						
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	–	25 731 949	25 731 949	–	26 653 561	26 653 561
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	12 784 910	9 848 989	22 633 899	21 306 193	14 482 902	35 789 095
- за амортизованою собівартістю	–	–	–	49 855	–	49 855
Податкові активи	–	246 869	246 869	–	161 067	161 067
Інвестиційна нерухомість	–	1 035 586	1 035 586	–	1 153 243	1 153 243
Основні засоби	–	1 616 456	1 616 456	–	1 646 102	1 646 102
Нематеріальні активи	–	59 167	59 167	–	54 259	54 259
Відстрочені податкові активи	–	1 463 771	1 463 771	–	2 033 021	2 033 021
Необоротні активи, утримувані для продажу	–	–	–	39 614	–	39 614
Інші активи	546 439	–	546 439	2 451 225	–	2 451 225
Усього	67 029 998	73 316 049	140 346 047	81 008 635	80 634 513	161 643 148
Зобов'язання						
Заборгованість перед кредитними установами	4 603 338	17 222 424	21 825 762	3 059 773	21 346 140	24 405 913
Заборгованість перед клієнтами	76 423 029	702 932	77 125 961	81 454 485	709 253	82 163 738
Емітовані єврооблігації	979 166	25 573 910	26 553 076	1 252 106	41 289 799	42 541 905
Субординований борг	162 793	5 267 121	5 429 914	132 730	3 451 960	3 584 690
Резерв під зобов'язання кредитного характеру	49 062	–	49 062	71 796	–	71 796
Інші зобов'язання	442 246	2 871	445 117	424 123	–	424 123
в т.ч. зобов'язання з лізингу (оренди)	3 135	2 871	6 006	–	–	–
Усього	82 659 634	48 769 258	131 428 892	86 395 013	66 797 152	153 192 165
Чиста сума	(15 629 636)	24 546 791	8 917 155	(5 386 378)	13 837 361	8 450 983

27. Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення (продовження)

Аналіз за строками погашення не відображає історичної стабільності поточних рахунків. Закриття таких рахунків відбувається протягом більшого періоду часу, ніж зазначено у таблицях вище. Ці залишки включаються до сум, належних до сплати протягом одного року.

Заборгованість перед клієнтами включає строкові депозити фізичних осіб. Відповідно до українського законодавства Банківська група зобов'язана виплатити вклад із спливом строку, визначеного у договорі банківського вкладу. Повернення вкладникові банківського строкового вкладу на його вимогу до спливу строку або до настання інших обставин, визначених договором, можливе виключно у випадках, якщо це передбачено умовами договору банківського строкового вкладу. Банківська група очікує, що клієнти не будуть вимагати строкових вкладів раніше ніж вказано у договорах, таким чином, ці залишки включені в відповідно до їх контрактних умов погашення.

28. Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки

Активи за категоріями оцінки станом на 31 грудня 2019 року:

	<i>Активи за справедливою вартістю через інший сукупний дохід</i>	<i>Активи за справедливою вартістю через прибутки або збитки</i>	<i>Активи за амортизованою собівартістю</i>	<i>Усього</i>
Грошові кошти та їх еквіваленти	—	—	33 469 935	33 469 935
Заборгованість кредитних установ	—	15 201	240 971	256 172
Кредити клієнтам	—	—	53 285 804	53 285 804
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	—	25 731 949	—	25 731 949
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	22 633 899	—	—	22 633 899
Інші фінансові активи	—	—	199 604	199 604
Усього	22 633 899	25 747 150	87 196 314	135 577 363

Активи за категоріями оцінки станом на 31 грудня 2018 року:

	<i>Активи за справедливою вартістю через інший сукупний дохід</i>	<i>Активи за справедливою вартістю через прибутки або збитки</i>	<i>Активи за амортизованою собівартістю</i>	<i>Усього</i>
Грошові кошти та їх еквіваленти	—	—	18 545 858	18 545 858
Заборгованість кредитних установ	—	131 685	438 205	569 890
Кредити клієнтам	—	—	72 496 358	72 496 358
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	—	26 653 561	—	26 653 561
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	35 789 095	—	—	35 789 095
- за амортизованою собівартістю	—	—	49 855	49 855
Інші фінансові активи	—	—	227 301	227 301
Усього	35 789 095	26 785 246	91 757 577	154 331 918

На 31 грудня 2019 та 2018 років всі фінансові зобов'язання Банківської групи відображаються за амортизованою собівартістю, за виключенням залучених депозитів в золоті, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки або збитки.

29. Операції з пов'язаними сторонами

Згідно з МСБО 24 «Розкриття інформації про пов'язаних сторін», пов'язаними вважаються сторони, які знаходяться під спільним контролем, або одна з яких має можливість контролювати або у значній мірі впливати на операційні та фінансові рішення іншої сторони. При розгляді кожного можливого випадку відносин з пов'язаними сторонами до уваги береться суть цих відносин, а не лише юридична форма.

Пов'язані сторони можуть здійснювати операції, які не здійснювалися б між непов'язаними сторонами. Умови таких операцій можуть відрізнятися від умов операцій між непов'язаними сторонами.

Обсяги операцій та залишки за операціями з пов'язаними сторонами являють собою операції з підприємствами, які контролюються державою (прямо чи опосередковано, або такими, що зазнають суттєвого впливу з боку держави), та ключовим управлінським персоналом.

Залишки за розрахунками з ключовим управлінським персоналом станом на 31 грудня 2019 та 2018 років, а також відповідні доходи і витрати за 2019 та 2018 роки, є такими:

	<i>Ключовий управлінський персонал</i>	
	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Кредити клієнтам, загальна сума	153	429
Мінус – резерв під зменшення корисності	(1)	(14)
Кредити клієнтам, чиста сума	152	415
Інші активи	5	–
Поточні рахунки	6 434	11 181
Строкові депозити	19 701	13 160
Заборгованість перед клієнтами	26 135	24 341
Інші зобов'язання	23	5
	<i>Ключовий управлінський персонал</i>	
	<i>2019 рік</i>	<i>2018 рік</i>
Процентний дохід за кредитами	23	25
Процентні витрати за депозитами клієнтів	(1 008)	(708)
Комісійні доходи	14	16
Курсові різниці	4 007	(187)

У 2019 році, сукупна сума винагороди та інших виплат ключовому управлінському персоналу склала 75 682 тис. грн. (платежі до недержавного пенсійного фонду – 802 тис. грн.) (2018 рік: 49 107 тис. грн. (платежі до недержавного пенсійного фонду – 424 тис. грн.)).

В ході звичайної діяльності Банківська група укладає договірні угоди з українським урядом та підприємствами, які контролюються державою прямо чи опосередковано, або такими, що зазнають суттєвого впливу з боку держави.

Банківська група надає таким підприємствам повний спектр банківських послуг, зокрема кредитування, розміщення депозитів, надання гарантій, операції з цінними паперами, розрахунково-касові операції.

29. Операції з пов'язаними сторонами (продовження)

Залишки за операціями з підприємствами, які контролюються державою, що є суттєвими з огляду на балансову вартість, станом на 31 грудня 2019 року були такими:

Клієнт	Галузь	Грошові кошти та їх еквіваленти	Кредити клієнтам	Заборго- ваність перед клієнтами	Видані гарантії
Клієнт 1	Державні підприємства	—	—	4 041 851	—
Клієнт 2	Державні підприємства	—	—	1 049 756	—
Клієнт 3	Державні підприємства	—	—	614 338	—
Клієнт 4	Сільське господарство та харчова промисловість	—	—	10 970 272	—
Клієнт 5	Сільське господарство та харчова промисловість	—	720 824	—	—
Клієнт 6	Фінансові послуги	8 748 919	—	—	—
Клієнт 7	Енергетика	—	4 581 405	—	—
Клієнт 8	Видобувна галузь	—	4 337 341	—	—
Клієнт 9	Машинобудування	—	2 103 673	—	542 352
Клієнт 10	Машинобудування	—	—	—	282 719
Клієнт 11	Транспорт та зв'язок	—	2 308 319	—	—
Клієнт 12	Торгівля	—	—	1 001 638	609 862
Клієнт 13	Торгівля	—	—	—	506 954
Клієнт 14	Торгівля	—	—	—	49 770
Клієнт 15	Професійна, наукова та технічна діяльність	—	538 546	—	—
Інші	—	—	1 030 327	6 702 922	—

Залишки за операціями з підприємствами, які контролюються державою, що є суттєвими з огляду на балансову вартість, станом на 31 грудня 2018 року були такими:

Клієнт	Галузь	Грошові кошти та їх еквіваленти	Кредити клієнтам	Заборго- ваність перед клієнтами	Заборго- ваність перед кредитними установами	Видані гарантії
Клієнт 1	Державні підприємства	—	—	3 074 872	—	—
Клієнт 2	Державні підприємства	—	—	1 695 382	—	—
Клієнт 4	Сільське господарство та харчова промисловість	—	—	17 149 604	—	—
Клієнт 5	Сільське господарство та харчова промисловість	—	1 452 146	—	—	—
Клієнт 8	Видобувна галузь	—	14 301 076	790 050	—	—
Клієнт 17	Видобувна галузь	—	2 162 457	997 126	—	—
Клієнт 7	Енергетика	—	6 886 921	1 524 272	—	—
Клієнт 6	Фінансові послуги	2 952 279	—	—	—	—
Клієнт 16	Фінансові послуги	—	—	—	452 367	—
Клієнт 9	Машинобудування	—	2 453 169	—	—	469 462
Клієнт 10	Машинобудування	—	—	—	—	196 526
Клієнт 12	Торгівля	—	—	1 452 994	—	777 844
Клієнт 13	Торгівля	—	—	—	—	714 369
Клієнт 14	Торгівля	—	—	—	—	84 490
Клієнт 11	Транспорт та зв'язок	—	1 302 138	564 863	—	—
Інші	—	—	864 381	6 635 886	—	—

Протягом року, що закінчився 31 грудня 2019 року, за суттєвими операціями з підприємствами, які контролюються державою, Банківська група визнала 2 320 502 тис. грн. (2018 рік: 2 986 873 тис. грн.) процентних доходів, в тому числі за операціями з депозитними сертифікатами НБУ строком до 90 днів — 77 189 тис. грн. (2018 рік: 37 246 тис. грн.) процентних доходів, а також 1 161 247 тис. грн. (2018 рік: 1 418 932 тис. грн.) процентних витрат.

29. Операції з пов'язаними сторонами (продовження)

Станом на 31 грудня 2019 та 2018 років інвестиції Банківської групи в боргові цінні папери, випущені Урядом або підприємствами, які контролюються державою, були такими:

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки	25 731 949	26 653 561
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	22 629 191	35 784 441
Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю	–	49 855

Інформація щодо балансової вартості ОВДП, які включені до інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки та до інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, розкрита в Примітці 11.

Протягом дванадцяти місяців, що закінчилися 31 грудня 2019 року, по операціям з ОВДП Банківська група визнала 3 312 464 тис. грн. (2018 рік: 3 869 019 тис. грн.) процентних доходів, за операціями з іншими інвестиційними цінними паперами 253 734 тис. грн. (2018 рік: 263 582 тис. грн.) процентних доходів.

30. Інформація щодо дотримання вимог щодо достатності капіталу

Відповідальна особа Банківської групи здійснює управління рівнем достатності капіталу для захисту від ризиків, притаманних її діяльності. Достатність капіталу Банківської групи контролюється з використанням нормативів, встановлених НБУ, відповідно до вимог Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп, затвердженого постановою Правління Національного банку України №254 від 20 червня 2012 року (зі змінами) (далі – Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп).

Достатність регулятивного капіталу Банківської групи відображає здатність покрити збитки, причинені взятими ризиками, за рахунок регулятивного капіталу. Основним призначенням регулятивного капіталу Банківської групи є покриття негативних наслідків різних ризиків, на які наражаються учасники Банківської групи в процесі здійснення діяльності з надання фінансових послуг, уключаючи ризики, які виникають унаслідок участі в Банківській групі.

Контроль за дотриманням нормативу достатності капіталу, встановленого Національним банком України, здійснюється відповідальною особою Банківської групи щокварталу на підставі проміжної консолідованої звітності Банківської групи та річної консолідованої звітності Банківської групи.

Станом за 31 грудня 2019 і 2018 років Банківська група дотримується вимог Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп щодо достатності капіталу:

	<i>31 грудня 2019 року</i>	<i>31 грудня 2018 року</i>
Регулятивний капітал	11 107 936	11 346 056
Необхідний розмір регулятивного капіталу	6 679 911	8 733 081
Достатність регулятивного капіталу	4 428 025	2 612 974

Регулятивний капітал включає капітал першого рівня (основний капітал), що складається з оплаченого зареєстрованого статутного капіталу, резервних фондів за вирахуванням очікуваних збитків, та капітал другого рівня (додатковий капітал), що складається з резерву переоцінки активів, поточного прибутку, субординованого боргу та нерозподіленого прибутку. Для цілей розрахунку регулятивного капіталу капітал другого рівня обмежений сумою капіталу першого рівня у розмірі до 100%.